

บทที่ 5

มาตรการในการควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ต

ศึกษาวิเคราะห์ถึงมาตรการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็มาตรการทางกฎหมาย ทางเทคนิค และทางสังคม ในการควบคุมการผลิตการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ต โดยทำการ ศึกษาวิเคราะห์กฎหมายบทบัญญัติในการควบคุมการผลิตและเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทั้งโดยตรง และที่เกี่ยวข้อง ทั้งมาตรการในทางเทคนิคและมาตรการในทางสังคมที่จะนำมาใช้การควบคุมจัดการ เกี่ยวกับปัญหาการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากเครือข่ายการติดต่อสื่อสาร และส่งผ่านข้อมูลทีเรียกว่าอินเทอร์เน็ตนี้ ไม่มีผู้ใดหรือองค์กรใดที่มีอำนาจหรือหน้าที่ในการควบคุม เครือข่ายการติดต่อสื่อสารส่งผ่านข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะมีเพียงแบบธรรมเนียมปฏิบัติของ กลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตหรือมรรยาทในสังคมที่เป็นมาตรฐานกลางในการใช้อินเทอร์เน็ตเท่านั้น อันส่งผล ให้สื่อลามกบนอินเทอร์เน็ตเติบโตแพร่หลายอย่างรวดเร็ว ต่างจากสื่ออื่นๆ ซึ่งมีขอบเขตในการจำหน่าย แจกจ่ายหรือแพร่กระจายได้อย่างจำกัด

5.1 สิทธิเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสิทธิเสรีภาพในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทาง อินเทอร์เน็ต

5.1.1 สิทธิเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ก. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเสรีภาพ

เสรีภาพนั้นเป็สิ่งที่มนุษย์ต้องการนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงเป็สิ่งที่ต้องต่อสู้ กันเรื่อยมาเพื่อให้ได้มาซึ่งเสรีภาพ ในยุคเริ่มแรกประชาชนไม่พอใจผู้ปกครองและเริ่มต้นต่อต้านการใช้ อำนาจของรัฐ ประชาชนเริ่มถามหาเสรีภาพกันมากขึ้นและสงสัยอำนาจในการควบคุม เสรีภาพกับ อำนาจเกือบเป็สิ่งเดียวกัน หากอำนาจอยู่ที่ผู้ใดผู้นั้นก็มีเสรีภาพที่จะใช้ในการควบคุมผู้อื่น จึงมีการ เรียกร้องให้ผู้ปกครองหรือรัฐลดอำนาจคืนสู่ประชาชน จึงเกิดแนวความคิดเสรีซึ่งมีความเชื่อว่าปัจเจก ชนมีเหตุผลที่จะแสดงความคิดเห็นด้วยความรับผิดชอบ ดังนั้นปัจเจกชนจึงต้องมีเสรีภาพความเชื่อ เรื่องเสรีภาพได้ก่อตัวแพร่หลายอย่างรวดเร็ว ประเทศอังกฤษเป็ประเทศแรกที่พัฒนาแนวความคิด เกี่ยวกับการจำกัดอำนาจของรัฐโดยทุกคนมีความเสมอภาคอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน ซึ่งแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับเสรีภาพของมนุษย์นี้ได้มีวิวัฒนาการเรื่อยมา มีการยอมรับว่า เสรีภาพเป็เรื่องของมนุษย์ ดังนั้นมนุษย์ก็ต้องมีสิทธิควบคู่กันไปด้วย ไม่ว่าจะเป็สิทธิส่วนบุคคล หรือ สิทธิมนุษยชน มนุษย์จะ

ต้องมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน มีการยอมรับสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์โดยประกาศไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน ค.ศ.1945 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ให้การยอมรับถึงสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ซึ่งเป็นต้นแบบให้ประเทศสมาชิกใช้เป็นแนวทางในการให้ความคุ้มครองและคุ้มครองแก่สิทธิเสรีภาพของประชาชน¹

ข. ความหมายของสิทธิเสรีภาพ

-**สิทธิ** หมายถึง อำนาจที่กฎหมายให้แก่บุคคลในอันที่จะมีเจตจำนง หรือ ประโยชน์ที่กฎหมายคุ้มครองให้ในปัจจุบันมีการยอมรับกันว่า สิทธิ เป็นทั้งอำนาจและประโยชน์ สิทธิและหน้าที่เป็นของคู่กัน เนื่องจากสิทธิเป็นอำนาจที่กฎหมายให้แก่บุคคลที่มีเจตจำนงหรือเป็นประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้² บุคคลอื่นก็มีหน้าที่จะต้องเคารพหรือปฏิบัติให้เป็นไปตาม สิทธินั้นๆ

-**เสรีภาพ** หมายถึง ประโยชน์ซึ่งบุคคลได้มาโดยปราศจากหน้าที่ในทางกฎหมาย ต่อตนเอง เป็นสิ่งที่บุคคลกระทำได้ตามชอบใจโดยไม่ถูกป้องกันขัดขวาง หรือ จำกัดโดยกฎหมาย คือ การใช้อิสระภาพที่จะกระทำการใดๆ หรืองดเว้นกระทำการใดๆ ได้ การใช้เสรีภาพของบุคคลอาจไปรบกวนบุคคลอื่น กฎหมายจึงได้จำกัดขอบเขตของการใช้เสรีภาพไว้ภายในกรอบที่กำหนดให้เท่านั้น

ค. ทฤษฎีทางการสื่อสาร

ในปัจจุบันได้มีการแบ่งแยกแนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการสื่อสารออกเป็น 3 ทฤษฎี คือ³

(1). **ทฤษฎีสื่อสารฝ่ายอำนาจนิยม** แนวความคิดนี้ถือว่ารัฐคือสิ่งที่มีอำนาจสมบูรณ์ รัฐมีอำนาจในการควบคุมสื่อ ๆ จะต้องสนับสนุนรัฐบาลเพื่อที่รัฐจะได้พัฒนาและบรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่วางไว้ได้ ดังนั้นสื่อจึงเกิดขึ้นได้ก็เพราะมีรัฐ สื่อจึงมีเสรีภาพเท่าที่รัฐจะอนุญาตให้มีได้

(2). **ทฤษฎีสื่อสารฝ่ายเสรีนิยม** แนวคิดนี้ปล่อยให้สาธารณชนได้รับข่าวสารและความคิดเห็นต่างๆ อย่างเต็มที่ และมนุษย์จะสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง มนุษย์มีเหตุผลและจุดมุ่งหมายของตนเอง ความสุขของปัจเจกชนย่อมเป็นเป้าหมายของสังคมและของรัฐ

¹พิศิษฐ์ ขวาลารวัช, กฎหมายสื่อสารมวลชน. พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2538), หน้า 1-3.

² วรวิทย์ ฤทธิพิศ, สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบตามกฎหมาย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2538), หน้า 15-16.

³ ศรีอรุณ ตะโคตม, "ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับสื่อลามกอนาจาร", (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2542), หน้า 12-18.

(3) ทฤษฎีความรับผิดชอบทางสังคม แนวความคิดนี้เริ่มต้นในประเทศสหรัฐอเมริกา

โดยวิวัฒนาการมาจากปรัชญาแนวคิดเสรีนิยม ทฤษฎีนี้เห็นว่าเสรีภาพนั้นย่อมต้องมีพันธะผูกพันต่างๆ และสื่อต้องรับผิดชอบต่อสังคมเสรีภาพในการแสดงออกตามทฤษฎีนี้ไม่ใช่เป็นสิทธิสูงสุดเด็ดขาด สิทธินั้นจะต้องถ่วงดุลกับสิทธิต่างๆ ของบุคคลอื่นและผลประโยชน์ที่สำคัญของสาธารณะ การแสดงออกอย่างเสรีมิใช่ปราศจากเงื่อนไข การจำกัดสิทธิต่างๆ จึงเป็นเรื่องที่ชอบด้วยเหตุผลทางกฎหมาย เพื่อจำกัดเสรีภาพของสื่อมิให้ใช้เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ทฤษฎีนี้ถือว่ามนุษย์ในฐานะที่เป็นสิ่งซึ่งดำรงอยู่ในสังคมย่อมมีหน้าที่ต่อเพื่อนมนุษย์อื่นๆ เพื่อผลประโยชน์ต่างๆ ของสังคม ดังนั้นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของสื่อให้มีการแสดงออกอย่างเสรีจึงไม่เป็นการเพียงพอ จำเป็นต้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้เพียงพอด้วย กล่าวคือ เสรีภาพและความรับผิดชอบจะต้องควบคู่ไปด้วยกัน สื่อไม่สามารถที่จะใช้เสรีภาพได้โดยไร้ขอบเขตปราศจากความรับผิดชอบ ซึ่งจากแนวความคิดของทฤษฎีต่างๆ ที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าสิทธิเสรีภาพของการสื่อสารในแต่ละสังคมอาจเหมือนหรือต่างกัน ขึ้นอยู่กับระบอบการปกครองของแต่ละสังคม

ง. การรับรองและคุ้มครองเสรีภาพของบุคคล

ในปัจจุบันสื่อโดยเฉพาะสื่อทางคอมพิวเตอร์ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีความสำคัญเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของประชาชนในทุกสังคมมากขึ้น โดยได้มีการนำเสนอข่าวสาร เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ให้ความรู้ การศึกษาวิจัย ความบันเทิงแก่ประชาชน ซึ่งประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย การยอมรับเสรีภาพของประชาชนในการพูด การเขียน การพิมพ์ และการโฆษณา เป็นสิ่งจำเป็นที่รัฐจะต้องรับรองและคุ้มครองให้มี ถือว่าเป็นหลักประกันเสรีภาพขั้นมูลฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญและนอกจากนี้ ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้กล่าวถึงการรับรองและคุ้มครองเสรีภาพของบุคคลไว้ โดยแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ สิทธิทางแพ่งและทางการเมือง รัฐต้องให้ความเคารพในสิทธิเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ และการโฆษณา เสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ และการโฆษณา ถือเป็นสิทธิมนุษยชนประการหนึ่งที่รัฐควรให้การรับรองและคุ้มครองซึ่งบัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ก็ได้บัญญัติถึงการรับรองและคุ้มครองเสรีภาพของสื่อและบุคคลไว้เช่นกัน กล่าวคือ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพ

ภาพของประชาชน⁴ จะเห็นได้ว่าแม้สื่อและประชาชนจะได้รับการรับรองและคุ้มครองเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ และการโฆษณา แต่เสรีภาพดังกล่าวก็อาจถูกจำกัดได้ตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน ซึ่งเป็นผลให้รัฐสามารถนำไปใช้ในการออกกฎหมายจำกัดเสรีภาพของสื่อและประชาชนได้โดยชอบตามรัฐธรรมนูญ เพราะหากให้สื่อมีเสรีภาพมากเกินไปโดยไม่มีการควบคุมทางกฎหมาย หรือถ้าสื่อไม่มีจริยธรรมนำเสนอเรื่องราวหรือสื่อความหมายด้วยวิธีอื่นใดที่ไม่สมควรและเหมาะสมแล้ว อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพต่อสังคมได้โดยเฉพาะสื่อทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

จ. การจำกัดเสรีภาพของประชาชนและสื่อ

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เสรีภาพของสื่อและสิทธิของประชาชนที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นที่รัฐจะต้องรับรองและคุ้มครองให้มี แต่บางครั้งการนำเสนอข่าวสารของสื่อก็อาจส่งผลกระทบต่อเกียรติสิทธิต่อบุคคลอื่น ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนรวมทั้งความมั่นคงของชาติ ดังนั้นจึงต้องมีการจำกัดขอบเขตสิทธิเสรีภาพของสื่อให้อยู่ในลักษณะของความพอดี ไม่ก้าวล่วงสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม ทั้งนี้เพราะเสรีภาพใดๆ ก็ตาม หากไม่มีขอบเขตจำกัดบ้างแล้วสังคมก็จะหาความปกติสุขมิได้

(1). ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ได้บัญญัติถึงการจำกัดเสรีภาพไว้ดังนี้ คือ ในการใช้สิทธิและเสรีภาพ บุคคลต้องอยู่ภายใต้เพียงเท่าที่จำกัดโดยกำหนดแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อความมุ่งประสงค์ให้ได้มาซึ่งการยอมรับ และการเคารพโดยชอบในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น และเพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งในการใช้สิทธิเรื่องใดก็ตามจะไปละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นมิได้

(2). ในกติการะหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิทางแพ่งและการเมือง ได้บัญญัติถึงการจำกัดสิทธิเสรีภาพไว้ว่า การใช้สิทธิต้องเป็นไปโดยมีหน้าที่พิเศษและความรับผิดชอบตกอยู่ได้ข้อจำกัดบางเรื่อง แต่ทั้งนี้ต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายและจำเป็นแก่ การเคารพในสิทธิหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น,การรักษาความมั่นคงของชาติหรือ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือการสาธารณสุขหรือศีลธรรม

⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540, มาตรา 39.

(3). ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้บัญญัติถึงการจำกัดเสรีภาพของสื่อและประชาชนไว้ดังนี้ คือ การจำกัดเสรีภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงอาจแบ่งข้อจำกัดเสรีภาพของสื่อและประชาชนในการนำเสนอข่าวสารออกได้เป็น 3 ประการ คือ

(3.1). การจำกัดเสรีภาพโดยหลักความมั่นคงของชาติ หมายถึงสถานะที่ทำให้ประชาชนในชาติดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความมั่นใจในความปลอดภัยจากภัยอันตรายต่างๆ⁵ ฉะนั้นในการนำเสนอข่าวสารต่างๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ความสงบเรียบร้อยของประเทศ รัฐมีความจำเป็นต้องจำกัดสิทธิเสรีภาพของสื่อ และสิทธิของประชาชนในการรับรู้ข่าวสารลงบ้าง เพราะมีข้อมูลบางประการหรือข่าวสารบางประเภทจะต้องปกปิดเป็นความลับเพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติ

(3.2). การจำกัดเสรีภาพโดยหลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน หมายถึง การเสนอข่าวสาร แสดงความคิดเห็นของบุคคลหรือสื่อไม่ว่าในเรื่องใดๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

(3.3.)การจำกัดเสรีภาพโดยหลักสิทธิในชีวิตส่วนตัว หมายถึง สิทธิของบุคคลที่จะอยู่โดยลำพัง ปราศจากการรบกวน การแทรกแซง หรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในเรื่องส่วนตัว โดยแท้ หรือการนำเอาข้อเท็จจริงในเรื่องส่วนตัวของบุคคลไปเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น หรือต่อสาธารณชน ทำให้ได้รับความเดือดร้อนรำคาญ อับอาย หรือทุกข์ทรมานใจ⁶ ซึ่งสิทธิในชีวิตส่วนตัวนี้มีแนวความคิดมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา

⁵ อรรถสิทธิ์ ชื่นสงวน .เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายและจริยธรรมของสื่อมวลชน (หน่วยที่ 8-15) พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย,2531), หน้า 673.

⁶ กุลพล พลวัน .เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายและจริยธรรมของสื่อมวลชน (หน่วยที่ 8-15), พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย,2531),หน้า 615.

5.1.2 สิทธิเสรีภาพในการสื่อสารข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ขณะนี้หลายประเทศในโลกกำลังสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวาง โดยการจัดตั้งหน่วยงานที่ให้บริการด้านอินเทอร์เน็ตและวางแผนกระตุ้นบรรดาสถาบันการศึกษาและองค์กรธุรกิจให้เข้าสู่ระบบออนไลน์ ในขณะที่เดียวกันก็สนับสนุนให้มีการร่วมมือกันจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อกำกับดูแลเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้การส่งเสริมให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศต่างๆ มีระดับที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับนโยบายการให้สิทธิเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารของรัฐบาลประเทศนั้นๆ

เมื่อเกิดการจำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในบางประเทศดังกล่าวแล้วก็เกิดการให้บริการของเว็บไซต์ประเภทหนึ่งซึ่งเรียกว่า “เว็บปกป้องความเป็นส่วนตัว(Privacy-Protection Site)”⁷ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้ผู้ที่ถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพในการใช้อินเทอร์เน็ตสามารถเข้าไปในเว็บไซด์ต่างๆ ได้ตามที่ต้องการ แต่อาจจะไม่เหมือนการเข้าดูเว็บไซต์แบบปกติ กล่าวคือ แทนที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะเปิดเข้าไปในเว็บไซด์นั้นๆ ได้เลย ก็ต้องอาศัยเว็บไซด์ดังกล่าวเพื่อเป็นประตูเชื่อมไปสู่เว็บไซด์ภายนอกอื่นๆ ได้ โดยมีหน้าต่างซ่อนอยู่ในเว็บดังกล่าวอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งทำให้ทางเจ้าหน้าที่ไม่สามารถล่วงรู้ได้ว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเข้าไปในเว็บไซด์ที่ทางราชการได้กรองไว้ ซึ่งเว็บไซด์ที่ให้บริการดังกล่าวนี้มีอยู่หลายบริษัทด้วยกัน เช่น เซฟเว็บ ดอทคอม (SafeWeb.Com) , โนนีโมเซอร์ ดอทคอม (Anonymizer .Com) , ซิลেন্টเซอร์ฟ ดอทคอม (SilentSurf .Com) , เดอะโคลค์ ดอทคอม (The-Cloak . Com) เป็นต้น แต่เว็บไซด์ต่างๆ ดังกล่าวนี้ก็ไม่สามารถรอดพ้นจากการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ประเทศต่างๆ ที่กรองเว็บไซด์ได้ เช่น เมื่อเดือนมีนาคม 2544 รัฐบาลจีนก็ได้มีการกรองเว็บไซด์ดังกล่าวเพื่อไม่ให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศสามารถเข้าไปใช้บริการในเว็บไซด์ดังกล่าวได้

อย่างไรก็ตามเว็บไซด์ที่ให้บริการปกป้องความเป็นส่วนตัวนี้หลายเว็บไซด์ก็ได้หาวิธีมาแก้ไขกับมาตรการของทางราชการในประเทศต่างๆ ที่กรองเว็บไซด์ของตนได้ เช่น บริษัทอนนิโมเซอร์ก็มีการเปลี่ยนหมายเลข IP Address เป็นระยะๆ โดยที่หมายเลข IP Address นี้ ก็เปรียบเสมือนเลขที่บ้าน ซึ่งเมื่อใดก็ตามที่มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอ้างอิงถึงก็จะนำไปสู่เว็บไซด์ที่มีหมายเลข IP Address ตรงกันได้ โดยจะมีการส่งอีเมลไปแจ้งผู้ให้บริการว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงหมายเลข IP แล้ว ซึ่งกว่าทางราชการจะรู้ว่ามี การเปลี่ยนหมายเลข IP Address ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตภายในประเทศเหล่านั้นก็ได้เข้าไปในเว็บต่างๆ เหล่านั้นแล้ว จะเห็นได้ว่าทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่ที่คอยกั้นกรองเว็บไซด์และฝ่ายบริษัทเจ้าของเว็บไซด์ปกป้องความเป็นส่วนตัวดังกล่าวต่างก็ต้องสรรหาวิธีเพื่อมาต่อสู้อันนี้ แต่ก็พอที่จะสรุปได้ว่าฝ่าย

⁷ ศรีศักดิ์ จามรมาน."จะทำอย่างไรดีเมื่ออินเทอร์เน็ตมีกำแพงกัน".BOSS MAGAZINE: 60-61.

เจ้าหน้าที่อาจจะต้องเป็นฝ่ายติดตามเว็บไซต์ปกป้องความเป็นส่วนตัวอยู่เสมอ บางครั้งก็สามารถรับให้บริการได้แต่ก็เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่พอไม่นานบริษัทเหล่านั้นก็สามารถให้บริการต่อได้อีก

- **ประเทศญี่ปุ่น** เป็นประเทศที่มีโครงสร้างพื้นฐานสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ จึงมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากเป็นอันดับหนึ่งในเอเชีย ก็ปล่อยให้บริการอินเทอร์เน็ตในเชิงพาณิชย์เติบโตโดยเสรีและให้ดำเนินไปตามสภาวะทางการตลาด รัฐบาลญี่ปุ่นไม่ได้มีความพยายามใดๆ ในการที่จะควบคุมและกำหนดมาตรฐานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเลย

- **ประเทศฮ่องกง** สนับสนุนการใช้อินเทอร์เน็ตโดยให้มีการเปิดเสรี ไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตในการเป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต แต่บางประเทศ เช่น สิงคโปร์, ไต้หวัน, มาเลเซีย กลับเพิ่มความระมัดระวังมากในการเพิ่มใบอนุญาตการเป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ให้บริการต้องประสบกับความยุ่งยากในการขอใบอนุญาตอันเนื่องมาจากต้องผ่านการพิจารณาหลายขั้นตอนของระบบราชการ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอันเนื่องมาจากการที่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดูแลด้านนี้ขาดความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดปัญหาขึ้น เช่น กรณีที่เกิดกับประเทศฮ่องกงที่ผู้ขออนุมัติให้บริการอินเทอร์เน็ตร่วมกันฟ้องร้องเจ้าหน้าที่ของรัฐโทษฐานละเลยเพิกเฉยและก่อให้เกิดความสับสนในกระบวนการขออนุญาต แต่ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานการสื่อสารโทรคมนาคมของรัฐได้กล่าวอ้างว่า เป็นเพราะผู้ให้บริการเหล่านั้นทำผิดกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ต่างๆ ที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเหล่านั้นไม่ได้รับอนุญาตเนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการสื่อสารโทรคมนาคม รัฐบาลยังไม่มีมาตรการควบคุมที่ชัดเจน ทุกคนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นได้ตามใจชอบ แต่ในขณะนี้รัฐบาลฮ่องกงก็กำลังดำเนินการและศึกษาถึงกระบวนการในการควบคุมบทความต่างๆ ที่ส่งไปในทางลามกอนาจารและขัดต่อศีลธรรมอันดีของสังคม

- **ประเทศซาอุดีอาระเบีย** เป็นประเทศที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ใครก็ตามที่อยู่ในประเทศซาอุดีอาระเบียก็ไม่สามารถเข้าไปดูเว็บโป๊หรือเข้าไปในเว็บไซต์ที่ทางราชการพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสมได้ และที่ยิ่งไปกว่านั้นคือ การป้องกันไม่ให้เข้าไปศึกษาหรือดูเว็บไซต์กายวิภาคที่แสดงรูปของสรีระร่างกายมนุษย์ แม้คนๆ นั้นจะเป็นนักศึกษาแพทย์ก็ไม่สามารถเข้าไปศึกษาจากเว็บไซต์นั้นได้ นอกจากนี้แล้วยังป้องกันไม่ให้เข้าไปใช้บริการพิเศษอื่นๆ อย่างเช่น ห้องสนทนาของ Yahoo หรือการใช้บริการโทรศัพท์อินเทอร์เน็ต นอกจากประเทศซาอุดีอาระเบียแล้วประเทศทางแถบตะวันออกกลางอื่นๆ ก็มีการป้องกันไม่ให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศเข้าไปในเว็บไซต์ที่เผยแพร่ภาพและสื่อลามกต่างๆ เช่น เว็บของกลุ่มรักร่วมเพศ

- **ประเทศสิงคโปร์** ก็มีการป้องกันไม่ให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเข้าไปดูเว็บไซต์ลามกโดยควบคุมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของประชาชนในประเทศโดยผ่านเกตเวย์กลางของประเทศ

- **สหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรสต์** ก็ควบคุมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของประชาชนในประเทศโดยผ่านเกตเวย์กลางของประเทศเช่นกัน

- **ประเทศจีน** เป็นประเทศที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด โดยทั่วไปแล้วรัฐบาลจีนมีอำนาจเหนือข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั่วประเทศ จีนจะกรองข้อมูลในเว็บไซต์ที่ออกสู่ประชาชนโดยจะกำจัดข้อมูลที่เข้าข่ายลามก หรือไม่ให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเข้าไปในเว็บไซต์ลามกโดยมีการควบคุมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของประชาชนในประเทศด้วยการสั่งให้ผู้ให้บริการเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตหรือ ISP กรองเว็บไซต์ต่างๆ ที่ทางราชการไม่ต้องการให้ประชาชนในประเทศเข้าไปดูได้ โดยวิธีการนี้จะจำกัดการใช้โดยที่จะมีการกรองเฉพาะหมายเลข IP Address ของเว็บไซต์นั้นๆ มากกว่าจะไปกรองเนื้อหาสาระในเว็บไซต์ เช่น ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนจะไม่สามารถเรียกชมเว็บไซต์ CNN.Com ได้ หากใครพิมพ์คำว่า CNN.Com เข้าไปในเว็บเบราว์เซอร์ก็จะได้รับการปฏิเสธและจะมีข้อความปรากฏออกมาว่าเกิดการผิดพลาดในการเข้าเว็บไซต์ของ CNN.Com รวมไปถึงเว็บไซต์ลามกต่างๆ ที่อยู่ในรายชื่อที่ทางราชการกรองด้วย ซึ่งทางราชการจะสามารถติดตามพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตแต่ละคนได้อีกด้วย⁶

- **ประเทศรัสเซีย** มีกฎหมายสั่งห้ามไม่ให้มีการใช้การเข้ารหัส (Encryption) ด้วยเหตุผลว่ารัฐบาลจะได้ตรวจสอบการใช้งานอินเทอร์เน็ตของประชาชนได้

- **ประเทศฝรั่งเศส** ก็เช่นเดียวกันมีกฎหมายห้ามมิให้มีการใช้การเข้ารหัสเพื่อที่รัฐบาลจะได้ตรวจสอบการใช้งานอินเทอร์เน็ตของประชาชนได้โดยสะดวก

สำหรับประเทศไทยไม่ได้ถูกจำกัดเสรีภาพในการเข้าใช้อินเทอร์เน็ตเหมือนอย่างในบางประเทศ

5.1.2.1 วิธีการที่รัฐบาลบางประเทศใช้ในการกั้นกรองเว็บไซต์ที่เห็นว่าไม่เหมาะสมเพื่อกันไม่ให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศเข้าไปในเว็บไซด์ต้องห้าม ส่วนใหญ่จะมีการควบคุมโดยผ่านศูนย์เกตเวย์กลาง (Central Gateway) ซึ่งเปรียบเสมือนประตูทางออกที่จะนำผู้ใช้อินเทอร์เน็ตออกไปสู่โลกอินเทอร์เน็ตได้ เช่น ประเทศซาอุดีอาระเบียได้พัฒนาฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์สำหรับใช้ในการกรองเว็บไซต์ต่างๆ ที่มีการส่งข้อมูลเข้ามายังประเทศโดยผ่านแม่ข่ายกลาง แต่เมื่อมี

⁶Xiaohu Ma and Jun Dung, China's Regulation of the Internet and Related Legal Issues, January 2000.

การกรอกรงเว็บไซต์ต่างๆ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศบางคนที่มีความรู้ทางคอมพิวเตอร์หรือมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีก็มีวิธีการในการทำให้ตนมีเสรีภาพในการท่องอินเทอร์เน็ต เช่น การต่ออินเทอร์เน็ตโดยผ่านเซิร์ฟเวอร์ที่มีฐานปฏิบัติการอยู่ในต่างประเทศ หรือผ่านจันดาวเทียม

5.1.2.2 การควบคุมอินเทอร์เน็ตในต่างประเทศ ในขณะที่หลายๆ ประเทศในโลก

สนับสนุนให้ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวางแพร่หลายรวมทั้งประเทศไทยด้วย แต่ในขณะเดียวกันก็มีความวิตกกังวลถึงปัญหาในการควบคุมการเปิดรับสื่อของบรรดาเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวกับเรื่องราวทางเพศ ความรุนแรง การซึมซับค่านิยม ความคิดทัศนคติบางอย่างที่ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรม คีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของประเทศต่างก็ออกกฎหมายหรือกฎระเบียบขึ้นมาควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับที่แตกต่างกันไปตามนโยบายการให้สิทธิเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของรัฐบาลประเทศนั้นๆ

- **ประเทศสิงคโปร์** มีความก้าวหน้าทางด้านอินเทอร์เน็ตเหนือกว่าหลายๆประเทศ เนื่องจากมีโครงสร้างด้านระบบสื่อสารโทรคมนาคมที่ค่อนข้างสมบูรณ์ จากการสำรวจปรากฏว่าเป็นประเทศที่มีจำนวนกลุ่มของผู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านอินเทอร์เน็ตที่ใหญ่ที่สุดและใช้อีเมลมากกว่าประเทศใดๆ ในแถบเอเชียและมีกฎเกณฑ์ในการควบคุมข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วย อย่างไรก็ตาม สิงคโปร์นั้นแม้จะมีความทันสมัย แต่ก็ปกครองภายใต้กฎที่เข้มงวดจากภาครัฐอย่างมากในกรณีอินเทอร์เน็ตก็เช่นกัน รัฐบาลได้พยายามเข้ามาควบคุมการใช้อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการเข้มงวดกับข้อมูลที่มีเนื้อหาลามกขัดต่อศีลธรรม รวมทั้งการเผยแพร่สื่อลามกด้วย ซึ่งรัฐบาล สิงคโปร์โดยกรมการแพร่ภาพแห่งสิงคโปร์ (เอสบีเอ) ได้ออกประกาศระเบียบการควบคุมการแพร่ภาพผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม 2539 เป็นต้นไป ด้วยเหตุผลเพื่อรักษาความปลอดภัยให้กับผลประโยชน์ของชาติซึ่งระเบียบควบคุมอินเทอร์เน็ตนี้ระบุว่า บรรดาผู้ประกอบการทั้งหมดจากผู้ให้บริการหลักแต่ละสาขา อาทิ ไชเบอร์คาเฟ่ จะต้องมาลงทะเบียนเพื่อรับใบอนุญาตในการให้บริการจากเอสบีเอ นอกจากนี้องค์กรต่างๆ ที่จะนำข้อมูลเข้าไปเผยแพร่ใน WWW ก็จะต้องมาลงทะเบียน รวมทั้งบรรดาสื่อสิ่งพิมพ์ทั้งหลายที่จะให้บริการข้อมูลแบบออนไลน์ทั้งหมดก็ต้องลงทะเบียนด้วยเช่นกัน โดยในกรณีที่เอสบีเอ เห็นว่า ข้อมูลใดไม่เหมาะสมที่จะเผยแพร่ออกไปก็อาจจะขอให้ผู้ให้บริการนำข้อมูลนั้นออกจากเว็บไซต์ดังกล่าว หากผู้ให้บริการรายใดหลบเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้จะต้องเสียค่าปรับ หรือ อาจจะถูกถอนใบอนุญาตได้

- **ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน** ก็มีกฎหมายในการควบคุมข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยเช่นเดียวกัน การเติบโตของอินเทอร์เน็ตยังถูกกดดันจากหลายๆ ปัจจัยๆ หนึ่งก็คือการควบคุมการเข้าใช้งานเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การรับรู้ข่าวสารของประชาชนรัฐบาลจะควบคุมการกระจายข้อมูลไปสู่ประชาชน โดยใช้หลักกว่าให้รับรู้ได้เฉพาะคนที่จำเป็นต้องรู้เท่านั้น นอกจากนี้ผู้ใช้คอมพิวเตอร์ทั่วไปก็ไม่สามารถไปหาซื้อโมเด็มและซอฟต์แวร์ที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมาใช้ได้ด้วยตนเองต้องขออนุญาตจาก Chinese Academy of Sciences โดยต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าจำเป็นต้องใช้งานเครือข่ายเพื่อผลการวิจัยหรือทางการศึกษา ดังนั้นจึงไม่มีใครที่จะสามารถเข้าสู่เครือข่ายได้จากที่บ้านหรือสำนักงานของตนเองโดยเสรี

- **ประเทศสหรัฐอเมริกา** มีกฎหมายควบคุมดูแลการเผยแพร่ข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตคือ ห้ามมิให้เผยแพร่สิ่งลามกในระบบสื่อสารทางคอมพิวเตอร์ต่างๆ รวมทั้งทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษปรับไม่เกิน 250,000 เหรียญสหรัฐ และจำคุกไม่เกิน 6 ปี โดยประกาศใช้เมื่อใช้เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2539 แต่ศาลของสหพันธรัฐฟิลาเดลเฟีย ได้ประกาศระงับใช้กฎหมายดังกล่าวชั่วคราวตามคำร้องขอของ The American Civil Liberties Union แต่ก็เกิดประเด็นการถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง เมื่อทางการสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายควบคุมความรุนแรงและภาพไม่เหมาะสมหรือลามกผ่านทางโทรทัศน์ และพยายามจะออกกฎหมายควบคุมอินเทอร์เน็ตด้วยซึ่งผู้พิพากษาในฟิลาเดลเฟียสั่งระงับบทบัญญัติดังกล่าวไว้ชั่วคราวในขณะที่ศาลกำลังพิจารณาคำฟ้องที่คัดค้านกฎหมายดังกล่าวซึ่งผิดต่อหลักเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน และขัดต่อรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลขั้นพื้นฐานของชาวอเมริกัน และในที่สุดศาลก็สั่งยกเลิกกฎหมายดังกล่าว ซึ่งในเรื่องนี้มีผู้แสดงความคิดเห็นว่า หากสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศเสรีนิยมที่ใหญ่ที่สุดในโลก และเป็นสังคมแม่แบบทางด้านเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชนมีกฎหมายจำกัดเสรีภาพการสื่อสารบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแล้ว ต่อไปประเทศต่างๆ ก็อาจจะออกกฎหมายในลักษณะนี้มาควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศของตนซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความคิดพื้นฐานของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ต้องการให้การติดต่อสื่อสารกันได้อย่างไร้ขีดจำกัด

- **ประเทศเยอรมัน** ไม่มีกฎหมายควบคุมเป็นการเฉพาะ โดยมีความเห็นว่าการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริการประเภหานี้ ควรเป็นไปอย่างเสรีและสนับสนุนความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมในการเผยแพร่ข่าวสาร แต่เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2538 รัฐบาลเคยใช้มาตรการกดดันให้บริษัท Compuserve ซึ่งเป็นบริษัทบริการข้อมูลปิดกั้นการเข้าสู่แหล่งข่าวสารที่แพร่สิ่งลามก แต่ก็ได้มีการเรียกร้องให้มีการควบคุมอินเทอร์เน็ตในระดับสากล โดยเฉพาะประเด็นข้อมูลข่าวสารที่จะเป็นอันตรายต่อเด็กและเยาวชน ซึ่งเจ้าหน้าที่กำลังพิจารณาอยู่ว่า ผู้ให้บริการออนไลน์ควรจะรับผิดชอบ

กับสิ่งลามกในอินเทอร์เน็ตหรือไม่ ซึ่งต่อมาก็ได้มีการวางข้อกำหนดกฎหมายเกณฑ์ที่ให้ผู้ให้บริการต้องมีความรับผิดชอบด้วยหากเป็นไปตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

- **ประเทศฝรั่งเศส** มีกรณีบริษัทผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตถูกจับกุมและถูกดำเนินคดีในข้อหาปล่อยให้ภาพลามกเด็กถูกเรียกผ่านศูนย์อินเทอร์เน็ตของตน
- **ประเทศสาธารณรัฐเช็ก** ใช้กฎหมายเป็นกลไกควบคุมการเผยแพร่ข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ต หากฝ่าฝืนจะถูกเพิกถอนใบอนุญาตและถูกฟ้องร้องดำเนินคดีต่อไป
- **ประเทศนิวซีแลนด์** ไม่มีกฎหมายควบคุมโดยตรง แต่หากมีการกระทำในสิ่งที่ขัดต่อศีลธรรมจะอยู่ภายใต้กฎหมาย Films, Video and Publications Classification Act ปี ค.ศ. 1993
- **ประเทศตุรกี** ไม่มีกฎหมายควบคุมแต่ใช้เพียงระเบียบเกี่ยวกับมรรยาทให้สมาชิกถือปฏิบัติ เช่น ไม่เผยแพร่ภาพและข้อมูลที่ขัดต่อศีลธรรม
- **ประเทศสหรัฐอเมริกา** ไม่มีกฎหมายควบคุมแต่กำหนดเงื่อนไขต่างๆ สำหรับผู้ให้บริการ เช่น การไม่ส่งข้อมูลข่าวสารที่อาจรบกวนผู้อื่น, ไม่ส่งข้อมูลที่ขัดต่อศีลธรรม
- **ประเทศอินโดนีเซีย** การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจะต้องส่งข้อมูลผ่านศูนย์อินเทอร์เน็ตหรือเกตเวย์กลาง ซึ่งจะตรวจสอบข้อมูลข่าวสารก่อนการเผยแพร่
- **ประเทศมาเลเซีย** การเป็นสมาชิกอินเทอร์เน็ต ทำได้โดยผ่านหน่วยงานระดับกองชื่อ Jaring สังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมมาเลเซีย ซึ่งการเผยแพร่ข้อมูลให้เป็นไปตามที่ Jaring กำหนด

5.1.2.3 การควบคุมอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

จากกรณีที่มีรายงานข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ว่ามีภาพลามกปรากฏอยู่บนอินเทอร์เน็ต โดยเริ่มจากดาสาวไทยถูกรัทซ์ หรือ ตกแต่งภาพใหม่ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จากนั้นก็นำไปเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งในการที่จะเผยแพร่ภาพลามกอนาจารในอินเทอร์เน็ตได้นั้นจะต้องมีเครื่องคอมพิวเตอร์พีซี, เครื่องสแกนเนอร์ และจะต้องตั้งโฮสต์ (Host) เพื่อเก็บภาพ เพื่อหาสมาชิกมาเยี่ยมชมและในปัจจุบันหนังสือ เทปวีดีโอ หรือ ซีดีรอมลามกอนาจารก็มีการโฆษณาประกาศขายในอินเทอร์เน็ตอย่างมากมายแพร่หลาย ทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ

นอกจากจะมีการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกต่างๆผ่านทางอินเทอร์เน็ตแล้วก็ยังมี การเผยแพร่ภาพและสื่อลามกผ่านทางโทรศัพท์มือถือ, วิทยุติดตามตัวที่มีเทคโนโลยีเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอีกด้วยซึ่งสามารถทำได้อย่างสะดวกสบาย อันจะทำให้การควบคุมตรวจสอบเป็นการยากยิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งจากข่าวการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือข้อความที่ไม่

เหมาะสมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยดังกล่าวทำให้รัฐตื่นตัวมาศึกษาเพื่อหามาตรการในการควบคุม กำกับดูแลอินเทอร์เน็ต แต่ในขณะนี้ยังไม่มีความหมายที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์หรือ ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตออกมาบังคับใช้เป็นการเฉพาะเหมือนอย่างในหลายๆประเทศนอกจากนี้การ สื่อสารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรที่ให้อนุมัติการดำเนินการเรื่องอินเทอร์เน็ตนั้น ควรศึกษาปัญหา และหาแนวทางแก้ไข โดยอาจจะระบุถึงข้อกำหนดที่มีในสัญญาว่า ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทุกรายต้อง ติดตั้งซอฟต์แวร์ป้องกันภาพและสื่อลามกอนาจารต่างๆ ไว้ในเครื่องที่ให้บริการต่อเชื่อม และขอความร่วมมือจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทุกรายในการสืบหาตัวผู้กระทำความผิดบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตใน ระยะเวลาที่ยังไม่มีความหมายควบคุมโดยเฉพาะ ซึ่งทางฝ่ายผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตได้ให้ความเห็นต่อ กรณีการควบคุมการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่พึงประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นภาพลามกหรือข้อความลามกไม่ เหมาะสมขัดต่อศีลธรรมอันดีว่าในสัญญาการสมัครเข้าเป็นสมาชิกใช้บริการอินเทอร์เน็ตจะระบุห้าม ไม่ให้รับส่งข้อความที่ขัดต่อกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรม และภาพลามก รวมถึงข้อความที่ไม่เป็น ประโยชน์ ซึ่งในทางปฏิบัติผู้ให้บริการทำได้โดย การตรวจเช็คข้อมูลที่มีผู้ใช้หรือรับส่ง ถ้าพบเห็นผู้ใช้ รายใดปฏิบัติผิดต่อระเบียบสัญญา ผู้ให้บริการมีอำนาจตัดสินใจไม่ให้ใช้พร้อมทั้งขึ้นรายชื่อในบัญชีดำ ไว้

อย่างไรก็ตามผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตยังให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าถึงแม้จะมีกฎหมาย เฉพาะด้านออกมาควบคุมสิ่งที่ไม่พึงประสงค์เหล่านี้ แม้ในทางปฏิบัติจะสามารถสืบหาต้นตอที่มาได้ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ อาจไม่สามารถเอาผิดกับผู้ต้องสงสัยได้ หากผู้ต้องสงสัยปฏิเสธว่า ไม่ได้กระทำแต่ถูกขโมยที่อยู่หรือ Password ไปใช้ เว้นแต่จะมีพยานหลักฐานอื่นประกอบ และนอกจากนี้ ยังมีข้อมูลที่ไม่ได้สร้างขึ้นในประเทศไทยแต่ถูกส่งมาจากต่างประเทศผ่านทางอีเมลแล้วส่งมาเป็น ทอดๆ ซึ่งกรณีนี้แม้จะสืบหาแหล่งที่มาได้ แต่ในทางปฏิบัติก็ไม่สามารถจะดำเนินการกับผู้กระทำความ ผิดในกรณีดังกล่าวได้ ฉะนั้นกฎหมายที่ออกมาจะต้องให้เท่าทันกับความสลับซับซ้อนของเทคโนโลยี เครือข่ายคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตด้วย ดังนั้นจึงมีความพยายามใน 2 แนวทางคือ ใช้กฎหมาย บังคับควบคุมไปกับการใช้เทคโนโลยีเข้ามาควบคุม ซึ่งการใช้กฎหมายบังคับเป็นวิธีการที่หลายประเทศ ได้นำมาใช้แล้ว ได้แก่ จีน, สิงคโปร์ เป็นต้น สำหรับการใช้อินเทอร์เน็ตเข้าจัดการควบคุมในปัจจุบันนี้ สามารถกระทำได้ในระดับหนึ่ง โดยใช้ซอฟต์แวร์ที่พัฒนาขึ้นมาใช้ในการเฝ้าระวังศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตที่มีบริการสื่อสารข้อมูล ข่าวสารที่ไม่พึงประสงค์โดยเจ้าของคอมพิวเตอร์หรือสมาชิกของอินเทอร์เน็ต ซอฟต์แวร์นี้จะตรวจสอบกับบัญชีศูนย์ หรือตำแหน่งบริการอินเทอร์เน็ต ว่ามีศูนย์ใด ตำแหน่งใด เป็นศูนย์ต้องห้าม ซึ่งเมื่อพบซอฟต์แวร์นี้จะเข้าจัดการเซ็นเซอร์ให้เอง นอกจากนี้ยังมีซอฟต์แวร์ที่คอย เฝ้าระวังคำบางคำซึ่งส่งไปในทางลามก เช่น คำว่า SEX เป็นต้น แต่ผลที่ได้อยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ

เนื่องจากความสามารถของซอฟต์แวร์เหล่านี้ตามไม่ทันกับศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นใหม่มากมาย และปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่มีความรู้ความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์ก็พยายามหาช่องทางเรียกข้อมูลที่ต้องห้ามได้จากศูนย์บริการอื่นๆ ที่มีอยู่มากมายโดยเฉพาะ ศูนย์บริการจากต่างประเทศ อีกทั้งซอฟต์แวร์ที่เฝ้าระวังคำต้องห้ามบางครั้งก็ก่อปัญหาเพราะแยกความหมายของคำบางคำไม่ออก จึงอาจปิดศูนย์บริการบางแห่งด้วยความเข้าใจผิด ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะใช้วิธีการใดก็คงไม่ง่ายนักที่จะจัดการกับสิ่งไม่พึงปรารถนาหรือการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกต่างๆ ที่ปรากฏบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เพราะอินเทอร์เน็ตคือสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นมาในโลกของการสื่อสารยุคโลกาภิวัตน์ จึงจำเป็นต้องใช้มาตรการหลายๆ อย่างประกอบกัน

5.2 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ต

ศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการผลิตและเผยแพร่ภาพและสื่อลามกอนาจารผ่านทางสื่อแบบดั้งเดิมโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นหนังสือ วิดีโอ วิทยุโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์ เป็นต้น และผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์หรือคอมพิวเตอร์ ศึกษากฎหมายที่มีบทบัญญัติในการควบคุมภาพและสื่อลามกอนาจารโดยตรง และกฎหมายที่มีสภาพบังคับต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารโดยอ้อม อันได้แก่ กฎหมายที่มีบทบัญญัติในการควบคุมสื่อลามกอนาจารที่อาจทำให้เสื่อมเสียศีลธรรมอันดีของประชาชน ตลอดจนคำพิพากษาของศาลไทยในคดีที่เกี่ยวกับความผิดฐานผลิตและเผยแพร่ภาพ หรือสื่อลามกอนาจาร รวมทั้งศึกษาถึงบทบัญญัติและสภาพบังคับของกฎหมายในการควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกอนาจารผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และวิวัฒนาการในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกอนาจารต่างๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ

5.2.1 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางสื่อในรูปแบบดั้งเดิมของต่างประเทศ

การควบคุมการผลิตและการเผยแพร่ภาพและของสื่อลามกนับว่าเป็นปัญหาในทางปฏิบัติที่ทุกประเทศต่างก็ประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกันคือ การที่ไม่สามารถที่จะบัญญัติกฎหมายให้มีความหมายครอบคลุมขอบเขตคำว่า ภาพหรือสื่อลามก ได้อย่างชัดเจนว่า สิ่งใดคือสิ่งลามกที่รัฐควรควบคุม อีกทั้งการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมสื่อลามกจะต้องไม่เป็นการริดรอนสิทธิเสรีภาพ

ในการแสดงออกของประชาชนด้วย เนื่องจากในสังคมที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ก็ใช่ว่าสิทธิเสรีภาพดังกล่าวนั้นจะมีอยู่อย่างไม่จำกัดขอบเขต เพราะต้องคำนึงถึงความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือสังคมเป็นส่วนรวมด้วย ซึ่งการนำมาตรรกาทกฏหมายมาใช้ควบคุมการผลิตและการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกนั้น เป็นมาตรการที่ประเทศต่างๆ ได้นำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหา แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก เนื่องจากไม่สามารถที่จะบัญญัติกฎหมายเพื่อให้คำนิยามของคำว่า "ลามก" ได้อย่างชัดเจนว่า ลามกมีขอบเขตเพียงใด ทำให้เป็นอุปสรรคที่จะนำตัวบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดมาลงโทษได้ นอกจากนั้นบางกรณีงานที่ปรากฏนั้น ก็มีความใกล้เคียงกับงานศิลปะจนยากที่จะหาจุดแบ่งแยกได้อย่างชัดเจนว่า งานใดเป็นงานศิลปะ หรือเป็นงานลามกตามกฎหมาย นอกจากนี้ความเห็นของสังคมที่จะถือว่าสิ่งใดเป็นภาพหรือสื่อลามกหรือไม่นั้น ยังขึ้นอยู่กับทัศนคติของแต่ละสังคมซึ่งมีมาตรฐานทางสังคมและศีลธรรมที่แตกต่างกันด้วย อีกทั้งตัวบทกฎหมายของประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ก็มีได้ให้คำนิยามศัพท์ของคำว่า "ลามกอนาจาร" ไว้ว่า มีหลักเกณฑ์การพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นสื่อหรือสิ่งของลามกอนาจาร จึงเป็นปัญหาอย่างยิ่งต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย

5.2.1.1 กลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law

ก. ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งปกครองด้วยระบอบเสรีประชาธิปไตย

มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่รับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างกว้างขวาง รวมถึงเสรีภาพของสื่อต่างๆ ด้วย แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันว่า เสรีภาพต่างๆ เหล่านั้นไม่ใช่เสรีภาพที่ไม่มีขอบเขตจำกัด โดยการแสดงความคิดเห็น การพูด และเขียนเกี่ยวกับเรื่องราวทางเพศที่จะถือว่าเป็นเรื่องสิ่งลามกนั้น จะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเอาไว้ ซึ่งการแสดงความคิดเห็น การพูดและการเขียนเกี่ยวกับเรื่องราวทางเพศที่เข้าลักษณะที่มีการกำหนดเอาไว้นั้นก็ถือว่าเป็นสิ่งลามกและจะไม่ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ และถือว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย⁹ ดังนั้นหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาจึงไม่คุ้มครองในเรื่องของสิ่งลามกและการที่รัฐจะบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมสิ่งลามกจึงไม่เป็นการริดรอนสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูดและการพิมพ์ของประชาชน

⁹ Thomas J.Smedinghoff (editor).Online Law : the SPA's legal guide to doing bussiness on the internet. (USA:Addison-Wesley Developers Press,1996),p.308,320,321.

สำหรับการบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมสิ่งลามกนั้นจะต้องไม่ให้ขัดต่อหลักของรัฐธรรมนุญ ซึ่งบรรทัดฐานในการพิจารณาก็คือ หลักในคดี Roth¹⁰ และคดี Miller¹¹ ซึ่งใช้เป็นมาตรฐานสำหรับการพิจารณาว่า สิ่งใดเป็นสิ่งลามกหรือไม่ โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้คือ ใช้การวินิจฉัยของวิญญูชนซึ่งอยู่ในสภาวะของสังคมสมัยนั้น มองงานนั้นทั้งหมดแล้วพบว่า เป็นงานที่โน้มนำให้เกิดตัณหาหรือไม่, งานที่พรรณนาหรือบรรยายถึงการกระทำทางเพศ ในความหมายที่มีการกำหนดไว้โดยเฉพาะโดยกฎหมายของมลรัฐหรือไม่ และงานดังกล่าวนั้นเมื่อพิจารณางานทั้งหมดแล้ว ปรากฏจากคุณค่าทางวรรณกรรม ศิลปกรรม การปกครอง หรือทางวิทยาการหรือไม่

ดังนั้นด้วยการกำหนดการพิจารณาโดยยึดถือมาตรฐานของสังคมทำให้การพิจารณาว่ากรณีใดเป็นการลามกหรือไม่ ในแต่ละมลรัฐของสหรัฐอเมริกาจึงแตกต่างกันออกไป ดังนั้นมลรัฐต่างๆ จึงมีการบัญญัติกฎหมายห้ามการเผยแพร่สิ่งลามกที่ต่างกัน บางมลรัฐก็มีการควบคุมที่เข้มงวด บางมลรัฐก็ไม่ถือว่าเป็นสิ่งลามกและสามารถเผยแพร่ได้ ด้วยเหตุนี้การควบคุมสิ่งลามกในสหรัฐอเมริกา จึงแบ่งมาตรการทางกฎหมายออกเป็น 2 ส่วน คือ ในส่วนที่เป็นกฎหมายของสหรัฐที่ใช้บังคับทั่วทั้งสหรัฐอเมริกา และกฎหมายมลรัฐของแต่ละมลรัฐในสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติกฎหมายของตนเองสำหรับควบคุมและกำหนดเกี่ยวกับการเผยแพร่สิ่งลามกเป็นพิเศษต่างหากจากกฎหมายของสหรัฐ

(1). ระดับสหรัฐ (Federal Law) กฎหมายของสหรัฐได้บัญญัติห้ามและกำหนดโทษสำหรับการนำสินค้าเข้าประเทศ การขนส่งไปต่างประเทศและระหว่างมลรัฐ ซึ่งวัตถุหรือสิ่งของอันลามกทางไปรษณีย์ รวมถึงการใช้ถ้อยคำ หรือภาพไม่เหมาะสม หรือลามกผ่านทางระบบโทรศัพท์ วิทยุกระจายเสียง และทางโทรทัศน์ รวมถึงสิ่งลามกเด็กด้วย กฎหมายในระดับสหรัฐได้กำหนดถึงมาตรการในทางริบวัตถุอันลามกทั้งทางแพ่งและอาญาด้วย นอกจากนั้นการขายหรือครอบครองโดยมีวัตถุประสงค์ไว้เพื่อขายสิ่งลามกในดินแดนของสหรัฐมีความผิด ซึ่งกฎหมายในระดับสหรัฐได้ กำหนดการควบคุมในเรื่องสิ่งลามกโดยกำหนดเอาไว้ในหลายกรณี ได้แก่ การกระจายเสียงด้วย

¹⁰ Ian Hunter, David Saunders and Dagald Williamson, *On Pornography: literature sexuality and obscenity law*, p.210.

¹¹ *Ibid.*, p.213.

ถ้อยคำหรือภาษาอันลามกหยาบคาย โดยวิธีการกระจายเสียงทางวิทยุ¹², การเผยแพร่วัตถุลามกผ่านทางเคเบิลหรือรายการโทรทัศน์¹³ เป็นต้น

(2). **ระดับมลรัฐ (State Law)** มลรัฐของสหรัฐอเมริกามีกฎหมายที่ควบคุมการจัดการเกี่ยวกับการจำหน่ายวัตถุลามก ซึ่งโดยทั่วไปกฎหมายของมลรัฐต่างๆ มีบทบัญญัติห้ามการขาย การเช่า การให้ การตีพิมพ์ การนำออกแสดง หรือการทำให้เผยแพร่ซึ่งวัตถุลามกด้วยวิธีการอื่นๆ ด้วย โดยในบางมลรัฐกฎหมายที่เกี่ยวกับสิ่งลามกจะครอบคลุมไปถึงการเผยแพร่ เฉพาะวัตถุที่มีรูปร่าง จับต้องได้เท่านั้น ในส่วนของคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์หรือข้อมูลในรูปของสัญญาณดิจิทัลจะถือว่าเป็นวัตถุที่มีรูปร่าง หรือไม่มีรูปร่างหรือไม่ ยังเป็นกรณีโต้เถียงกันไปตามกฎหมายของแต่ละมลรัฐ นอกจากนี้ในส่วนของ การเผยแพร่สิ่งลามกนั้นในบางมลรัฐห้ามการจำหน่ายวัตถุลามกเฉพาะเด็ก ในขณะที่การจำหน่ายสิ่งลามกแก่ผู้ใหญ่ไม่มีการห้าม ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แม้ในรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐนั้นจะให้เสรีภาพแก่ประชาชนและสื่ออย่างกว้างขวาง แต่ก็มีขอบเขตจำกัดในเรื่องของสื่อลามกนั้นจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครอง นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังเป็นประเทศที่ประสบกับปัญหาและได้รับผลกระทบจากการเผยแพร่หรือแพร่หลายของสื่อลามกมากที่สุดในโลก เนื่องจากเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกวัตถุหรือสิ่งของลามกขนาดใหญ่ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาค่าการเผยแพร่หรือแพร่หลายของสื่อลามกในประเทศสหรัฐอเมริกาจึงไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากสังคมอเมริกันเป็นสังคมที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกมากที่สุด ฉะนั้นการที่รัฐจะบัญญัติกฎหมายใดๆ ขึ้นมาควบคุมพฤติกรรมของประชาชนจึงมักจะได้รับคัดค้านและต่อต้านอยู่เสมอ หากกฎหมายที่รัฐบัญญัติขึ้นมานั้นเป็นการริดรอนสิทธิของประชาชน การควบคุมสื่อลามกโดยวิธีบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อควบคุมและปราบปรามสื่อลามกนั้นก็เป็นที่ทำได้ยากเช่นกันในสังคมของประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากอาจจะเป็นการขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญที่บัญญัติไว้ว่า รัฐไม่พึงออกกฎหมายที่เป็นการริดรอนสิทธิในการแสดงออกของพลเมือง จึงเป็นเหตุให้สื่อลามกอนาจารในสหรัฐแพร่หลายอย่างรวดเร็วตลอดจนแพร่หลายเข้าไปสู่สังคมประเทศต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วเช่นเดียวกันตามกระแสของยุคโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะการสื่อสารข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยที่ผ่านมามลรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายที่มีสภาพบังคับในการปราบปรามการผลิตและการเผยแพร่สื่อลามกไว้หลายฉบับ ดังนี้คือ

¹² 18 USCS 1464.

¹³ 18 USCS 1468.

(1).กฎหมายควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางสื่อวิทยุและ

โทรทัศน์ สถานีวิทยุและโทรทัศน์ในสหรัฐอเมริกาเป็นกิจการของเอกชนและดำเนินงานโดยเอกชน แต่จะจัดตั้งขึ้นได้ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสื่อสารแห่งรัฐบาลกลาง (Federal Communications Commission : FCC) และออกใบอนุญาตให้เท่านั้น แต่ FCC ไม่มีอำนาจที่จะตรวจพิจารณาหรือเซ็นเซอร์รายการหรือโฆษณาออกอากาศ และจะออกระเบียบวางข้อกำหนดกฎเกณฑ์ในเรื่องนี้ไม่ได้ เพราะว่าเป็นการขัดต่อสิทธิเสรีภาพในการพูด การเขียน ซึ่งวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อที่สำคัญสำหรับการแสดงออกซึ่งสิทธิเสรีภาพ ซึ่งสถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ของสหรัฐจะใช้ระบบการควบคุมตนเอง หรือการควบคุมกันเองและร่วมกันรับผิดชอบต่อวิชาชีพและผลประโยชน์ของชาติ โดยได้ร่วมกันจัดตั้งสมาคมสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (National Association of Broadcasters : NAB) เพื่อควบคุมมาตรฐานการจัดการรายการและการโฆษณา และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานีวิทยุโทรทัศน์โดยเฉพาะต่อเด็กและเยาวชน โดยมีการยกเว้นและประกาศใช้ประมวลจริยธรรมซึ่งสถานีสมาชิกมีพันธะที่จะต้องปฏิบัติตาม¹⁴

(2). **กฎหมายควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางสื่อภาพยนตร์** การควบคุมภาพยนตร์ของประเทศสหรัฐเริ่มขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1907 มีการบัญญัติเทศบัญญัติเพื่อตรวจภาพยนตร์ขึ้นเป็นครั้งแรกในมลรัฐชิคาโก โดยให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจเป็นผู้ตรวจและออกใบอนุญาตฉายภาพยนตร์และให้อำนาจระงับการฉายหรือไม่อนุญาตให้ฉายภาพยนตร์ที่เห็นว่าขัดต่อศีลธรรมอันดี หรือลามก จนปี ค.ศ.1911 มลรัฐหลายรัฐในสหรัฐได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ขึ้น ทำหน้าที่ตรวจพิจารณาภาพยนตร์และอนุมัติก่อนฉายทุกเรื่อง อีกทั้งมีอำนาจห้ามการฉายภาพยนตร์ได้ และต่อมาในปี ค.ศ.1992 บริษัทสร้างภาพยนตร์ขนาดใหญ่ได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคมภาพยนตร์แห่งสหรัฐอเมริกา (Motion Picture Association of America : MPAA) เพื่อหลีกเลี่ยงการควบคุมของรัฐบาล โดยเป็นระบบของการควบคุมตัวเองในวิชาชีพภาพยนตร์ กล่าวคือบรรดาสมาชิกของสมาคมรวมทั้งผู้สร้างภาพยนตร์อิสระยินยอมส่งฟิล์มภาพยนตร์ที่ผลิตขึ้นแล้ว หรือกำลังจะจำหน่าย ไปให้คณะกรรมการบริหารสมาคมภาพยนตร์แห่งสหรัฐพิจารณากำหนดประเภทก่อนที่จะมีการจัดจำหน่าย ซึ่งการแบ่งประเภทภาพยนตร์ดังกล่าวนี้นอกจากจะแก้ปัญหาที่ว่า ภาพยนตร์บางประเภทไม่เหมาะสมกับผู้ชมบางกลุ่ม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนแล้ว ยังทำให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกชมภาพยนตร์ได้ในระดับหนึ่ง ในปัจจุบันได้ลดวิธีการควบคุมที่เข้มงวดลงโดยหันมาใช้วิธีส่ง

¹⁴ จำนง รังสิกุล และ อรทัย ศรีสันติสุข, เอกสารสอนชุดวิชาการจัดการรายการวิทยุโทรทัศน์ (หน่วยที่ 5-10) (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2530), หน้า 115-118.

เสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเพศมากขึ้น ทั้งนี้โดยหวังไว้ว่าจะช่วยลดอาชญากรรมทางเพศลงได้ โดยใช้สถาบันต่างๆ เป็นสื่อในการเผยแพร่

(3). **กฎหมายควบคุมสื่อลามกทางโทรศัพท์** กฎหมายควบคุมสื่อลามกทางโทรศัพท์ (Dial – a Porn) ของสหรัฐอเมริกา คือ กฎหมาย The Communications Act of 1934 มาตรา 223(b) กฎหมายดังกล่าวนี้มีบทบัญญัติห้ามการเผยแพร่สื่อลามก ข้อความที่หยาบคาย หยาบโลน กระตุ้นความต้องการทางเพศผ่านระบบโทรศัพท์ ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขกฎหมายโดยอนุญาตให้มีการเผยแพร่ข้อความที่ต้องห้ามดังกล่าวได้เฉพาะสำหรับบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่แล้วเท่านั้น แต่ยังห้ามมิให้เผยแพร่แก่บุคคลที่เป็นเด็กและเยาวชน และต่อมาในปี 1988 ได้ทำการแก้ไขกฎหมายมาตรา 223 (b) โดยแก้ไขให้กลับมาห้ามการเผยแพร่สื่อลามกทางโทรศัพท์เพื่อแสวงหาประโยชน์ทางธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่แก่บุคคลที่เป็นผู้ใหญ่ หรือเด็ก ก็ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายทั้งสิ้น

(4). **กฎหมายปราบปรามสื่อลามกที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม** ธุรกิจการจำหน่ายสื่อลามกในสหรัฐอเมริกานั้นพบว่าองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) เป็นผู้ทำการควบคุมธุรกิจในการจำหน่ายสื่อลามก ธุรกิจการผลิตและเผยแพร่สื่อลามกอนาจารนั้นเป็นธุรกิจหนึ่งที่สร้างความสนใจต่อองค์กรอาชญากรรมเพราะสามารถทำเงินได้อย่างมหาศาลและรวดเร็ว ซึ่งในปี 1970 สหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมาย The Organized Crime Control Act of 1970 (OCCA) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรฐานขึ้นใหม่ในการยับยั้งการก่ออาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมในสหรัฐอเมริกา ซึ่งกฎหมาย The Racketeer Influenced and Corrupt Organization Act (RICO) ได้ถูกนำมาใช้เป็นมาตรการในการป้องกันมิให้องค์กรอาชญากรรมดำเนินการฟอกเงินที่ได้มาอย่างผิดกฎหมายออกจากระบบเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา ดังนั้นมาตรการทางกฎหมายของ RICO จึงเป็นการต่อต้านการกระทำอันผิดกฎหมายขององค์กรอาชญากรรม¹⁵ และมาตรการที่มีประสิทธิภาพของ RICO คือ บทลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิด โดยวิธีการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำอันละเมิดต่อกฎหมายทั้งหมด ทั้งนี้กฎหมายได้บัญญัติกำหนดลักษณะของการกระทำความผิดภายใต้บทบัญญัติของ RICO โดยมีรูปแบบของการกระทำที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ได้รับประโยชน์หรือการลงทุนที่ทำให้ได้รับประโยชน์อันมาจากการกระทำผิดกฎหมาย หรือจากการที่ได้รับเงินที่ได้มาจากการกระทำที่ผิดกฎหมาย

¹⁵ Kendall W.Harrison,Alexander V.United States : RICO Forfeitures,Pornography,and the Obscenity Doctrine,Wisconsin Law Review,1994,p.1551-1552.

กฎหมาย RICO ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะลงโทษทรัพย์สินของผู้จำหน่ายสื่อลามก โดยสามารถเข้าทรัพย์สินทั้งหลายที่อยู่ในความครอบครอง หรือในกิจการของผู้จำหน่ายสื่อลามก แม้ว่าทรัพย์สินที่จะรับนั้นไม่เข้าข่ายเป็นสิ่งลามกเลยก็ตาม ซึ่งจะทำให้ศาลนำมาตรการทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองและในทางธุรกิจของจำเลย หรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การผลิตและจำหน่ายสื่อลามกได้ทั้งหมด ซึ่งศาลสูงของสหรัฐอเมริกาได้เคยตัดสินเกี่ยวกับความผิดฐานผลิตและจำหน่ายสื่อลามก โดยกำหนดให้ลงโทษทรัพย์สินจำเลยตามบทบัญญัติของกฎหมาย RICO ในคดีดังกล่าวนี้คือ คดีที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของร้านให้เช่าวีดีโอเทปสำหรับผู้ใหญ่และเป็นเจ้าของร้านขายหนังสือสำหรับผู้ใหญ่ ได้ทำการจำหน่ายวีดีโอเทป และหนังสือลามก ซึ่งเข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ใน RICO ศาลจึงได้มีคำตัดสินให้ทำการทรัพย์สินของจำเลยตามบทบัญญัติกฎหมาย RICO และ คดีที่จำเลยกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมสื่อลามกและบทบัญญัติกฎหมาย RICO โดยตัดสินว่า ร้านจำหน่ายหนังสือและร้านจำหน่ายวีดีโอ เป็นสถานที่จำหน่ายสื่อลามก ธุรกิจของจำเลยมีรูปแบบที่เข้าข่ายผิดกฎหมาย RICO ศาลได้มีคำพิพากษาให้ทรัพย์สินของจำเลยที่เข้าข่ายเป็นการได้มาจากการกระทำผิดเกี่ยวกับธุรกิจการผลิตและจำหน่ายหนังสือลามก¹⁶

ข. ประเทศอังกฤษ สำหรับการควบคุมสื่อลามกนั้น ในประเทศอังกฤษมีการควบคุมสื่อลามกจากหน่วยงานที่ควบคุมสื่ออื่นๆ เป็นการเฉพาะ และรับผิดชอบดูแลให้อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ มิให้มีการเผยแพร่ภาพไปสู่สาธารณชนอย่างไม่เหมาะสม หรือละเมิดศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งในประเทศอังกฤษมีกฎหมายที่ควบคุมเกี่ยวกับสื่อลามกอยู่หลายฉบับ และในการพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นสิ่งลามกพบว่า การพิจารณาถึงสื่อลามกนั้นกฎหมายพิจารณาว่าเป็นกรณีของการก่อให้เกิดความเสียหายต่อศีลธรรมอันดีของสังคม สื่อลามกจะก่อให้เกิดความเสื่อมทั้งทางร่างกายและจิตใจของบุคคลที่ได้รับรู้ สื่อลามกจะอิทธิพลต่อร่างกายและจิตใจของผู้รับรู้ ให้มีแนวโน้มไปในทางที่ผิดศีลธรรม และจะส่งผลไปถึงมาตรฐานทางศีลธรรมและสังคม และสื่อลามกนั้นจะต้องไม่ใช่ งานที่มีคุณค่าทางสังคมอันเป็นงานทางวิชาการ งานศิลปะ งานทางอักษรศาสตร์ หรือเป็นงานที่มีคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าในประเทศอังกฤษมีกฎหมายควบคุมสื่อลามกอยู่หลายฉบับ แต่ฉบับที่เป็นหลักในการควบคุมคือ กฎหมาย The Obscene Publications Act 1959 กฎหมายฉบับนี้ห้ามการเผยแพร่สื่อลามกที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบของข้อความ หรือปรากฏออกมาเป็นรูปภาพเพื่อให้

¹⁶ Ibid., p.1554-1555.

สามารถอ่าน มองเห็นได้ และรวมถึงการบันทึกเสียง บันทึกภาพลงบนวัตถุอื่นๆ¹⁷ โดยกฎหมายฉบับนี้ ได้กำหนดฐานความผิดสำหรับการเผยแพร่สิ่งลามกไว้ดังนี้คือ¹⁸ การตีพิมพ์ จำหน่าย การเผยแพร่ ขาย ให้เช่า หรือให้ยืมสิ่งลามก และกระทำสิ่งที่ยั่วยุหรือปรากฏข้อความอันเป็นสิ่งลามกเพื่อให้พบเห็น หรือเพื่อให้มีการบันทึก แสดง เล่น หรือ นำออกฉาย ซึ่งผู้ใดกระทำการเผยแพร่สิ่งลามกให้ปรากฏต่อสาธารณชนมีความผิดตามกฎหมายต้องรับโทษ และเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวนี้ได้แก้ไขเพิ่มเติมในปี 1964 โดยเพิ่มเติมกรณีการทำหรือผลิตสิ่งลามกขึ้นใหม่ ความผิดเกี่ยวกับสิ่งลามกประกอบด้วย การตีพิมพ์วัตถุลามกเพื่อค้ากำไร การครอบครองไว้เพื่อตนเองไม่ถึงว่าเป็นความผิด ซึ่งแตกต่างจากการครอบครองสิ่งลามกเด็ก เพียงมีไว้ในความครอบครองก็มีความผิดแล้ว ทั้งนี้สิ่งลามกอาจรวมถึงวัตถุที่เป็นงานเขียน รูปภาพ ฟิล์ม เทปวีดีโอ แผ่นดิสก์คอมพิวเตอร์ แผ่นซีดี ส่วนการเผยแพร่สิ่งลามกที่กระทำโดยการส่งเป็นพัสดุไปรษณีย์ จะถูกควบคุมโดยกฎหมาย The Post Office Act 1953 ซึ่งได้ห้ามการส่งพัสดุไปรษณีย์ที่ข้างในบรรจุด้วยสิ่งลามก

สำหรับการควบคุมในเรื่องของภาพหรือบทบาททางการแสดงที่มีลักษณะลามกที่ปรากฏต่อสาธารณชน มีกฎหมาย The Theatres Act 1968 ได้บัญญัติห้ามการแสดงที่มีลักษณะเป็นการลามก ไม่ว่าจะการแสดงนั้นจะปรากฏต่อสาธารณชน หรือ เป็นการแสดงให้ชมเป็นการส่วนตัวก็มีความผิด และกฎหมายกำหนดความรับผิดชอบของบุคคลเอาไว้โดยผู้ทำการแสดง ผู้กำกับการแสดง หรือบุคคลที่มีส่วนให้มีการแสดงลามกปรากฏขึ้น มีความผิด

(1). การควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางสื่อวิทยุและโทรทัศน์ องค์การที่ทำหน้าที่ควบคุมวิทยุและโทรทัศน์ของอังกฤษ คือ บริษัทวิทยุโทรทัศน์แห่งอังกฤษ (British Broadcasting Corporation : BBC) และคณะกรรมการโทรทัศน์อิสระ (Independent Television Commission :ITC) ซึ่งทั้งสองหน่วยงานมีอำนาจตรวจสอบและห้ามออกอากาศรายการใดที่เห็นว่าขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนได้ โดย BBC จะมีหน้าที่ควบคุมและดูแลเกี่ยวกับเนื้อหาของรายการ โดยเฉพาะในเรื่องทางเพศ และรายการใดที่ไม่เหมาะสมอาจจะสั่งให้ตัดเนื้อเรื่องหรือเนื้อหาตอนใดตอนหนึ่งออกเพื่อความเหมาะสม หากเห็นว่าขัดต่อศีลธรรมของประชาชน ส่วนคณะกรรมการโทรทัศน์อิสระ (ITC) มีหน้าที่ควบคุมดูแลโทรทัศน์ให้เสนอรายการที่มีคุณภาพต่อสาธารณะ โดย ITC จะทำหน้าที่ออกใบอนุญาตแก่รายการวิทยุและโทรทัศน์และควบคุมดูแลให้รายการต่างๆ อยู่ในกรอบแห่งศีล

¹⁷ The Obscene Publication Act 1959, section 1 (2).

¹⁸ The Obscene Publication Act 1959,section 1 (3).

ธรรมอันดี หากสถานีใดมีการฝ่าฝืน ITC มีอำนาจยกเลิก หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้ และมีอำนาจตรวจดูข่าววิทยุ หรือโทรทัศน์ในรายการใดๆ ก่อนออกอากาศได้ด้วย

(2). การควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางสื่อภาพยนตร์และสื่อวีดิทัศน์ (Video) องค์การที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลภาพยนตร์ คือ คณะกรรมการตรวจสอบภาพยนตร์แห่งอังกฤษ (British Board of Film Classification : BBFC) ซึ่งจัดตั้งขึ้นมาเพื่อตรวจสอบกันเอง และศาลได้รับรองอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าว โดยวินิจฉัยว่า ภาพยนตร์เรื่องใดก็ตามที่มีได้ผ่านการรับรองของคณะกรรมการตรวจสอบจะนำออกฉายไม่ได้ คณะกรรมการดังกล่าวได้ทำการจำแนกประเภทของภาพยนตร์เพื่อกำหนดแนวทางและใช้มาตรการต่างๆ ในการควบคุมภาพยนตร์ให้รักษามาตรฐานของศีลธรรม ส่วนการควบคุมวีดิทัศน์ หน่วยงานที่ควบคุมดูแลคือ BBFC เช่นเดียวกัน วีดิทัศน์ก็เป็นสื่อที่จะควบคุมอย่างเข้มงวดในเรื่องลามกอนาจารเช่นเดียวกันกับภาพยนตร์¹⁹ เพราะประชาชนสามารถซื้อหาไปชมที่บ้านได้ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการจัดประเภทของวีดิทัศน์ ด้วยเช่นเดียวกัน

5.2.1.2 กลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law

ก. ประเทศญี่ปุ่น นับเป็นประเทศที่ประสบกับปัญหาการเผยแพร่หรือแพร่หลายของสื่อลามกมากที่สุดประเทศหนึ่งในแถบเอเชีย ซึ่งญี่ปุ่นก็มีกฎหมายควบคุมสื่อลามกอยู่เช่นกัน แต่ก็ไม้อาจที่จะควบคุมการผลิตและเผยแพร่สื่อลามกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากนัก

(1). ประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น กฎหมายควบคุมสื่อลามกของญี่ปุ่น ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น ปีค.ศ.1903 มาตรา 175 ซึ่งได้บัญญัติว่า บุคคลใดจำหน่าย หรือขายสิ่งพิมพ์ รูปภาพ หรือวัตถุอื่นใดอันลามก หรือบุคคลใดแสดงสิ่งดังกล่าวต่อสาธารณะ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ บทบัญญัติดังกล่าวนี้ให้นำมาใช้บังคับกับบุคคลใดๆ ก็ตามที่ครอบครองสื่อลามกดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าด้วย ต่อมาบทบัญญัติดังกล่าวได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี ค.ศ.1947 โดยเพิ่มเติมบทกำหนดโทษจำคุกและโทษปรับให้สูงขึ้น เพื่อกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่กระทำฝ่าฝืนต่อกฎหมายควบคุมการผลิตและเผยแพร่สื่อลามกให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

¹⁹ Darse E.Crandall, Jr., Obscenity Doctrines of Japan and the United States Compared, ILSA J.Int L. (1992) : 10 -14.

(2). คำวินิจฉัยของศาลฎีกาเกี่ยวกับการควบคุมสื่อลามก ศาลสูงของญี่ปุ่นได้มีคำวินิจฉัยที่เป็นการกำหนดบรรทัดฐานในการวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับความผิดฐานผลิตและเผยแพร่สื่อลามกไว้ดังนี้คือ ศาลสูงของญี่ปุ่นได้วินิจฉัยกำหนดวางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าสิ่งใดจะเข้าข่ายเป็นสิ่งลามกหรือไม่ในคดี Lady Chatterly Love²⁰ โดยเห็นว่าสิ่งลามกควรเป็นสิ่งที่ เป็นต้นเหตุ กระตุ้นให้เกิดความต้องการทางเพศ, เป็นสิ่งที่มีความรู้สึก ว่า น่ารังเกียจ น่าบัดสี และ เป็นสิ่งที่ละเมิดต่อมาตรฐานศีลธรรมอันดีทางเพศ และคำวินิจฉัยของศาลฎีกาในคดี Marquis de Sade²¹ ซึ่งผู้แปลและผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหนังสือได้ถูกฟ้องในข้อหากระทำการฝ่าฝืนประมวลกฎหมายอาญามาตรา 175 ฐานจำหน่ายหนังสือลามก และครอบครองหนังสือลามกเพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า ศาลอุทธรณ์ได้ลงโทษปรับจำเลยทั้งผู้แปลและผู้พิมพ์ จำเลยต่อสู้ว่า คำตัดสินของศาลอุทธรณ์ที่ให้ลงโทษเป็นการละเมิดต่อสิทธิเสรีภาพในการพูดและการศึกษาตามที่บทบัญญัติคุ้มครองไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งศาลสูงของญี่ปุ่นได้วินิจฉัยว่า หนังสือแปลดังกล่าวเป็นสิ่งพิมพ์ลามก เพราะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลทั่วไปเกิดความต้องการทางเพศขึ้นได้

ข. ประเทศเยอรมัน กฎหมายของประเทศเยอรมันเป็นระบบประมวลกฎหมาย ดังนั้นกฎหมายควบคุมสื่อลามกจะปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาของเยอรมัน โดยกฎหมายอาญาของเยอรมันห้ามการเผยแพร่สื่อลามกไม่ว่าจะเป็นการขาย จำหน่าย การนำออกแสดง หรือ ทำให้เผยแพร่ด้วยวิธีการอื่นใดซึ่งงานเขียน การบรรยาย หรือรูปภาพอันลามกในสถานที่สาธารณะ หรือผลิตเพื่อนำออกเผยแพร่ หรือประกาศ หรือโฆษณา ซึ่งบุคคลผู้กระทำการดังกล่าวจะต้องรับโทษตามกฎหมาย ซึ่งต่อมาในปี 1987 ได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาของเยอรมันใหม่ โดยได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ใหม่ในเรื่องการควบคุมสื่อลามก โดยควบคุมงานประพันธ์ในลักษณะของสิ่งที่สามารถแสดงออกมาให้เห็นเป็นภาพ เสียง ตลอดจนการบันทึกภาพ เสียง กล่าวคือ ห้ามการเผยแพร่สื่อลามกไม่ว่าจะโดยการขาย จำหน่าย ให้ ให้ยืม ให้เช่า หรือเสนอขาย จำหน่าย ให้ยืม ให้เช่า, การจัดทำ ผลิต เสนอ หรือ แนะนำสื่อลามก, การเผยแพร่สื่อลามกผ่านทางระบบการกระจายเสียง ไม่ว่าจะเป็นการกระจายเสียงทางวิทยุหรือโทรทัศน์ และการเผยแพร่สื่อลามกที่แสดงลักษณะของพฤติกรรมทางเพศระหว่างมนุษย์กับสัตว์ เพราะถือว่าเป็นพฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติ และกรณีอาจถือว่าการกระทำทารุณต่อสัตว์ โดยบุคคลดังกล่าวต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้²² ดังนั้นจะเห็นได้ว่านอกจาก

²⁰ Ibid .,p. 14 – 15.

²¹ Peter Carry, Media Law, (London : Mendip Comnication, Ltd, 1996), p.p71 – 72.

²² German Penal Code, Article 11 (3).

กฎหมายจะควบคุมในเรื่องของสิ่งลามกทั่วไปแล้ว ยังควบคุมถึงการเผยแพร่สิ่งลามกทางระบบกระจายเสียง ซึ่งแต่เดิมไม่ได้ครอบคลุมในส่วนนี้ นอกจากนี้ยังมีการจำแนกสิ่งลามกออกเป็นสิ่งลามกธรรมดา สิ่งลามกที่เป็นพฤติกรรมระหว่างมนุษย์กับสัตว์ด้วย

5.2.2 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางสื่อในรูปแบบดั้งเดิมของประเทศไทย

การควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางสื่อในรูปแบบดั้งเดิมโดยทั่วไปของประเทศไทยนั้น ได้มีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อควบคุมการผลิตและการเผยแพร่ภาพรวมถึงสื่อลามกต่างๆ อยู่ในกฎหมายหลายฉบับซึ่งในกฎหมายบางฉบับก็มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมสื่อลามกโดยตรง เช่น ประมวลกฎหมายอาญา, พระราชบัญญัติปราบการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก พ.ศ.2471, ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ส่วนกฎหมายฉบับอื่นๆ นั้นก็มีบทบัญญัติในการควบคุมการเผยแพร่ภาพหรือวัตถุใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งมีสภาพบังคับในการป้องกันการผลิต และเผยแพร่ภาพหรือสื่อลามกต่างๆ ทางสื่อแบบดั้งเดิมในประเทศไทยได้ในระดับหนึ่ง เช่น พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.2484, พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ.2530, พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ.2473 เป็นต้น ซึ่งการควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางสื่อแบบดั้งเดิมทั่วไป ในประเทศไทยนั้นมีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาควบคุมตั้งแต่สมัยโบราณ และมีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขตลอดมา ซึ่งแยกพิจารณาออกได้ดังนี้คือ

5.2.2.1 กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวกับสื่อทางด้านสิ่งพิมพ์

การควบคุมสื่อลามกทางด้านสื่อสิ่งพิมพ์ในประเทศไทยนั้นมีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาควบคุมตั้งแต่สมัยโบราณและมีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขตลอดมาดังนี้

(1). **กฎหมายตราสามดวง** เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใช้บังคับในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น พบว่ากฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคำว่า “ลามก” อยู่หลายฐานความผิด โดยกฎหมายได้นำคำว่า “ลามก” มาบัญญัติไว้เพื่อใช้แทนความหมายถึงสิ่งที่เป็นของสกปรก หรือการกระทำที่น่ารังเกียจ น่าบัดสี หรือ วัตถุทางเพศอันเป็นสิ่งลามกไว้ในกฎหมายดังกล่าวด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสังคมไทยในสมัยโบราณได้ให้ความสำคัญกับการควบคุมการกระทำใดๆ อันลามกและควบคุมการผลิตสื่อลามกด้วย เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่นับถือศาสนาพุทธและมีศีลธรรม วัฒนธรรม

อันดีงาม โดยกฎหมายในยุคนั้นได้กำหนดโทษแก่ เจ้าหน้าที่ของบ้านเมืองที่ไม่ทำลายวัตถุหรือสิ่งของลามกด้วยโทษที่รุนแรงถึงประหารชีวิต²³ อันหมายถึงมาตรฐานของสังคมในยุคนั้น เห็นว่า การเผยแพร่สื่อหรือสิ่งลามกเป็นความผิดที่มีโทษอุกฉกรรจ์

(2). กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 กฎหมายลักษณะอาญาว่าด้วยความผิดที่กระทำอนาจารและความผิดฐานกระทำอนาจารอันเกี่ยวแก่สาธารณชน ได้บัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมสื่อหรือสิ่งลามกไว้ ได้แก่ การห้ามมิให้ผู้ใดเอารูปภาพหรือสมุด หรือสิ่งใด ๆ อันมีลักษณะเป็นของลามกออกขาย หรือทอดตลาด หรือเอาของลามกที่ว่ามีมานั้นแสดงโดยเปิดเผยแก่สาธารณชน²⁴ ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายลักษณะอาญานี้ เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการควบคุมการผลิตและเผยแพร่ภาพหรือสื่อลามก ซึ่งในยุคนั้นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศหรือเกี่ยวกับการสื่อสารและการผลิตสื่อลามกต่างๆ ยังไม่มีความก้าวหน้ามากเช่นในปัจจุบัน สิ่งหรือสื่อลามกที่ปรากฏในสังคมสมัยนั้นยังคงมีเพียงรูปภาพ หรือสมุด ซึ่งเป็นจำพวกสิ่งพิมพ์เท่านั้น แต่ทั้งนี้ผู้บัญญัติกฎหมายก็ได้คำนึงถึงว่า ในอนาคตอาจมีสิ่งลามกเกิดขึ้นใหม่ได้ จึงได้บัญญัติให้ครอบคลุมถึงสิ่งใด ๆ ก็ดี ถ้าหากเข้าข่ายมีลักษณะเป็นของลามกก็ถือว่าเป็นสิ่งหรือสื่อลามก กฎหมายลักษณะอาญานี้ถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติในการควบคุมการผลิต และการเผยแพร่ภาพหรือสื่อลามกโดยตรงเป็นฉบับแรกของประเทศไทย

(3). ประมวลกฎหมายอาญา ได้บัญญัติขึ้นบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2500 โดยบัญญัติความผิดเกี่ยวกับภาพหรือสื่อลามกไว้ในลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ มาตรา 287 โดยมีเจตนารมณ์ที่จะลงโทษผู้ที่กระทำให้สื่อลามกแพร่หลายออกไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า หรือเพื่อการแจกจ่าย หรือ เพื่อการแสดงอวดแก่ประชาชน โดยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 287 นี้ ได้มีการบัญญัติเพิ่มเติมถึงสิ่งทีอาจเป็นสื่อลามกไว้คือ แถบบันทึกเสียง (เทปบันทึกเสียง) และแถบบันทึกภาพ (เทปวีดีโอ) เนื่องจากปรากฏว่าสิ่งดังกล่าวได้ผลิตขึ้นตามความเจริญของเทคโนโลยี นอกเหนือจากสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งต่อมาได้มีกฎหมายบัญญัติถึงสื่อประเภทนี้ไว้ในกฎหมายเฉพาะคือ พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวีสดูโทรทัศน์ พ.ศ.2530 ซึ่งความผิดตาม มาตรา 287 นี้ บัญญัติกำหนดฐานความผิดไว้ 3 กรณี คือ

²³ กฎหมายตราสามดวงเล่ม 4, พิมพ์ครั้งที่ 1(กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา, 2505), หน้า 324-325.

²⁴ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127, มาตรา 240.

ก. ความผิดฐานแพร่สิ่งลามก มีองค์ประกอบภายนอก คือ ผลิต มีไว้ นำเข้า หรือยังไม่นำเข้ามาราชาอาณาจักร ส่งออก หรือยังให้ส่งออกไปนอกราชาอาณาจักร พาไป หรือยังให้พาไป หรือ ทำให้แพร่หลายโดยประการใดๆ ซึ่งเอกสาร ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ หรือสิ่งอื่นใดอันลามก ทั้งนี้ภาพ, วัตถุ หรือสิ่งอื่นใด จะเป็นลามกหรือไม่นั้นก็ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้สึกทางด้านศีลธรรมทางเพศของคนธรรมดาทั่วไป ว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่แสดงออกอันน่าอัปยศ และยังขึ้นอยู่กับขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของแต่ละสังคมด้วย²⁵ สำหรับองค์ประกอบภายใน คือ เจตนาตามธรรมดา²⁶ และเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุชักจูงใจอย่างหนึ่งอย่างใด มีดังนี้ คือ เพื่อความประสงค์แห่งการค้า หรือโดยการค้า, เพื่อจ่ายแจกแก่ประชาชน, เพื่อแสดงอวดแก่ประชาชน คือ เพื่อแสดงให้ประชาชนชมหรือดู ซึ่งได้เคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ว่า การที่จำเลยได้นำแถบบันทึกภาพลามกมาอัดภาพยนตร์เพื่อใช้เป็น การส่วนตัว แต่ได้เกิดเหตุขัดข้องทางเทคนิคการส่งภาพ ทำให้ภาพลามกที่บันทึกไว้ออกไปปรากฏทาง เครื่องรับโทรทัศน์นั้น เหตุที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นไปในลักษณะบังเอิญ จำเลยมิได้มีเจตนาที่จะแพร่ภาพ ลามกนั้นออกสู่สาธารณะ จึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 287²⁷

ข. ความผิดฐานค้าสิ่งลามก คือ ประกอบการค้า หรือมีส่วนหรือเข้าเกี่ยวข้องกับ การค้า จ่ายแจก หรือแสดงอวดแก่ประชาชนหรือให้เขาเกี่ยวกับกับวัตถุหรือสิ่งของลามก และผู้กระทำ ต้องมีเจตนาในการประกอบการค้า หรือมีส่วน หรือเข้าเกี่ยวข้องกับในการค้า ในการจ่ายแจก หรือแสดง อวด หรือให้เขาเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของลามก

ค. ความผิดฐานโฆษณาบอกแหล่งที่สามารถจะหาสิ่งลามกได้ มีองค์ ประกอบภายนอก คือ โฆษณา หรือโฆษณาโดยประการใดๆ ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็นความผิด, โฆษณา หรือโฆษณาว่าวัตถุหรือสิ่งของลามก จะหาได้จากบุคคลใดหรือวิธีใด ซึ่งการโฆษณาหรือโฆษณานั้นจะเป็นความผิดนั้น ต้องเป็นการโฆษณาหรือโฆษณารูปอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็นความผิด หรือว่าวัตถุหรือสิ่งของลามกดังกล่าวจะหาได้จากบุคคลใดหรือโดยวิธีใด และโทษ ที่ผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 287 จะต้องได้รับคือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

²⁵ สมศักดิ์ สิงห์พันธ์ คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา เล่ม 3 (ภาคความรับผิดชอบ)(กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย รามคำแหง, 2515), หน้า 763-764.

²⁶ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 59.

²⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2461/2531.

โดยหลักแล้วสิ่งลามกถือเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายเพราะสิ่งลามกกระทบต่อมาตรฐานทางศีลธรรมอันดีของประชาชนและสังคม ดังนั้นการกระทำ การผลิต มีไว้ นำเข้า หรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออก ย่อมเป็นความผิด ตลอดจนการจำหน่ายสิ่งลามกไม่ว่าด้วยประการใดย่อมมีความผิด ส่วนกรณีการมีสิ่งลามกไว้เพื่อการส่วนตัวตามมาตรา 287 ไม่ได้บัญญัติว่าเป็นความผิดเพราะถือเรื่องส่วนตัวของบุคคล จึงทำให้การมีสิ่งลามกเพื่อการส่วนตัวจึงไม่เป็นความผิด และในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาของการเผยแพร่สิ่งลามกแก่เด็กและเยาวชน มาตรา 287 ก็ได้ควบคุมในเรื่องการขาย จำหน่าย หรือเผยแพร่สิ่งลามกต่อสาธารณชนเป็นการเด็ดขาดอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่แก่ผู้ใหญ่หรือเด็กก็ตาม ดังนั้นในส่วนของปัญหาการเผยแพร่สิ่งลามกแก่เด็กและเยาวชน กฎหมายที่มีอยู่มีขอบเขตที่ครอบคลุมต่อปัญหาดังกล่าวอยู่แล้ว เพียงแต่ไม่ได้มีการแยกกรณีของการเผยแพร่สิ่งลามกแก่เด็กเป็นกรณีพิเศษเท่านั้น

สำหรับการจัดทำ หรือผลิตสิ่งลามกเด็ก โดยการกระทำนี้อาจเป็นกรณีของเด็กยินยอมให้กระทำหรือไม่ยินยอมให้กระทำ ดังนั้น การจัดทำสิ่งลามกเด็กจึงเกี่ยวข้องกับการกระทำอนาจารต่อเด็กด้วย ซึ่งความผิดในเรื่องการกระทำอนาจารเด็กนี้มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 278 ถึง มาตรา 281 โดยประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องการกระทำอนาจารเด็ก มีกำหนดไว้ 2 กรณีคือ ตาม มาตรา 278 กำหนดความผิดฐานกระทำอนาจารบุคคลอายุกว่า 15 ปี และตาม มาตรา 279 กำหนดความผิดฐานกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกิน 15 ปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ในมาตรา 279 นั้นให้ความคุ้มครองแก่เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี โดยบุคคลที่กระทำอนาจารเด็กตามมาตรา 279 นี้ ไม่อาจอ้างการให้ความยินยอมของเด็กเพื่อให้พ้นความรับผิดได้²⁸ ซึ่งกฎหมายถือว่า เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ยังมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางด้านต่างๆ ไม่ว่าจะทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา การศึกษาอบรมและประสบการณ์ที่ไม่เพียงพอ อาจถูกล่อลวงหรือถูกชักจูงให้กระทำการต่างๆ ได้ง่าย

(4). พระราชบัญญัติปรามการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก

พ.ศ.2471 พระราชบัญญัตินี้เป็นการบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายที่ควบคุมการผลิตและเผยแพร่ภาพหรือสื่อลามกที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น เพื่อให้ครอบคลุมลักษณะการกระทำผิดและประเภทของสื่อลามกให้ชัดเจนและกว้างขวางยิ่งขึ้น นอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 เนื่องจากตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ได้

²⁸ Wanchai Roujanavong, "Thailand : the situation of traffic in women", บทบัญญัติ เล่มที่ 53 ตอน 4 (ธันวาคม 2540) : 92.

บัญญัติกำหนดประเภทของสิ่งหรือสื่อลามกไว้เฉพาะรูปภาพ สมุด หรือสิ่งใดๆ เท่านั้น ซึ่งพระราชบัญญัติปรามการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก พ.ศ.2471 ได้กำหนดประเภทของสิ่งหรือสื่อลามกเพิ่มเติมขึ้น คือ หนังสืออันบุคคลแต่งขึ้น ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี ภาพโฆษณาสิ่งพิมพ์ รูปภาพ รูปถ่าย เครื่องหมาย ภาพยนตร์ลามก หรือวัตถุอันลามกอย่างอื่น²⁹ แต่กฎหมายฉบับนี้มีเจตนารมณ์เพื่อเป็นการปรามเท่านั้น มิใช่การปราบ เพราะเห็นว่า ภาพหรือสื่อลามกนั้นยังคงมีอยู่ในสังคม แต่ควรควบคุมไว้ในวงจำกัดมิให้มีการแพร่หลายหรือมีการค้าสื่อลามกอย่างเสรีเท่านั้น ซึ่งการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้บัญญัติเอาผิดกับบุคคลที่ทำให้มีขึ้น มิใช่ในความครอบครอง แต่ต้องมีเจตนาพิเศษ คือ เพื่อประโยชน์หรือในทางการค้า แจกแจกหรือแสดงออกแก่สาธารณชน พาไป ทำให้แพร่หลาย ให้ยืม แม้แต่มีไว้เพื่อแจกจ่าย หรือเพื่อการแสดงอวดซึ่งสิ่งดังกล่าวก็เป็นความผิดแล้ว นอกจากนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังได้บัญญัติกำหนดความผิดแก่บุคคลที่เป็นผู้ช่วยในการทำให้แพร่หลายซึ่งภาพหรือสื่อลามกไว้ โดยได้บัญญัติกำหนดเอาโทษบุคคลที่มีส่วนช่วยในการทำให้แพร่หลาย หรือช่วยในการค้าสื่อลามกโดยวิธีประกาศโฆษณา หรือทำให้ทราบทั่วไปว่ามีบุคคลทำให้แพร่หลาย หรือทำการค้าขายซึ่งสิ่งลามก หรือโฆษณาว่าอาจหาสื่อหรือสิ่งลามกได้โดยวิธีใด โดยกฎหมายบัญญัติให้ต้องรับโทษเท่ากับบุคคลที่เป็นผู้ผลิตหรือจำหน่ายสื่อหรือสิ่งของลามก³⁰

(5). **พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.2484** เป็นกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจรัฐในการควบคุมการเผยแพร่สิ่งพิมพ์ไปสู่สาธารณชน บทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้เป็นการควบคุมภาพหรือสื่อลามกโดยตรง แต่ก็มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการห้ามพิมพ์สิ่งพิมพ์ที่อาจจะขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งการผลิตและเผยแพร่ภาพหรือสิ่งของลามกโดยการพิมพ์ สิ่งพิมพ์หรือหนังสือพิมพ์ ก็ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนด้วย จึงได้มีบทบัญญัติควบคุมบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสิ่งพิมพ์ หรือหนังสือพิมพ์ ได้แก่ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ เจ้าของหนังสือพิมพ์ ให้มีความรับผิดชอบในการผลิตสิ่งพิมพ์ไม่ให้ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมอันดีของสังคมไทย ซึ่งบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้จะใช้บังคับกับหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะและกฎหมายกำหนดโทษผู้กระทำความผิดไว้ดังนี้คือ ผู้ใดทำการในหน้าที่ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือ เจ้าของหนังสือพิมพ์ มีการฝ่าฝืนคำสั่งระหว่างใบอนุญาตได้ถูกพักใช้ หรือ

²⁹ พระราชบัญญัติปรามการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก พ.ศ.2471,มาตรา 3.

³⁰ พระราชบัญญัติปรามการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก พ.ศ.2471,มาตรา 4.

ถูกถอน หรือระหว่างที่ถูกลงการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ มีความผิดต้องระวางโทษเพียงโทษปรับเท่านั้น ไม่มีโทษจำคุกแต่อย่างใด³¹

(6). คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 เป็นกฎหมายที่คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิมพ์ สิ่งพิมพ์ และหนังสือพิมพ์ ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย ซึ่งได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการห้ามพิมพ์ โฆษณา หรือแจกจ่ายสิ่งพิมพ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.2484 ที่มีลักษณะหยาบคายหรือลามก หรือทำให้เสื่อมเสียศีลธรรมหรือวัฒนธรรมอันดี และมีบทกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนสูงชันกว่าเดิม โดยมีบทบัญญัติห้ามมิให้บุคคลใดพิมพ์ โฆษณา หรือแจกจ่ายสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นข้อความ หรือรูปภาพ ซึ่งมีลักษณะหยาบคายหรือลามก หรือทำให้เสื่อมเสียศีลธรรมหรือวัฒนธรรมของชาติ และบัญญัติห้ามมิให้หนังสือพิมพ์ใดโฆษณาข้อความ หรือลงรูปภาพที่มีลักษณะหยาบคายหรือลามก หรือทำให้เสื่อมเสียศีลธรรม หรือวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งหากบุคคลใดทำการฝ่าฝืนต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ แต่ในปัจจุบันคำสั่งของคณะปฏิรูปดังกล่าวนี้ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว โดยพระราชกำหนดยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ.2519³²

5.2.2.2 กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์

(1). พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2498 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2530 เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการเผยแพร่ข้อความหรือภาพผ่านการสื่อสารทางด้านวิทยุโทรทัศน์ เพื่อป้องกันมิให้การเผยแพร่ภาพหรือข้อความใดๆ ทางวิทยุกระจายเสียง หรือ วิทยุโทรทัศน์ อันอาจเป็นการขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดส่งวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ เพื่อให้บริการแก่สาธารณะหรือแก่ชุมชน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินการบริการส่งวิทยุกระจายเสียง หรือบริการวิทยุโทรทัศน์จากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเท่านั้น³³ หากผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติเพื่อควบคุมรายการที่ออกอากาศไว้ในกฎกระทรวง³⁴

³¹ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.2484.มาตรา 60.

³² พิเศษฐ ขวาลาวัช, กฎหมายสื่อสารมวลชน. พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า,2538),หน้า 59.

³³ พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2498 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2530,มาตรา 5.

³⁴ กฎกระทรวงฉบับที่ 14 พ.ศ.2537.ราชกิจจานุเบกษา.เล่ม 111.ตอนที่ 424,26 กันยายน 2537.

โดยบัญญัติว่า รายการที่จะออกอากาศโดยส่งทางวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ได้จะต้องไม่เป็น การแสดงออกที่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ หรือไม่ เป็น การแสดงออกทางยั่วยุการมรณัม หรือลามก และการโฆษณาและบริการทางธุรกิจทางวิทยุ โทรทัศน์ ของผู้รับใบอนุญาตจะต้องไม่ขัดต่อศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามของไทย หรือไม่ส่อภาพลักษณ์ไป ในทางลามกและไม่ใช้ข้อความสองแง่สามง่ามที่มีความหมายหยาบคาย หยาบโลน หรือไม่ เป็นภาพ หรือข้อความที่ยั่วยุการมรณัมและลามก แต่กฎหมายฉบับนี้ก็ได้มี บทบัญญัติในการควบคุมสื่อ ลามกโดยตรง เพียงแต่มีการกำหนดห้ามมิให้มีการแสดงออกทางยั่วยุการมรณัมหรือลามก และ กำหนดห้ามมิให้มีการโฆษณาที่ขัดต่อศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย หรือต้องไม่ส่อ ภาพลักษณ์ไปในทางลามก ซึ่งสื่อทางด้านวิทยุและโทรทัศน์นั้น การแพร่ภาพหรือแพร่เสียงจะกระทบ และเข้าถึงประชาชนได้ง่าย โดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน รัฐจึงมีมาตรการควบคุมกำกับดูแลมากเป็น พิเศษกว่าสื่อทางด้านอื่นๆ โดยภาพและเสียงที่แพร่ออกมาทางสถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ จะมี การกลั่นกรองก่อนที่จะเผยแพร่สู่ผู้ชมหรือผู้ฟัง

(2). พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ.2473 โดยเหตุผลที่ภาพยนตร์เป็นสื่อมวลชน ที่มีอิทธิพลต่อผู้ได้รับชม ภัยอันเกิดจากภาพยนตร์และเสียงของภาพยนตร์อาจเป็นอันตรายต่อความ สงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประเทศ หรือ ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนได้ จึงได้มีการตรา พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ.2473 ออกมาควบคุมภาพยนตร์ในประเทศไทยขึ้นเป็นฉบับแรกใน สมัยรัชกาลที่ 7³⁵ ซึ่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ.2473 นี้ เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการควบ คุมภาพยนตร์มิให้มีการแพร่ภาพที่ขัดต่อศีลธรรม โดยได้กำหนดให้ภาพยนตร์นั้นต้องไม่มีลักษณะฝ่า ฝืนหรืออาจฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี โดยได้บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดทำหรือฉาย หรือแสดง ณ สถานที่ มหรสพ ซึ่งภาพยนตร์หรือประกาศอันมีลักษณะฝ่าฝืนหรืออาจฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีล ธรรมอันดี นอกจากนี้หากภาพยนตร์หรือประกาศที่สร้างขึ้นในประเทศไทยถ้ามีลักษณะ หรืออาจมีผล เป็นการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ก็ห้ามมิให้นำหรือส่งภาพยนตร์นั้นออกไปนอก ประเทศ หากบุคคลใดฝ่าฝืนต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งก็มีเพียงโทษปรับเท่านั้น นอกจากนี้หากมีการแพร่ภาพอันลามกในภาพยนตร์แล้วก็จะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา และตามพระราชบัญญัติปราบปรามการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก พ.ศ.2471 ด้วย เนื่องจาก

³⁵ กุลพล พลวัน, เอกสารการสอนชุดวิชาการระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ (หน่วยที่ 8-15), พิมพ์ครั้งที่ 3(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย, 2531), หน้า 329-332.

กฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ภาพลามกทางภาพยนตร์ไว้เช่นเดียวกัน

ก. ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 50 พ.ศ.2502³⁶ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่โดยให้มีอำนาจปิดสถานบริการและโรงแรมหรือที่พักที่กระทำผิดกฎหมาย และเป็นการกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน กล่าวคือ หากปรากฏว่าสถานที่ใดมีการกระทำผิดกฎหมายหรือมีพฤติการณ์อันขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนเกิดขึ้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้มีอำนาจพิจารณาสั่งปิดสถานที่ดังกล่าว โดยมีกำหนดระยะเวลา หรือ ไม่มีกำหนดระยะเวลาก็ได้ ซึ่งผู้ฝ่าฝืนคำสั่งอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 368 ได้

ข. ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 205 พ.ศ.2515³⁷ เจตนารมณ์ในการประกาศใช้ประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ คือ มีการฉายภาพยนตร์บางเรื่องที่มีการแสดงเป็นการชักชวนหรือส่งเสริมให้มีการละเมิดศีลธรรม ซึ่งการควบคุมการกระทำและการฉายภาพยนตร์ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ.2473 ใช้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร โดยให้ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลางเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตรวจพิจารณาภาพยนตร์และโฆษณาเกี่ยวกับภาพยนตร์ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ.2473 และประกาศของคณะปฏิวัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยให้มีหน้าที่กำหนดแนวทางและขอบเขตการพิจารณาความเหมาะสมแก่สถานการณ์และสภาพสังคม เพื่อให้เจ้าพนักงานผู้พิจารณาภาพยนตร์ได้ถือปฏิบัติ เนื่องด้วยพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ.2473 ห้ามมิให้ทำ หรือฉาย หรือแสดง หรือประกาศ อันมีลักษณะฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี จึงได้มีการวางแนวทางการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ที่ควรห้าม หรือไม่ห้าม โดยอาศัยหลักพิจารณาเหตุตามควรแก่เหตุ ภาพยนตร์ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ควรห้ามได้แก่ เรื่องอันเกี่ยวข้องด้วยการลามก ยั่วยวนในทางกามารมณ์ เป็นต้น

(3). พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทพและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ.2530 พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ควบคุมการผลิต และกิจการที่เกี่ยวกับเทพและวัสดุโทรทัศน์ เนื่องจากได้มีการบริการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเทพและวัสดุโทรทัศน์ กับมีการจัดฉายหรือให้บริการเกี่ยวกับเทพ หรือวัสดุโทรทัศน์อย่างแพร่หลาย ซึ่งเทพและวัสดุโทรทัศน์เหล่านั้นมิได้ผ่านการตรวจพิจารณา

³⁶ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 50 พ.ศ.2502.ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 76.ตอนที่ 9(ฉบับพิเศษ).วันที่ 15 มกราคม 2502.

³⁷ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 205 พ.ศ.2515.ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 89.ตอนที่ 136,วันที่ 13 กันยายน 2515.

จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากไม่ใช่ภาพยนตร์ตามความหมายของพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ.2473 การที่ไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายมาควบคุมกิจการดังกล่าว ย่อมก่อให้เกิดผลเสียหายแก่เด็กและเยาวชนและศีลธรรมอันดีของประชาชน ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงได้มีการควบคุมตั้งแต่การดำเนินกิจการเทพ หรือวัสดุโทรทัศน์ในรูปแบบที่ต้องมีการขอใบอนุญาตประกอบกิจการเทพ หรือวัสดุโทรทัศน์ที่จะนำมาเผยแพร่สู่สาธารณะ³⁸ จะต้องมีการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ให้ความเห็นชอบ โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาและให้ความเห็นชอบในเทพและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ.2531³⁹ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังนี้ คือ ไม่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรม หรือขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ และไม่เป็นการแสดงออกทางยั่วยุกามารมณ์ หรือลามก ดังนั้นจะเห็นได้ว่า กฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการเทพ และวัสดุโทรทัศน์ ก็เป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อควบคุมการผลิตและการเผยแพร่สื่อลามกในสื่อแบบดั้งเดิมได้ แต่ไม่อาจใช้ได้กับการเผยแพร่ภาพสื่อลามกต่างๆ ที่ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

5.2.2.3 กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวกับการโฆษณา ด้วยเหตุที่การโฆษณามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการประกอบธุรกิจในปัจจุบัน สามารถขึ้นาค่านิยมหรือพฤติกรรมของคนในสังคมให้เปลี่ยนแปลงได้ การโฆษณาจึงมีทั้งประโยชน์และโทษ หากการโฆษณานั้นเป็นการโฆษณาโดยใช้ภาพหรือข้อความถ้อยคำลามกทำให้เสื่อมเสียศีลธรรม เป็นการยั่วยุทางกามารมณ์ การโฆษณาโดยใช้ภาพเปลือยหรือคำพูดหมิ่นเหม่หรือสองแง่สามง่ามหรือใช้คำพูดและภาพที่ไม่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นโทษแก่เด็กและเยาวชนที่ได้พบเห็น หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ดังนั้นเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายจึงจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมการโฆษณาให้อยู่ในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ซึ่งการควบคุมการโฆษณานั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้คือ การควบคุมโดยผู้บริโภค หากการโฆษณานั้นเป็นโฆษณาที่ไม่เหมาะสม เสื่อมเสียศีลธรรม ผู้บริโภคจะเกิดปฏิกิริยาต่อการโฆษณานั้น เป็นการกดดันทางสังคมซึ่งผู้ประกอบการพิจารณาโฆษณาต่างๆ โดยรอบคอบ เพื่อมิให้เกิดการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค, การควบคุมโดยผู้ประกอบการ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการโฆษณาได้ควบคุมกันเอง และการควบคุมโดยรัฐ เป็นการควบคุมการโฆษณาโดยรัฐจะเป็นผู้ออกกฎหมายใช้บังคับแก่ผู้ประกอบการ

³⁸ พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทพและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ.2530, มาตรา 6.

³⁹ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หลักเกณฑ์วิธีการตรวจสอบพิจารณาและให้ความเห็นชอบในเทพหรือวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ.2531, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 105 ตอน 117 (ฉบับพิเศษ), วันที่ 22 กรกฎาคม 2531.

สำหรับประเทศไทยนั้นการควบคุมการโฆษณาชวนเชื่อจะเป็นการควบคุมโดยรัฐ และไม่มีกฎหมายออกมาควบคุมโดยตรง แต่จะปรากฏอยู่ในกฎหมายเฉพาะแต่ละฉบับเป็นเรื่องๆ ไป โดยในปัจจุบันได้ใช้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเป็นหลักในการควบคุมการโฆษณา ซึ่งได้บัญญัติกำหนดให้การโฆษณาทางสื่อโฆษณาจะต้องไม่ใช่ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมส่วนรวม⁴⁰ อันได้แก่ข้อความที่เป็น การสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมหรือนำไปสู่ความเสื่อมเสีย ในวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครอง ผู้บริโภคนี้ ก็ได้วางหลักเกณฑ์ขยายขอบเขต ในการควบคุมการโฆษณาอันสื่อไปในทางกามารมณ์ไว้ด้วย เนื่องจากเห็นว่าหากปล่อยให้มีการ โฆษณาใดๆ อันเข้าข่ายเป็นการลามกแล้วจะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวมได้ ฉะนั้น การโฆษณาที่เป็นการลามกจึงเป็นการโฆษณาที่ผิดตามกฎหมายนี้ ซึ่งก็จะมีโทษเพียงโทษปรับเท่านั้น จะเห็นได้ว่าการพิจารณาว่าการโฆษณาใดเป็นการโฆษณาที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรมหรือไม่นั้นเป็น เรื่องยากแก่การวินิจฉัยเพราะหลักเกณฑ์ในการผิดศีลธรรมของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน ระดับความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลก็ไม่เท่ากัน ซึ่งบางฝ่ายอาจเห็นว่าโฆษณานั้นยังไม่ผิดศีลธรรม แต่บางฝ่ายอาจเห็นว่าผิดแล้วก็ได้

5.2.2.4 กฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา

(1). พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อให้ความ คุ้มครองสิทธิอันชอบธรรมแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ผู้สร้างสรรค์งาน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ความคุ้มครองป้อง กันผลประโยชน์ซึ่งบุคคลจะพึงได้รับจากผลงานอันเกิดจากความนึกคิดของผู้สร้างสรรค์ แต่ งานสร้างสรรค์ที่มีขอบข่ายกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี เป็นงานที่ออกไปในรูป ลามก ซึ่งกฎหมายลิขสิทธิ์มิได้บัญญัติไว้โดยชัดเจนว่า งานดังกล่าวไม่สามารถมีลิขสิทธิ์ได้⁴¹

(2). พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ได้บัญญัติไว้ว่า เครื่องหมาย การค้าที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐประศาสนนโยบาย ห้ามมิให้รับ จดทะเบียน⁴²

⁴⁰ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522,มาตรา 22.

⁴¹ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537,มาตรา 6 และมาตรา 7.

⁴² พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534,มาตรา 8.

(3) พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522 ได้บัญญัติไว้ว่า การประดิษฐ์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี อนามัย หรือสวัสดิภาพของประชาชน ไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522 และแบบผลิตภัณฑ์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จะขอรับสิทธิบัตรไม่ได้เช่นกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สิ่งที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย⁴³

จากบทบัญญัติของกฎหมายต่างๆดังกล่าวมา มาตรการที่เกี่ยวกับการควบคุมสิ่งลามกและสิ่งขัดต่อศีลธรรมหรือยวดยามารมณี กฎหมายแต่ละฉบับจะมีอำนาจในการควบคุมที่เป็นพิเศษตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายแต่ละฉบับ แต่โดยหลักแล้วในการควบคุมสิ่งลามกต่างๆทั้งหลายนั้นจะตกอยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายอาญามาตรา 287 ทั้งสิ้น นอกจากนี้ในส่วนของกฎหมายที่กล่าวมานั้น จะแยกการควบคุมกันออกไปตามลักษณะเฉพาะของสื่อ คือถ้ามีการเผยแพร่สิ่งลามกในสื่อใดก็ต้องพิจารณาว่าสื่อนั้นตกอยู่ภายใต้อำนาจของกฎหมายฉบับใด และกฎหมายนั้นก็จะมีมาตรการการควบคุมทั้งที่เป็นโทษทางอาญาและมาตรการในทางปกครอง เช่น การยึดใบอนุญาตต่างๆ หรือสั่งให้ปิดกิจการ เป็นต้น ซึ่งในสภาพตามความเป็นจริงทุกวันนี้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งใช้บังคับเกี่ยวกับการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกในปัจจุบัน ก็ไม่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้อย่างเพียงพอในอันที่จะควบคุมปราบปรามการเผยแพร่ภาพสื่อลามกในรูปแบบดั้งเดิม ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ วีดีโอ ภาพยนตร์ และยิ่งประสบปัญหาในการควบคุมปราบปรามและด้อยประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไปอีกเมื่อการผลิตและเผยแพร่ภาพและสื่อลามกได้กระทำการโดยผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพราะมีความซับซ้อนยุ่งยากและความทันสมัยของเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังคงมีความสับสนของกฎหมายและหน่วยงานหรือสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องว่า สื่ออินเทอร์เน็ตนั้นจะอยู่ในบังคับของกฎหมายใด และอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของหน่วยงานใด อีกทั้งมาตรฐานในการตัดสินว่า อะไรแค่นั้นเพียงใดเป็นลามกอนาจาร ยังมีความแตกต่างกันในแต่ละหน่วยงานหรือแต่ละองค์กรในการบังคับใช้กฎหมายและกฎหมายเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันสามารถจะนำมาบังคับใช้กับสื่อทางอินเทอร์เน็ตได้หรือไม่เพียงใด ทำให้เกิดปัญหาว่าเสรีภาพของประชาชนควรมีขอบเขตแค่นั้น ในการผลิต เผยแพร่ และรับชมสื่อลามกทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

สำหรับประเทศไทยนั้นมีกฎหมายที่บัญญัติกำหนดโทษทางอาญาแก่บุคคลที่กระทำการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางสื่อในรูปแบบดั้งเดิม ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 287 คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ซึ่งบัญญัติห้ามการพิมพ์โฆษณาหรือแจกจ่ายสิ่งพิมพ์ที่

⁴³ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522,มาตรา 9 และมาตรา 58.

มีข้อความหรือรูปภาพลามก และมีกฎหมายอื่นๆ อีกหลายฉบับที่ไม่ได้บัญญัติขึ้นหรือมีเจตนารมณ์ในการควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกโดยตรง แต่ก็จะมีบทบัญญัติที่ห้ามมิให้มีการกระทำหรือเผยแพร่สิ่งอันเป็นการขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนดังได้กล่าวมาแล้วนั้น ก็เป็นการควบคุมสื่อในรูปแบบดั้งเดิมทั้งสิ้นมิได้รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สื่อสารกันอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแต่อย่างใด แนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและเผยแพร่ภาพและสื่อลามกโดยการนำมาตรการทางกฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการควบคุมและปราบปรามนั้น แม้จะยังไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก เนื่องจากประสบกับปัญหาต่างๆ หลายประการ รวมทั้งปัญหาความไม่ชัดเจนของคำว่าสิ่งหรือสื่อลามก แต่มาตรการทางกฎหมายก็ยังเป็นแนวทางที่สำคัญในการควบคุมการผลิตและการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่งควบคู่ไปกับมาตรการเสริมทางสังคมอื่นๆ เช่น การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้องแก่บุคคลทั่วไปรวมทั้งเด็กและเยาวชน รวมทั้งการส่งเสริมวัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีของสังคมไทย

5.2.3 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามก โดยทั่วไปทางอินเทอร์เน็ตของต่างประเทศ

ปัจจุบันภาพและสื่อลามกต่างๆ ได้มีการผลิตและแพร่หลายไปสู่สังคมของทุกประเทศทั่วโลก โดยการผลิตการจำหน่ายและการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกได้มีการพัฒนารูปแบบให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้พัฒนาก้าวหน้าเพิ่มขึ้น ก็ยิ่งทำให้ภาพและสื่อลามกต่างๆ สามารถแพร่หลายไปสู่สังคมของประเทศต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วจนยากที่จะป้องกัน แม้เกือบทุกประเทศจะได้มีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อควบคุมการผลิตและการเผยแพร่สื่อลามกอยู่แล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะนำมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดขึ้นมาแก้ไขปัญหาการแพร่หลายของสื่อลามกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะกับการแพร่หลายหรือเผยแพร่ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาสำคัญในการที่จะควบคุมการผลิตและเผยแพร่ภาพและสื่อลามกผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างยิ่ง

1. **ประเทศสหรัฐอเมริกา** เป็นประเทศแรกที่ได้ดำเนินการบัญญัติกฎหมายออกมาเพื่อควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต คือ กฎหมาย The Communication Decency Act (CDA) เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2539 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมาย The Telecommunication Act 1996 โดยได้กำหนดการควบคุมการสื่อสารและเรื่องราวเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต เพื่อลงโทษแก่บุคคลที่ทำการเผยแพร่ภาพหรือสื่อลามกทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

โดยบัญญัติความผิดของบุคคลใดก็ตามที่ทำ สร้าง ชักชวน หรือริเริ่มให้มีการส่งผ่านไปซึ่งความเห็น ความต้องการ ข้อเสนอ ภาพ หรือวิธีการสื่อสารอื่นๆ อันเป็นการลามก โดยรู้ว่าผู้รับการสื่อสารนั้นคือ บุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี บุคคลใดกระทำการดังกล่าวมีความผิดต้องรับโทษ นอกจากนั้นกฎหมายฉบับนี้ยังห้ามการส่ง หรือ แสดงโดยใช้บริการสื่อสารทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ด้วยข้อความเห็น ความต้องการ ภาพ หรือข้อมูลประการอื่นในลักษณะของเนื้อหาที่แสดงถึงเรื่องกิจกรรมทางเพศ หรืออวัยวะเพศ แก่บุคคลอายุไม่เกิน 18 ปี และบุคคลที่กระทำความผิดนั้นต้องรับโทษ ซึ่งการที่กฎหมาย CDA กำหนดควบคุมเนื้อหาที่มีลักษณะลามกที่ปรากฏในระบบสื่อสารทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ก็เพื่อคุ้มครองเด็ก หรือบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี และกฎหมายนี้ยังครอบคลุมไปถึงสิ่งที่ไม่เหมาะสมซึ่งอาจเป็นอันตรายสำหรับเด็กด้วย นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังได้มีการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะ ซึ่งหน่วยงานนี้จะมีหน้าที่ในการตรวจสอบผู้ที่กระทำความผิด รวมทั้งการลบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสื่อลามกต่างๆ ออกจากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ส่งผ่านเข้ามาในสหรัฐอเมริกา ซึ่งกฎหมายควบคุมสื่อลามกทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนี้เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนได้เข้าถึงสื่อลามกผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด

การบัญญัติกฎหมาย The Communication Decency Act (CDA) ขึ้นมาเพื่อควบคุมสื่อลามกทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนี้ได้รับการต่อต้านคัดค้านจากแนวร่วมที่นำโดยสหภาพเพื่อสิทธิส่วนบุคคลแห่งอเมริกา (Citizen Internet Empowerment Colition) โดยกลุ่มดังกล่าวได้ทำการยื่นฟ้องต่อศาลและให้เหตุผลว่า กฎหมายฉบับนี้ไม่สามารถที่จะนำมาบังคับใช้ได้ทางปฏิบัติ และขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญด้วย ซึ่งต่อมาศาลสูงของสหรัฐอเมริกาได้มีคำพิพากษาว่า กฎหมายที่ควบคุมการเผยแพร่สื่อลามกทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นโมฆะ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติขัดต่อรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาที่ห้ามมิให้รัฐออกกฎหมายที่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพและการแสดงออกของประชาชน⁴⁴

2. ประเทศอังกฤษ สำหรับการควบคุมสิ่งลามกในอินเทอร์เน็ตของประเทศอังกฤษ ได้มีการพิจารณาว่ากรณีสิ่งลามกในรูปแบบของสื่อทางคอมพิวเตอร์ หรือการเก็บข้อมูลที่เป็นสิ่งลามกลงในอุปกรณ์ทางคอมพิวเตอร์จะอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย The Obscene Publication Act 1959

⁴⁴ ข้อมูลดังกล่าวแปลความมาจาก " IN THE UNITED STATES DISTRICT COURT FOR THE EASTERN DISTRICT OF PENNSYLVANIA " ใน <http://www.eff.org/censorship/Internet-v-censorship-bills/960-aclu-v-reno.decision>.

หรือไม่ โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวของอังกฤษได้กำหนดนิยามของคำว่า "สิ่งของ" (Articles) ไว้ว่า หมายถึงวัตถุที่สามารถเห็นได้ หรือ แสดงออกมาให้ปรากฏเพื่อให้อ่าน หรือทำด้วยประการอื่นให้ปรากฏออกมา เช่น แผ่นฟิล์ม หรือสิ่งของที่ทำมาเพื่อให้อ่าน หรือเห็นได้ รวมถึงการบันทึกเสียง หรือ การบันทึกรูปภาพในลักษณะต่างๆ ซึ่งดิสก์คอมพิวเตอร์ โดยลักษณะเป็นสิ่งที่ใช้ในการเก็บ หรือบันทึกข้อมูล ถือได้ว่ามีลักษณะที่ทำให้ปรากฏเพื่อที่จะอ่าน หรือเป็นภาพ หรือข้อความ อันอยู่ในความหมายของการบันทึกภาพ หรือเสียงอื่นๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายปี 1959 ดังนั้นการบันทึกข้อมูลในรูปแบบของดิสก์คอมพิวเตอร์จึงอยู่ภายใต้ขอบเขตของ "สิ่งของ" ตามกฎหมายปี 1959⁴⁵

ในส่วนของกรณีพิพาท หรือเผยแพร่ภาพลามกบนคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การเผยแพร่ในรูปของแผ่นดิสก์คอมพิวเตอร์หรือการเผยแพร่ข้อมูลที่อยู่ในดิสก์คอมพิวเตอร์ ไม่ถือว่าเป็นการตีพิมพ์ หรือเผยแพร่ตามกฎหมายปี 1959 เพราะโดยหลักการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ ถ้าเป็นสื่อในรูปแบบของหนังสือหรือรูปภาพจะเห็นได้ทันทีว่า หนังสือหรือรูปภาพนั้นเป็นอย่างไร การแสดงออกมาก็คือการทำให้ปรากฏเป็นภาพหรือข้อความ แต่สำหรับดิสก์คอมพิวเตอร์หรือข้อมูลที่อยู่ในดิสก์คอมพิวเตอร์ ไม่อาจจะทราบได้เลยว่าข้อมูลที่ปรากฏจะเป็นอย่างไรซึ่งต้องมีขั้นตอนในการแปลงข้อมูลเสียก่อน และโดยส่วนใหญ่สิ่งลามกที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตจะมีลักษณะการเผยแพร่ด้วยการส่งจากเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นๆ โดยผ่านทางสายโทรศัพท์และโมเด็ม ซึ่งการเผยแพร่ด้วยวิธีนี้ไม่ได้อยู่ในความหมายของการเผยแพร่ (Publication) ของกฎหมายปี 1959 ดังนั้นกฎหมายปี 1959 จึงได้รับการแก้ไขโดยกฎหมาย The Criminal Justice and Public Order 1994 โดยได้เพิ่มเติมขยายความให้รวมไปถึงวัตถุหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลที่เป็นสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ และการเผยแพร่ข้อมูลเหล่านี้ด้วย โดยปรากฏอยู่ในบัญชีแนบท้ายของกฎหมายปี 1994 ดังกล่าว

3. ประเทศเยอรมัน ก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ประสบกับปัญหาสิ่งลามกในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จากการตรวจสอบในอินเทอร์เน็ตพบว่ามีสิ่งลามกอยู่เป็นจำนวนมาก และได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาของเยอรมันในเรื่องของการควบคุมสิ่งลามกในอินเทอร์เน็ต โดยในประมวลกฎหมายอาญาเดิมไม่ได้มีการควบคุมเกี่ยวกับการเผยแพร่สิ่งลามกทางอินเทอร์เน็ตไว้แต่อย่างใด ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาโดย กฎหมาย The Information and Communication Service Act (IuKDG) 1997 โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนของกรบันทึกภาพและเสียง อุปกรณ์ในการจัดเก็บข้อมูล ภาพประกอบ และการบรรยายอื่นๆ IuKDG จึงครอบคลุมไปถึงเรื่อง

⁴⁵ Colin Manchester, *Computer Pornography*, Criminal L.Rev, 546, 548 (July 1995).

คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตด้วย หลังจากนั้นกฎหมาย JuKDG ก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย The Act on the Dissemination of Publications Morally Harmful to Youth โดยขยายความคุ้มครองไปถึงการจัดเก็บข้อมูลในคอมพิวเตอร์ การเสนอหรือแพร่ภาพทางอินเทอร์เน็ต และผู้ให้บริการ (Providers) มีข้อตกลงที่จะรับรองว่าสิ่งพิมพ์ที่กำหนดไว้รวมถึงสิ่งลามกจะต้องไม่มีการจำหน่ายให้แก่เด็กภายในประเทศเยอรมัน นอกจากนี้ยังได้มีการเสนอให้มีการพิจารณาเรื่องความรับผิดชอบของผู้สร้างสรรค์งาน (Author) และผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider)⁴⁶ สำหรับกรณีของผู้สร้างสรรค์งานนั้น ความรับผิดชอบจะตกอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายอาญาทั้งหมด เพราะถือว่าอยู่ในฐานะของผู้ผลิตจัดทำข้อมูลต่างๆ และถ้าข้อมูลที่ทำเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งลามกก็ต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญาของเยอรมัน

ในส่วนของความรับผิดชอบของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) หรือ ISP กฎหมาย Teleservices Act 1997 (TDG) ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับหนึ่งที่อยู่ใน JuKDG ได้มีบทบัญญัติในเรื่องของการรับผิดชอบของผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตในกฎหมาย TDG ไว้ดังนี้คือ ผู้ให้บริการต้องรับผิดชอบตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นสำหรับเนื้อหาของตนเองซึ่งได้ใช้กันโดยทั่วไป, ผู้ให้บริการไม่ต้องรับผิดชอบสำหรับข้อความ หรือเนื้อหาของบุคคลที่สามซึ่งได้ใช้โดยทั่วไป เว้นแต่ตนจะารู้ถึงเนื้อหาเหล่านั้น และสามารถทำได้ในทางเทคนิคและสามารถคาดหมายได้อย่างสมเหตุสมผล เพื่อที่จะสกัดกั้นการใช้เนื้อหาเหล่านั้น, ผู้ให้บริการไม่ต้องรับผิดชอบในข้อความหรือเนื้อหาของบุคคลที่สามซึ่งตนเป็นแต่เพียงผู้ให้บริการเข้าใช้เท่านั้น และหน้าที่ตามกฎหมายอื่นในการสกัดกั้นการใช้ข้อความเนื้อหาที่ผิดกฎหมายไม่มีผล ถ้าผู้ให้บริการได้รู้ว่าข้อความหรือเนื้อหานั้นในขณะปฏิบัติตามเรื่องความลับในการสื่อสารภายใต้กฎหมาย Telecommunication Act และถ้าการสกัดกั้นเป็นไปได้ในทางเทคนิคและสมเหตุสมผล ดังนั้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการจะมีความจำกัดกล่าวคือ ถ้าผู้ให้บริการเป็นผู้จัดทำข้อมูลหรือเนื้อหาของตนเองที่เป็นภาพลามกไม่ว่าของผู้ใหญ่หรือเด็กย่อมจะต้องรับผิดชอบในทางอาญา เกี่ยวกับการเผยแพร่สิ่งลามกอันเป็นบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิด แต่ถ้าหากผู้ให้บริการอยู่ในฐานะของผู้ให้บริการการใช้ข้อมูลของบุคคลอื่นที่ได้จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับภาพลามก กรณีนี้ผู้ให้บริการไม่ต้องรับผิดชอบสำหรับข้อมูลหรือเนื้อหาของบุคคลอื่น

⁴⁶ Ulich Sieber, *Criminal Liability for the Transfer of Data in International Computer Networks*, 2 European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice 134, 137 (1997).

5.2.4 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย

ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่จะเข้ามาควบคุมกำกับดูแลเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Computer Crime) โดยเฉพาะในส่วนของ การเผยแพร่ภาพและสื่อลามกต่างๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งในส่วนของผู้ผลิตหรือเผยแพร่ภาพหรือสื่อลามกผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยนั้น ในขณะนี้จึงต้องใช้กฎหมายที่มีอยู่มาปรับใช้ ซึ่งก็คือ ประมวลกฎหมายอาญา โดยเฉพาะในมาตรา 287 และในเรื่องความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามมาตรา 328 ในกรณีของการติดต่อภาพลามกของบุคคลแล้วนำไปเผยแพร่ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

กฎหมายอาญาดังกล่าวนั้นบัญญัติมาเป็นเวลานานแล้วในยุคเทคโนโลยีสมัยเก่าหรือสื่อสารสนเทศแบบดั้งเดิม ซึ่งอาจไม่สามารถเอาผิดกับการกระทำความผิดโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันนั้นก็มิอัตราโทษที่ต่ำไม่เหมาะสมกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถที่จะก่อให้เกิดความเสียหายได้ทั่วโลก ในเวลาอันรวดเร็วและสะดวกง่ายดายกว่าการก่ออาชญากรรมในรูปแบบดั้งเดิมอีกทั้งอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ในส่วนของ การผลิต การเผยแพร่ภาพ หรือสื่อลามกทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้น นอกจากจะเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อส่วนบุคคลแล้วยังมีผลกระทบต่อทั้งด้านสังคม วัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงามของสังคมหรือของประเทศเป็นส่วนรวมอีกด้วย

ในกฎหมายอาญานั้น หลักสำคัญที่เป็นพื้นฐานประการหนึ่งก็คือหลักไม่มีกฎหมายไม่มีความผิด⁴⁷ เพราะฉะนั้นกฎหมายอาญาจะต้องตีความโดยเคร่งครัด จะไม่สามารถตีความกฎหมายอาญาให้ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดต่างๆ ที่จะทำลายสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้จากหลักดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดประเด็นทางกฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ว่า กฎหมายอาญาที่มีอยู่เดิมจะสามารถตีความอย่างกว้างให้ขยายครอบคลุมถึงอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่เกิดขึ้นใหม่ หรืออาชญากรรมในรูปแบบดั้งเดิมที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด หรือเปลี่ยนแปลงมากระทำบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้หรือไม่ ด้วยหลักนี้อาจทำให้มีอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย หรือในอันที่จะจัดการกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ดังกล่าวหลายประการ ซึ่งกฎหมายที่มีอยู่นั้นส่วนใหญ่จะครอบคลุมเฉพาะสื่อในรูปแบบดั้งเดิม เช่น ภาพถ่าย หนังสือ วีดีโอ

⁴⁷ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 2.

เป็นต้น แต่อาจจะไม่ครอบคลุมสื่อสมัยใหม่ เช่น สื่อทางอินเทอร์เน็ต หรือการกระทำโดยใช้คอมพิวเตอร์ จึงจำเป็นต้องพิจารณากฎหมายที่มีลักษณะเฉพาะใหม่ เช่น การเผยแพร่ภาพและสื่อลามกต่างๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และควรจะมีกฎหมายบัญญัติเป็นฐานความผิดขึ้นมาโดยเฉพาะทั้งนี้ก็เพื่อขจัดปัญหาในการตีความกฎหมายและการพิจารณาบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานหรือบุคคลในกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็น ตำรวจ อัยการ ศาล เนื่องจากการควบคุมสื่อทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นเรื่องที่ยาก ฉะนั้นเมื่อมีความผิดเกี่ยวกับการผลิต การเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้น มาตรการทางกฎหมายที่จะเข้าไปจัดการควบคุมกับความผิดที่เกิดขึ้นนั้นจะต้องมีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอและก้าวทันกับพัฒนาการของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ๆ เหล่านั้น โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต ส่วนหนึ่งก็เพื่อที่จะรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงามของสังคมไทย

5.2.5 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกเด็กทางอินเทอร์เน็ต

มาตรการที่ปรากฏในกฎหมายของหลายๆ ประเทศมีแนวความคิดในอันที่จะควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เนื่องจากปัจจุบันประเทศต่างๆ ทั่วโลกประสบกับปัญหาของการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นอันมาก ซึ่งในประเด็นของการควบคุมและการคุ้มครองเด็กจากการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกในอินเทอร์เน็ตในหลายๆ ประเทศไม่ว่าจะเป็น อังกฤษ, สหรัฐอเมริกา และเยอรมัน ต่างก็มีการพัฒนากฎหมายและมาตรการที่จะควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกเด็กทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยเช่นเดียวกัน

(1). **ประเทศอังกฤษ** ได้มีการกำหนดเป็นความผิดของบุคคลสำหรับการทำ ผลิต และเผยแพร่ภาพและสื่อลามกเด็กทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการทำภาพลามกเด็กเทียมด้วยวิธีการทางคอมพิวเตอร์ และการครอบครองสิ่งลามกเด็กที่ผ่านทางอินเทอร์เน็ตก็ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมาย The Criminal Justice and Public Order Act 1994 โดยในส่วนของภาพและสื่อลามกเด็กบนอินเทอร์เน็ตนั้น แต่เดิมกฎหมายที่คุ้มครองเด็กเกี่ยวกับสิ่งลามกอนาจารตามกฎหมาย The Protection of Children Act 1978 ที่ใช้สำหรับการอธิบายหรือตีความว่า กรณีใดจะถือว่าเป็นรูป

ภาพ หรือสิ่งที่อยู่ในความหมายเกี่ยวกับการบันทึกภาพตามกฎหมายปี 1978 ⁴⁶พบว่าสิ่งลามกทางคอมพิวเตอร์ไม่ได้อยู่ในความหมายภายใต้การตีความดังกล่าว เพราะโดยลักษณะของสิ่งลามกทางคอมพิวเตอร์จะมีลักษณะของการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยการเก็บบันทึก การเผยแพร่ข้อมูล และการทำให้ปรากฏเป็นภาพอันลามก โดยเฉพาะการทำภาพในลักษณะต่างๆ เช่น การทำภาพลามกเด็กเทียมโดยการตัดต่อภาพใบหน้าของเด็กกับภาพลามกของผู้ใหญ่เข้าด้วยกันจนทำให้เห็นเป็นภาพลามกเด็กขึ้นมาซึ่งกรณีนี้ไม่ได้อยู่ในความหมายของรูปภาพตามกฎหมาย ปี 1978 ดังนั้นในประเทศอังกฤษจึงได้มีการแก้ไขกฎหมายเพิ่มเติมส่วนของสิ่งลามกโดยเฉพาะสื่อลามกเด็กในอินเทอร์เน็ต ซึ่งกฎหมายที่คุ้มครองเด็กคือกฎหมาย The Protection of Children Act 1978 ได้รับการแก้ไขโดย The Criminal Justice and Public Order Act 1994 ซึ่งได้ขยายความคุ้มครองในเรื่องสิ่งลามกเด็กให้ครอบคลุมไปถึงเรื่องคอมพิวเตอร์และการสื่อสารด้วยระบบอินเทอร์เน็ต⁴⁹ กล่าวคือ ข้อมูลที่จัดเก็บบนแผ่นดิสก์คอมพิวเตอร์หรือโดยอุปกรณ์ทางไฟฟ้าอื่นๆ ที่สามารถเปลี่ยนให้กลับมาเป็นรูปภาพได้ ทำให้เป็นการขยายความของรูปภาพ (Photography) รวมไปถึงข้อมูลในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์และบนอินเทอร์เน็ตด้วยนอกจากนี้ยังเพิ่มเติมถึงกรณีการดัดแปลงหรือการทำเทียมภาพ (Pseudo Photographs) โดยได้ให้คำจำกัดความของการทำเทียมภาพขึ้นว่า หมายถึงภาพที่ถูกทำขึ้นไม่ว่าจะโดยคอมพิวเตอร์ทางด้านภาพ (Computer - Graphics) หรืออุปกรณ์อื่นๆ ที่ทำให้ปรากฏออกมาเป็นภาพ และทำให้การครอบครองภาพลามกที่ผ่านกระบวนการทำเทียมขึ้นมีความผิดด้วยถ้าเป็นการทำเทียมภาพลามกของเด็ก โดยผู้ใดครอบครองสิ่งลามกเด็กในรูปแบบของการเก็บข้อมูลลงบนแผ่นดิสก์คอมพิวเตอร์ (Computer Disc) หรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ประการอื่นๆ ที่สามารถแปลงให้กลับมาเป็นรูปภาพเป็นความผิด นอกจากนั้นกรณีภาพที่ทำเทียมขึ้นซึ่งเป็นภาพที่ถูกสร้างขึ้นโดยคอมพิวเตอร์ การทำภาพด้วยวิธีการเช่นนี้กฎหมายของอังกฤษถือว่ามีความผิดถ้ากระทำให้เกิดเป็นภาพลามก โดยมีโทษสำหรับภาพลามกเด็กที่ทำเทียมขึ้น

กฎหมายควบคุมสิ่งลามกของอังกฤษที่ควบคุมการเผยแพร่ภาพและสิ่งลามกทางอินเทอร์เน็ต ได้ให้การคุ้มครองเด็กในเรื่องสิ่งลามกที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตและการครอบครองสิ่งลามกเด็กที่ได้ทางอินเทอร์เน็ตโดยถือเป็นความผิดด้วย ตัวอย่างคดีของความผิดที่เกี่ยวกับสิ่งลามกและอินเทอร์เน็ต ได้แก่ คดีของ ชาร์ป (Case of Sharp) ตามแผนปฏิบัติการตรวจจับภาพลามกเด็กทางอินเทอร์เน็ต

⁴⁶ Colin Manchester, Criminal Justice and Public Order Act : Obscenity, Pornography and Videos. Criminal L.Rev.123,124 (January 1995).

⁴⁹ Ibid., p. 123.

เทอร์เน็ต นายคริสโตเฟอร์ ชาร์ป (Christopher Sharp) ผู้ให้คำปรึกษาทางด้านการจัดการ ถูกดำเนินคดีในความผิดที่มีการอ้างถึงภาพลามกและอินเทอร์เน็ต โดยได้ยอมรับว่าได้กระทำความผิดฐานมีภาพลามกเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี ไว้ในความครอบครอง ซึ่งเป็นการขัดต่อกฎหมาย The Criminal Justice Act 1988 และ คดีของ ครัมพ์ตัน (Case of Crumpton) โดยนายมาร์ติน ครัมพ์ตัน (Martin Crumpton) ได้ถูกพิพากษาให้จำคุก โดยรับสารภาพว่าได้มีภาพลามกของเด็กไว้ในครอบครองและการรับภาพลามกเด็กทางอินเทอร์เน็ต

(2). **ประเทศสหรัฐอเมริกา** ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะเครือข่ายทางอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมและเป็นสื่อกลางให้ภาพและสิ่งลามกที่เกี่ยวกับเด็กสามารถแพร่กระจายไปได้อย่างรวดเร็วและไร้ขอบเขตจำกัด ซึ่งจากข้อมูลขององค์กร ECPAT (End Child Prostitution in Asian Tourism) พบว่า ประเทศที่มีบทบาทในฐานะเป็นแหล่งผลิต เผยแพร่ภาพและสื่อลามกที่ใช้เด็ก ได้แก่ ประเทศในอเมริกาเหนือและทางยุโรปตอนเหนือ ส่วนในแถบเอเชีย นั้น ญี่ปุ่นคือศูนย์กลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสื่อลามกเด็ก ซึ่งจากการศึกษาเกี่ยวกับสื่อลามกเด็ก (Kiddie Porn) ในสหรัฐอเมริกาพบว่า ก่อนปี 1977 มีกฎหมายทั้งในระดับมลรัฐและรัฐบาลกลางที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อควบคุมเกี่ยวกับสื่อลามกเด็ก แต่ในปัจจุบันเกือบทุกมลรัฐรวมทั้งรัฐบาลกลางได้มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อลงโทษแก่บุคคลที่ครอบครองภาพลามกเด็ก เนื่องจากการมีภาพลามกเด็กไว้ในความครอบครองถือว่าเป็นการสนับสนุนให้ผู้ผลิตสื่อลามกเด็กมีแรงจูงใจในการนำตัวเด็กมาเป็นผู้แสดงมากขึ้น ซึ่งสื่อลามกเด็ก (Kiddie Porn) สามารถจำแนกออกได้เป็นหลายประเภทปรากฏตามเว็บไซต์ต่างๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่ เว็บไซต์ที่มีการบรรยายเนื้อหาหรือภาพที่เกี่ยวกับการปฏิบัติทางเพศทั้งของเด็กชายและเด็กหญิง, เว็บไซต์หรืออีเมลจากบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่ที่แสดงความต้องการหรือประสงค์จะมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก หรือมีการบรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก , ภาพแสดงการร่วมเพศของเด็กกับเด็ก หรือเด็กกับผู้ใหญ่, ภาพของเด็กหญิงที่แสดงท่าทางเพื่อปลุกอารมณ์ทางเพศแก่บุคคลที่ต้องการมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก (Pedophiles) , เว็บไซต์ที่มีเนื้อหาเพื่อตอบสนองต่ออารมณ์ของผู้ที่ต้องการความรุนแรงทางเพศ และชอบที่จะทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก, ภาพเปลือยเด็กที่จำหน่ายทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการแลกเปลี่ยนภาพลามกเด็กผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

กฎหมาย The Protection of Children Against Sexual Exploitation Act, Public Law 95-225 ได้บัญญัติให้อำนาจรัฐบาลกลางสหรัฐในการดำเนินคดีต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อลามกเด็ก และมลรัฐต่างๆ ของสหรัฐอเมริกาก็ได้บัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อควบคุมการผลิตและจำหน่ายสื่อลามกเด็ก บางมลรัฐก็ได้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายควบคุมสื่อลามกสำหรับบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่

(Adult Pornography Law) ให้มีบทบัญญัติที่มีผลบังคับต่อการกระทำที่เกี่ยวกับสื่อลามกเด็กเพิ่มขึ้น ในกฎหมายดังกล่าวนั้น และในปี 1977 สหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมาย The Protection of Children Against Exploitation Act of 1977 ซึ่งมีบทบัญญัติห้ามการผลิต การจัดจำหน่ายสื่อลามกที่มีเด็กเข้าไปเกี่ยวข้อง และในปี 1984 ได้มีการออกกฎหมาย The Child Protection Act 1984 โดยมีเจตนารมณ์เพื่อการควบคุมสื่อลามกที่มีเด็กเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยการห้ามจัดจำหน่ายสิ่งใดๆ ที่มีเด็กเข้าไปเกี่ยวข้องในทางเพศ กฎหมายของรัฐบาลกลางสหรัฐที่มีบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองบุคคลที่เป็นเด็กได้มีการบัญญัติกำหนดโทษแก่บุคคลที่นำเด็กมาเกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อลามก หรือครอบครองสื่อลามกที่มีเด็กเกี่ยวข้องอยู่ด้วย โดยศาลสูงของสหรัฐได้วินิจฉัยว่า ตามบทบัญญัติของกฎหมายควบคุมสื่อลามกเด็กนั้นมีความแตกต่างจากกฎหมายควบคุมสื่อลามกของบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นรัฐจึงสามารถที่จะกำหนดบทลงโทษอย่างเด็ดขาดในการห้ามการผลิตและจำหน่ายสื่อลามกใดๆ ที่มีการนำเด็กมาเป็นผู้แสดง นอกจากนี้กฎหมายดังกล่าวยังกำหนดความผิดฐานมีสื่อลามกเด็กไว้ในความครอบครองด้วย และกฎหมายของรัฐโอไฮโอ ก็ได้บัญญัติห้ามมิให้บุคคลใดครอบครองสื่อลามกหรือสิ่งใดๆ ที่แสดงภาพอวัยวะเพศเด็ก นอกจากนี้กฎหมายยังไม่อนุญาตให้ผู้ใดครอบครองหรือดูสิ่งใดๆ ที่มีเด็กเป็นผู้แสดงภาพเปลือย⁵⁰อีกด้วย

กล่าวได้ว่าในประเทศสหรัฐอเมริกา มีบทบัญญัติของกฎหมายในการควบคุมสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ต และโดยเฉพาะสื่อลามกเด็กในทางกฎหมาย The Child Pornography Prevent Act 1996 ได้กำหนดห้ามการเผยแพร่สื่อลามกเด็กทางระบบคอมพิวเตอร์ การทำภาพลามกเด็กเทียมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ก็ถือว่าเป็นสื่อลามกเด็กและห้ามการเผยแพร่ ทั้งนี้ในส่วนของกฎหมายที่ควบคุมในเรื่องอินเทอร์เน็ตเป็นการเฉพาะนั้น สหรัฐอเมริกาได้มีการออกกฎหมาย The Telecommunication Act 1996 โดยมีการควบคุมเรื่องการเผยแพร่สื่อลามกและสิ่งที่ไม่เหมาะสมทางอินเทอร์เน็ตในกฎหมาย The Communication Decency Act 1996 หรือ CDA ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดไว้ 2 กรณี คือ ควบคุมการเผยแพร่สื่อลามกบนอินเทอร์เน็ตแก่บุคคลอายุไม่เกิน 18 ปี และการส่งหรือแสดงสิ่งที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตแก่บุคคลอายุไม่เกิน 18 ปี เพราะฉะนั้นในกฎหมายของสหรัฐอเมริกา สรุปได้ว่ามีการแก้ไขให้มีการคุ้มครองเด็กเกี่ยวกับสื่อลามกบนอินเทอร์เน็ต ตามกฎหมายของ The Child Protection Act 1984 โดยกฎหมายดังกล่าวถือว่าภาพทางเพศของเด็กหญิงหรือเด็กชายถือว่าเป็นสื่อลามกเด็ก (Technically Child Pornography) และกฎหมายของสหรัฐอเมริกาได้มีการแก้ไขในส่วน

⁵⁰ Roy .L.Noore,Mass Communication Law and Ethics. (New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates,Inc.1994) p.506 – 507.

ของการคุ้มครองเด็กเกี่ยวกับสิ่งลามกทางอินเทอร์เน็ตในกฎหมาย The Child Pornography Prevention Act 1995 แต่ในส่วนของสิ่งลามกเด็กในคอมพิวเตอร์นั้นกฎหมายปี 1995 มีการคุ้มครองเป็นบางส่วน ซึ่งต่อมาในปี 1996 ได้มีการแก้ไขกฎหมายคือ กฎหมาย The Child Pornography Prevention Act 1996 โดยได้เพิ่มเติมในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ที่เข้ามามีส่วนในการผลิตภาพลามกที่มีเด็กเข้ามาเกี่ยวข้องให้ครอบคลุมถึงการปรากฏในระบบคอมพิวเตอร์ การจัดทำภาพด้วยคอมพิวเตอร์หรือการซักรูปภาพเพื่อให้ดูเหมือนกับว่าเป็นภาพของเด็กซึ่งความจริงแล้วเป็นภาพของผู้ใหญ่และได้กำหนดบทลงโทษสำหรับการผลิตและการเผยแพร่สิ่งลามกเด็กทางคอมพิวเตอร์เอาไว้ในกฎหมายดังกล่าว นอกจากนี้ยังกำหนดความรับผิดชอบสำหรับการครอบครองสิ่งลามกเด็กเพิ่มเติมขึ้นมาอีกด้วย

(3). **ประเทศเยอรมัน** มีการกำหนดควบคุมเกี่ยวกับสิ่งลามกทางอินเทอร์เน็ตเช่นเดียวกับกฎหมายของอังกฤษและสหรัฐ โดยกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน และนอกจากนั้นได้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตคือ The Information and Communication Service Act 1997 โดยกำหนดควบคุมในเรื่องสิ่งลามกบนอินเทอร์เน็ตด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาของเยอรมัน ให้มีอำนาจในการควบคุมสิ่งลามกบนอินเทอร์เน็ตด้วยเช่นกัน ดังนั้นจากกล่าวได้ว่าสำหรับเครือข่ายหรือสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นสื่อที่กำลังแพร่หลายและมีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวัน จนได้รับความนิยมไปทั่วโลก โดยทั่วไปแล้วเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในขณะนี้จะปลอดจากการควบคุมจากรัฐ ผู้ใช้บริการสามารถส่งผ่านข้อมูลทั้งภาพและเสียงได้โดยไร้ขอบเขตจำกัด ทำให้บริการข้อมูลข่าวสารที่เป็นหรือเกี่ยวกับบริการทางเพศหรือภาพลามกแพร่หลายเติบโตอย่างรวดเร็ว อาจส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนรวมถึงความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนในสังคมได้

5.2.6 การนำมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมอื่นๆ มาบังคับใช้

การที่จะนำกฎหมายและมาตรการต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นมาตรการทางเทคนิค มาตรการทางสังคมมาใช้เพื่อป้องกันและปราบปรามการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ตให้ได้ผลดียิ่งขึ้นนั้นก็จำเป็นที่จะต้องมีความมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมอื่นๆ มาบังคับใช้ด้วย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ในส่วนของ การเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมากยิ่งขึ้น

5.2.6.1 มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning Law) สำหรับการจัดตั้งร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ (Internet Café)

การกำหนดเขตพื้นที่นั้นเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้นำมาใช้เพื่อควบคุมการผลิตและเผยแพร่สื่อลามกบางประเภทไม่ให้มีการแพร่หลายไปสู่สังคมทั่วไป รวมถึงเด็กและเยาวชนด้วย เนื่องจากสังคมของสหรัฐเป็นสังคมเสรีประชาธิปไตยที่ประชาชนมีสิทธิในการแสดงออกและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรี ดังนั้น การปิดกั้นสิทธิเสรีภาพบางประการของประชาชนจึงไม่อาจทำได้ รวมถึงการผลิตและจำหน่ายสื่อบางประเภทที่ไม่เหมาะสมต่อบุคคลที่เป็นเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะสื่อลามกต่างๆ แต่ก็ไม่ถือว่าเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่แต่อย่างใด แต่ทั้งนี้จะต้องไม่เป็นวัตถุหรือสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งที่กฎหมายห้ามไว้อย่างเด็ดขาด ในสหรัฐอเมริกาจึงได้มีการกำหนดเขตพื้นที่ที่อนุญาตให้มีการประกอบธุรกิจ การจำหน่ายวัตถุหรือสื่อลามกสำหรับบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้ว แต่ห้ามจำหน่ายให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างเด็ดขาด ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายกำหนดเขตพื้นที่อนุญาตนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากในสังคมของประเทศที่ปกครองในระบบประชาธิปไตยนั้น รัฐไม่สามารถที่จะออกกฎหมายซึ่งเป็นการริดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่ได้บัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญได้

ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายหรือกฎระเบียบที่กำหนดเขตพื้นที่อนุญาตให้มีการตั้งร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ในเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้โดยตรง แต่กฎหมายของประเทศไทยก็มีบทบัญญัติในการกำหนดพื้นที่ (Zoning) ในการห้ามหรืออนุญาตให้ประกอบกิจการอันเกี่ยวข้องกับศีลธรรมอันดีของประชาชน ได้แก่ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 ซึ่งมีเจตนารมณ์ในการควบคุมไม่ให้เกิดการเปิดสถานบริการได้อย่างเสรีในทุกพื้นที่ เนื่องจากอาจก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน หรืออาจทำให้เด็กและเยาวชนหลงใหลในสิ่งที่ไม่สมควรกับวัยหากปล่อยให้มีการตั้งสถานบริการใกล้กับสถานที่ที่เด็กและเยาวชนสามารถเข้าไปใช้บริการได้โดยง่าย ทั้งนี้เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และในส่วนของ การจัดตั้งหรือดำเนินการร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ทั้งหลายก็ควรจะมีหลักเกณฑ์หรือมาตรการต่างๆ ในทำนองเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อป้องกันและควบคุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ต อีกทั้งยังเป็นการป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนเข้ามาใช้บริการเปิดดูเว็บไซต์ลามกต่างๆ โดยอาศัยสถานบริการร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ซึ่งการบัญญัติกฎหมายหรือกฎระเบียบเพื่อกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning Law) ในการอนุญาตหรือห้ามกระทำได้ หรืออนุญาตหรือห้ามประกอบกิจการใดๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสังคมและเพื่อปกป้องสวัสดิภาพของบุคคลทั่วไปย่อมสามารถกระทำได้ ดังนั้นก็ควรมีการกำหนด

มาตรการเพื่อป้องกันการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยการนำกฎหมายควบคุมสถานบริการมาเป็นรูปแบบหรือแนวทางของกฎหมายในการกำหนดพื้นที่ที่อนุญาตให้มีการจัดตั้งร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ทั้งหลาย มิใช่ปล่อยให้กระจุกกระจายแพร่หลายขาดการควบคุมหรือกำกับดูแลอย่างเช่นในปัจจุบันนี้ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการสร้างมาตรการเพื่อป้องกันสังคมและบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นเด็กและเยาวชนไม่ให้เกิดผลกระทบจากสื่อลามกทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่กำลังแพร่หลายกันอยู่มากมายในขณะนี้

5.2.6.2 การลงโทษทรัพย์สินเกี่ยวกับการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ต

การริบทรัพย์สินเป็นมาตรการลงโทษอย่างหนึ่ง เพราะเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อทรัพย์สินของผู้กระทำผิด การนำมาตรการลงโทษทรัพย์สินมาใช้จะช่วยยับยั้งและปราบปรามการกระทำความผิดซึ่งผู้กระทำมีมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดเพื่อเงินหรือทรัพย์สิน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการริบทรัพย์สินเป็นการตัดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดและเป็นการป้องกันสังคมมิให้ผู้กระทำความผิดนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดอีก ซึ่งลักษณะของการริบทรัพย์สินมีผลทั้งเป็นการลงโทษและเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย กล่าวคือ การริบทรัพย์สินเป็นโทษเพราะทำให้ผู้กระทำความผิดสูญเสียทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือมีไว้เป็นความผิด ในขณะที่เดียวกันการริบทรัพย์สินนั้นก็มีลักษณะของวิธีการเพื่อความปลอดภัยด้วย เนื่องจากการริบทรัพย์สินเพื่อป้องกันสังคมมิให้ผู้กระทำความผิดนำทรัพย์สินที่ได้มาใช้ในการกระทำความผิดอีก หรือริบทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์, โมเด็ม, เครื่องสแกนเนอร์ เป็นต้น

(1) การริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นการบังคับให้ส่งมอบทรัพย์สินสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ตกเป็นของแผ่นดิน และทรัพย์สินที่ส่งริบนั้นก็ต้องเป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง ไม่ใช่ทรัพย์สินทั้งหมด ประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้กำหนดให้การริบทรัพย์สินเป็นโทษทางอาญา และได้บัญญัติหลักเกณฑ์ทั่วไปในการริบทรัพย์สินไว้สามกรณี⁵¹ คือ ทรัพย์สินที่กฎหมายกำหนดว่า ผู้ใดทำหรือมีไว้ซึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นความผิด ศาลจะต้องสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวในทุกกรณี ศาลจะใช้ดุลพินิจสั่งไม่ริบทรัพย์สินไม่ได้ ซึ่งเป็นการลงโทษที่รุนแรงกว่าการริบทรัพย์สินโดยทั่วไป เนื่องจากเพราะ

⁵¹ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 32 มาตรา 33 และมาตรา 34.

ต้องการควบคุมวัตถุที่ถือว่าเป็นอันตรายต่อบุคคลและสังคม,ทรัพย์สินที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลต้องมีคำสั่งริบเสมอ เว้นแต่ทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้อื่น และทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาจากการกระทำความผิดซึ่งการริบทรัพย์สินประเภทนี้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจว่าจะริบหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้าทรัพย์สินนั้นเป็นของบุคคลอื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด ศาลจะสั่งริบทรัพย์สินนั้นไม่ได้

(2). การริบทรัพย์สินตามกฎหมายเฉพาะ มีการริบทรัพย์สินตามกฎหมายอีก

หลายฉบับที่บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้แตกต่างจากกฎหมายอาญา เช่น พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ซึ่งได้บัญญัติให้ริบทรัพย์สินที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดโดยไม่คำนึงถึงว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้ใด ซึ่งการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 นั้นมีบทบัญญัติในการริบทรัพย์สินอยู่ 2 ประการ กล่าวคือ การริบทรัพย์สินที่เป็นของกลางในคดี มาตรการในการริบทรัพย์สินที่เป็นของกลางในคดียาเสพติดตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดลักษณะของทรัพย์สินที่ริบได้กว้างขวางกว่าที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา โดยเฉพาะในส่วนของทรัพย์สินที่ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาไม่ครอบคลุมถึงทรัพย์สินดังกล่าว การกำหนดให้ริบทรัพย์สินที่ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดจึงส่งผลให้การลงโทษริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดมีขอบเขตกว้างขึ้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมาตรการในการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดนั้นเป็นการขยายหลักเกณฑ์ของการริบทรัพย์สินในประมวลกฎหมายอาญา ทำให้สามารถริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ได้เปลี่ยนสภาพไปแล้วได้ด้วย ซึ่งในการนำหลักเกณฑ์การริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยมาใช้บังคับพบว่า ไม่สามารถที่จะนำมาใช้เป็นมาตรการในการลงโทษต่อบุคคลที่ทำการผลิตหรือเผยแพร่สื่อลามกทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการลงโทษริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยไม่สามารถที่จะเข้าไปยึดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดที่ได้มาจากการกระทำความผิดได้ทั้งหมด เช่น เงินที่ได้รับจากการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกต่างๆทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต, อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ต่างๆที่ใช้ในการกระทำความผิดซึ่งเช่าซื้อจากบุคคลภายนอกหรือเป็นของบุคคลอื่น เป็นต้น ซึ่งถ้าหากยังคงใช้มาตรการริบทรัพย์สินเท่าที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาก็ไม่สามารถที่จะดำเนินการปราบปรามอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ได้ จึงควรที่จะนำมาตรการในการริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มาเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกผ่านทางเครือข่าย

อินเทอร์เน็ตด้วย เนื่องจากการนำบทบัญญัติการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มาใช้เป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการลงโทษริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้น จะทำให้การลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากการกำหนดโทษที่รุนแรงยิ่งขึ้นกว่าที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งจะทำให้ผู้ที่กระทำความผิดหรือจะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวที่จะกระทำความผิด เนื่องจากหากถูกจับกุมแล้วก็อาจจะต้องถูกริบทรัพย์สินทั้งหมดที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิด อันเป็นการตัดแรงจูงใจในการกระทำความผิดลงได้

ดังนั้นมาตรการกำหนดโทษจำคุกหรือปรับแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงยังไม่เพียงพอในการที่จะควบคุมและปราบปรามการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรมีมาตรการการลงโทษริบทรัพย์สินที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการฯดังกล่าว มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินสำหรับการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ต อันเป็นสิ่งที่น่าจะเหมาะสมในการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดมากขึ้น

5.2.6.3 มาตรการการผลักภาระการพิสูจน์ให้กับจำเลย

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยใช้ระบบกล่าวหาเป็นหลัก เพราะฉะนั้นผู้กล่าวหาจะต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์จนปราศจากข้อสงสัยว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดจริงตามฟ้อง⁵² ซึ่งหลักการที่เคร่งครัดในการพิสูจน์ความผิดของบุคคลดังกล่าวอาจเหมาะสมที่จะใช้บังคับกับคดีอาญาทั่วไป แต่สำหรับผู้กระทำความผิดอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์หรืออาชญากรรมทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นผู้ที่มีการศึกษา และฐานะดี รวมทั้งมีความเชี่ยวชาญและชำนาญในการใช้เทคโนโลยีทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบหรือว่าพิสูจน์ถึงการกระทำความผิดของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยค่อนข้างเป็นไปได้ยาก เพราะมักจะไม่มีทีมงานหลักฐานเอาไว้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์จนสามารถจะไปรวบรวมได้อย่างแน่นแฟ้นทั้งหมด และในเรื่องภาระการพิสูจน์ซึ่งในคดีอาญาใจทักจะต้องนำสืบให้ได้ความอย่างแน่ชัดว่าจำเลยกระทำความผิดจริงศาลจึงพิพากษาลงโทษ ได้ แต่การพิสูจน์เช่นนี้ทำได้ยากมากในคดีอาชญากรรมทาง

⁵² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา , มาตรา 227.

คอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพราะโจทก์อาจจะไม่สามารถนำพยานหลักฐานมายืนยันข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดโดยตรงได้ เนื่องจากข้อเท็จจริงต่างๆ จำเลยผู้กระทำความผิดซึ่งมีทั้งความชำนาญและประสบการณ์เป็นผู้ครอบครองข้อมูลเหล่านั้น จึงแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่โจทก์จะพิสูจน์ให้ศาลเห็น โดยอาศัยข้อเท็จจริงที่ตนมีอยู่ได้ถึงขนาดนั้น ดังนั้น หลักการรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์หรือทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจึงควรจะต้องมีการกำหนดประเภทของข้อสันนิษฐานขึ้นในกฎหมาย แล้วผลักภาระการพิสูจน์ให้จำเลย (Reverse Burden of Proof) โดยแทนที่อัยการจะต้องพิสูจน์ความจริงอย่างปราศจากข้อสงสัยก็นำสืบเพียงให้เห็นข้อเท็จจริงอันเป็นเงื่อนไขแห่งข้อสันนิษฐานตามกฎหมาย โดยนำสืบแต่เพียงว่า ข้อเท็จจริงที่กฎหมายกำหนดเอาเป็นมูลตั้งข้อสันนิษฐานนั้นได้มีอยู่บริบูรณ์แล้ว ต่อจากนั้นก็เป็นที่ของจำเลยต้องนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานนั้น โดยอาจนำสืบข้อเท็จจริงโต้แย้งข้อสันนิษฐานให้เห็นเป็นอย่างอื่น หากจำเลยไม่นำพยานหลักฐานมาสืบให้เห็นเป็นอย่างอื่นได้ ศาลก็ต้องฟังข้อเท็จจริงตามข้อสันนิษฐานและตัดสินลงโทษจำเลยโดยผลของข้อสันนิษฐานตามกฎหมาย ทำให้สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ง่ายขึ้น

5.2.6.4 มาตรการเกี่ยวกับโทษปรับ

โทษปรับคือโทษในทางอาญาที่กำหนดให้ผู้กระทำความผิดนำเงินมาชำระต่อศาลตามจำนวนที่ศาลกำหนด ดังนั้นโทษปรับจึงเป็นโทษที่ลงแก่สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้กระทำผิด การกำหนดโทษปรับไว้ในกฎหมายจึงถือว่าเป็นนโยบายทางอาญา (Crime Policy) ประการหนึ่งของฝ่ายนิติบัญญัติ หรือ ผู้ออกกฎหมาย ซึ่งการกำหนดโทษปรับไว้ในกฎหมายส่วนใหญ่มีอยู่ 3 แนวทางคือ⁵³ การกำหนดโทษปรับไว้อย่างเด็ดขาด (Definite) คือ ระบุจำนวนค่าปรับไว้ตามตัว ศาลไม่มีโอกาสใช้ดุลพินิจในการกำหนดอัตราค่าปรับได้ การกำหนดไว้อย่างสัมพัทธ์ (Relative) หมายความว่าถึงกำหนดกรอบของโทษปรับเอาไว้เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจภายในกรอบที่กำหนด คือ สามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดอัตราค่าปรับตามความเหมาะสมได้ การกำหนดโทษปรับไว้แต่ไม่ระบุอัตราโทษที่แน่นอน เช่น การกำหนดโทษปรับแต่ไม่ระบุอัตราโทษไว้ว่าปรับเท่าใด ซึ่งกฎหมายที่กำหนดโทษปรับ

⁵³ เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการเรื่อง ระบบการตรวจสอบการทุจริตในสถาบันการเงิน จัดโดยศูนย์ข้อมูลอาชญากรรมทางธุรกิจและการฟอกเงิน คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2545, หน้า 57.

ไว้เช่นนี้มักจะเป็นแต่เพียงโทษสถานเบา ซึ่งเมื่อพิจารณาความผิดทางอาชญากรรมคอมพิวเตอร์หรือทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแล้ว โดยลักษณะของความผิดนั้น ความผิดทางอาชญากรรมคอมพิวเตอร์หรือทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นความผิดที่ให้ผลตอบแทนสูงแล้วก่อให้เกิดความเสียหายที่แพร่หลายไปได้ทั่วโลกและกระทำได้โดยสะดวกรวดเร็วมาก ดังนั้นโทษปรับตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายอาญาธรรมดาจึงไม่สามารถข่มขู่หรือป้องกันความผิดประเภทนี้ได้ ดังนั้นโทษปรับควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมโดยอาจกำหนดโทษปรับให้มีอัตราที่สูงขึ้นกว่าความผิดอาญาธรรมดาทั่วไป หรือ ปรับโดยไม่มีอัตราขั้นต่ำ เป็นต้น

5.2.6.5 มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เนื่องจากการทำความผิดของอาชญากรในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งมุ่งให้ได้ผลตอบแทนในลักษณะที่เป็นเงินหรือทรัพย์สิน โดยเฉพาะอาชญากรรมบางประเภท เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด และอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์หรือทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้ได้ผลตอบแทนเป็นมูลค่ามหาศาล อีกทั้งกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบันไม่อาจประสบความสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมายต่ออาชญากรรมในลักษณะเช่นว่านี้ ทั้งนี้ผลประโยชน์ที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ในการทำธุรกิจอาชญากรรม ส่วนที่เหลือก็จะนำไปเป็นทุนในการประกอบธุรกิจต่างๆ และจะถูกนำกลับมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนกลับเข้ามาใช้ในวงจรของการกระทำผิดอีก จึงก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก

มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้เพื่อทำลายเศรษฐกิจของอาชญากร ทั้งนี้ นอกเหนือจากการดำเนินคดีกับบุคคลที่โอนรับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการทำความผิด หรือกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิด หรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการทำความผิด ซึ่งถือว่าเป็นการฟอกเงินแล้วยังมีการนำมาตรการเกี่ยวกับการยึดทรัพย์สินทางแพ่งมาใช้ โดยกฎหมายได้ขยายหลักเกณฑ์การยึดทรัพย์สินให้มีขอบเขตกว้างขวางขึ้นกว่าการริบทรัพย์สินตามกฎหมายที่มีอยู่เดิม โดยให้สามารถยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการทำความผิดได้ทั้งหมด โดยไม่คำนึงว่าทรัพย์สินดังกล่าวจะมีการโอน แปร เปลี่ยนสภาพไปแล้วหลายครั้ง หรือตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลอื่นแล้วก็ตาม ซึ่งเป็นมาตรการยึดทรัพย์สินทางแพ่ง เพราะความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไป เพื่อการอนาจารเด็ก

และหญิง เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นและความรับผิดชอบพรากเด็กผู้เยาว์ หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไป เพื่อให้บุคคลนั้นทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี หากกระทำการโดยใช้เครือข่ายทางอินเทอร์เน็ต หรือกระทำการเหล่านั้นผ่านทางอินเทอร์เน็ตแล้วก็จัดอยู่ในความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ในอันที่จะนำมาตราการยึดทรัพย์สินทางแพ่งตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ หรือทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งมีประสิทธิภาพมากกว่ามาตรการริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัตินี้ต้องการการภาระพิสูจน์เพียงแค่ว่าพนักงานหลักฐาน ไม่ต้องถึงกับสิ้นสงสัยหรือให้ภาระการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของทรัพย์สินที่ต้องสงสัยตกอยู่แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในชั้นตรวจสอบทรัพย์สินและชั้นศาลโดย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ได้กำหนดแนวทางซึ่งเป็นข้อสันนิษฐานว่า หากผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สิน เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับหรือเคยเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับมาโดยไม่สุจริต ซึ่งพนักงานอัยการเพียงนำสืบให้เข้าข้อสันนิษฐานว่า ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด จากนั้นผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน หรือผู้รับโอน หรือผู้รับประโยชน์ จะต้องพิสูจน์หรือแสดงข้อเท็จจริงหักล้างข้อสันนิษฐาน ซึ่งถ้าศาลเชื่อหรือฟังขึ้นก็จะเป็นผลให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินนั้น แต่ถ้าศาลไม่เชื่อข้อเท็จจริงที่แสดงต่อศาล ศาลก็จะสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งต่างกับการริบทรัพย์สินทางอาญาเพราะต้องมีการพิสูจน์ความผิดก่อนจึงบังคับโทษได้ ในคดีอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์หรือทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นการยากอย่างยิ่งที่จะพิสูจน์ความผิดอย่างแจ่มชัด ดังนั้นการนำมาตรการการยึดทรัพย์สินทางแพ่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542⁵⁴ มาใช้บังคับกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก็ยิ่งจะมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

⁵⁴ พระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 51.

5.2.6.6 การนำมาตรการวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้บังคับ

วิธีการเพื่อความปลอดภัย หมายถึง วิธีการเพื่อให้สังคมปลอดภัยจากการกระทำของผู้กระทำในเวลาภายหลัง ซึ่ง วิธีการเพื่อความปลอดภัยต่างกับโทษอาญา ดังนี้คือ โทษนั้นจะต้องเป็นไปตามกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำ เว้นแต่จะมีกฎหมายภายหลังกำหนดโทษเบากว่า ถ้าไม่มีกฎหมายในขณะกระทำ ความผิดกำหนดว่าการกระทำเป็นความผิดและกำหนด โทษไว้แล้ว ศาลจะลงโทษผู้กระทำไม่ได้เลย แต่วิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นแม้ขณะกระทำการอันเป็นมูลเหตุให้ศาลใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ไม่มีกฎหมายกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยไว้ แต่ถ้าในขณะที่พิพากษามีกฎหมายกำหนดให้ใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย ศาลก็จะใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นได้ ทั้งนี้เพื่อให้สังคมปลอดภัยจากผู้กระทำผิดในเวลาเร็วที่สุด นอกจากนี้ยังต่างกันที่ความมุ่งหมาย กล่าวคือ โทษนั้นมีไว้เพื่อตอบแทนการกระทำผิด แต่วิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นมุ่งหมายที่จะให้สังคมปลอดภัยจากผู้กระทำ ฉะนั้นแม้ผู้กระทำจะไม่ต้องรับโทษ สำหรับหลักเกณฑ์การใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย มีอยู่ 2 ประการ คือ ศาลจะใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจศาลใช้วิธีดังกล่าวได้ ทั้งนี้เพราะวิธีการเพื่อความปลอดภัยมีลักษณะเป็นการจำกัดตัดทอนสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ฉะนั้นจึงต้องมีกฎหมายให้อำนาจศาลจึงจะใช้ได้ และกฎหมายที่ศาลจะนำมาใช้บังคับเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนี้ได้แก่กฎหมายที่ใช้กันอยู่ในขณะที่ศาลพิพากษา ทั้งนี้เพราะวิธีการเพื่อความปลอดภัยไม่ใช่โทษ เป็นแต่วิธีการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากการที่บุคคลนั้นอาจกระทำความผิดในภายหลัง จึงควรให้สังคมได้รับความปลอดภัยจากผู้กระทำผิดให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ ส่วนวิธีการเพื่อความปลอดภัย มี 5 ประเภท⁵⁵ คือ กักกัน, ห้ามเข้าเขตกำหนด, เรียกประกันทัณฑ์บน, คุมตัวไว้ในสถานพยาบาล และห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง

ดังนั้นเพื่อเป็นการคุ้มครองสังคมในอนาคตหลังจากที่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์หรือการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกต่างๆผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้รับโทษแล้ว ก็ควรใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยโดยการห้ามการประกอบอาชีพบางอย่างตามที่ประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติไว้ว่า เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และเห็นว่าหากผู้นั้นประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไป อาจจะทำผิดซ้ำขึ้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ

⁵⁵ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 39.

นั้นมีการกำหนดเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่ศาลจะสั่งห้ามการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยวิธีหนึ่งนั้นมีดังนี้⁵⁶

(1). ศาลพิพากษาให้ลงโทษไม่ว่าโทษประเภทใด เช่น อาจเป็นโทษปรับอย่างเดียวก็ได้ แต่ถ้าศาลรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ ศาลจะบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยนี้ไม่ได้

(2). ศาลเห็นว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ เช่น ในโอกาสที่ประกอบวิชาชีพทางคอมพิวเตอร์แล้วทำการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกอนาจารต่างๆทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือ ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตดังกล่าว

(3). ศาลเห็นว่าหากผู้นั้นประกอบอาชีพนั้นต่อไปอาจจะกระทำความผิดเช่นนั้นอีก ซึ่งเมื่อเข้าองค์ประกอบทั้งสามประการดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว ศาลก็มีอำนาจที่จะสั่งในคำพิพากษาห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้น มีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้ ทั้งนี้สุดแต่ศาลจะเห็นสมควร เช่น ถ้าศาลเห็นว่าการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยดังกล่าวจะทำให้จำเลยได้รับทุกข์ทรมานเนื่องจากไร้อาชีพมากเกินไป ศาลก็อาจไม่ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยนี้ก็ได้ โดยให้โอกาสแก่จำเลยที่จะกลับตนไปคราวหนึ่งก่อน แต่ถ้าจำเลยกระทำความผิดอย่างเดียวกันซ้ำหลายๆ ครั้ง ศาลก็ควรจะต้องใช้วิธีบังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนี้เพื่อให้สังคมปลอดภัยและประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยประเภทห้ามประกอบอาชีพบางอย่างแก่ผู้กระทำความผิดจำพวกอาชญากรทางคอมพิวเตอร์หรือทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ภายหลังจากได้รับโทษตามคำพิพากษาแล้วก็คือ ทำให้หวนกลับไปกระทำความผิดได้ยากขึ้น อีกทั้งเป็นการปรามผู้ที่คิดจะกระทำความผิดประเภทนี้ที่อาจจะไม่สามารถประกอบอาชีพลักษณะนี้ได้อีกต่อไป

สำหรับในส่วนของร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ทั้งหลายนั้น วิธีการเพื่อความปลอดภัยที่จะนำมาใช้กับกิจการเหล่านี้ก็อาจได้แก่ การเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบกิจการเป็นการชั่วคราวหรือสั่งปิดกิจการ เป็นต้น แต่วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญานั้น ยังมีข้อจำกัดอยู่คือ จะนำมาใช้ได้ต่อไปเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษแก่ผู้ใดแล้วเท่านั้น โดยที่หากไม่มีการลงโทษหรือมีการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษศาลจะใช้วิธีการนี้ไม่ได้ ฉะนั้นจึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในส่วนนี้ต่อไป เพื่อที่จะช่วยให้การบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งในต่างประเทศก็ได้มีการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์หรือทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากคดี Keith Gordon Grant (Scotland), ปี 1998 โดย Grant ซึ่งเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย Abertay Dundee

⁵⁶ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 50.

ถูกตัดสินลงโทษที่ศาลเมือง Dundee หลังจากที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรและตำรวจร่วมมือกันสืบสวนและพบว่า Grant มีภาพลามกของเด็กเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ของเขา ซึ่ง Grant ถูกศาลสั่งห้ามไม่ให้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลา 3 ปี

5.2.6.7 มาตรการการเก็บชื่อไว้ในบัญชีผู้กระทำความผิด

ในปัจจุบันการแก้ไขกฎหมายของประเทศต่างๆ ได้คำนึงถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้านเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ในส่วนของ การก่ออาชญากรรมที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นก็ได้มีการนำมาตรการใหม่ๆ เข้ามาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ตเช่นเดียวกัน ซึ่งมาตรการที่สำคัญประการหนึ่งที่ได้มีการนำมาใช้ก็คือ มาตรการการเก็บรายชื่อของผู้ที่กระทำความผิดไว้ในบัญชีรายชื่อของผู้ที่กระทำความผิดหรือเคยกระทำความผิดมาแล้ว โดยผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสื่อลามกโดยใช้อินเทอร์เน็ต (Internet Luring) จะถูกขึ้นบัญชีดำ (Black List) และจะถูกนำไประบุหรือกำหนดว่าเป็นผู้กระทำความผิดระยะยาว (Long-Term Offender) โดยจะถูกดูแลและตรวจสอบสูงสุดถึง 10⁵⁷ ปี ซึ่งการนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ก็เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคมให้ได้รับความปลอดภัย และเป็นการป้องปรามผู้ที่คิดจะกระทำความผิดให้เกิดความยั้งคิดและเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด ซึ่งในต่างประเทศก็ได้มีการนำมาตรการนี้มาใช้กับผู้กระทำความผิดทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังจะเห็นได้จากคดีต่างๆ ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ได้แก่⁵⁸

- คดีของ Robert Jones, กุมภาพันธ์ 1999 โดย Jones ซึ่งเป็นหมอมและเป็นหัวหน้าฝ่ายอายุรกรรมที่ Colwyn Bay ทางเหนือของเวลส์ ได้สร้างห้องแสดงภาพลามกของเด็กแบบส่วนตัวและได้ดาวน์โหลดภาพลามกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ของตนเอง Jones ได้ยอมรับว่าได้ถ่ายและมีภาพลามกปลอมของเด็กไว้ในครอบครอง เขาจึงถูกตัดสินจำคุกเป็นเวลา 4 เดือน และถูกเก็บรายชื่อไว้ในบัญชีรายชื่อของผู้กระทำความผิดทางเพศเป็นเวลา 7 ปี

⁵⁷ ข้อมูลดังกล่าวแปลความมาจาก " Cyber -Rights and Cyber -Liberties (UK) ใน

[http : // www.Cyber-rights .org/reports/child.html](http://www.Cyber-rights.org/reports/child.html)

⁵⁸ ข้อมูลดังกล่าวแปลความมาจาก " United Kingdom Section of Regulation of Child Pornography on the Internet" ใน [http : // www.Cyber -rights.org/reports/child.htm](http://www.Cyber-rights.org/reports/child.htm)

- คดีของ Anthony Atkins, พฤษภาคม 1999 Dr. Anthony Atkins อาจารย์มหาวิทยาลัย Bristol ในอังกฤษ ได้ดาวน์โหลดภาพลามกเด็กจากอินเทอร์เน็ตซึ่งภาพเหล่านั้นถูกพบโดยผู้ร่วมงานของเขาและเป็นผู้แจ้งเรื่องนี้ให้เจ้าหน้าที่ทราบ Atkins ได้ลบภาพเหล่านั้นออกจากคอมพิวเตอร์ก่อนที่ตำรวจจะยึดคอมพิวเตอร์ของเขา แต่เจ้าหน้าที่สอบสวนได้พบภาพลามกในคอมพิวเตอร์ของเขาในหน่วยความจำส่วนที่เรียกว่า Cache ซึ่งตัวเขาเองก็ไม่ทราบ ภาพส่วนใหญ่เป็นภาพผู้ใหญ่แต่ก็มีบางภาพที่เป็นภาพของเด็กและในจำนวนนั้นก็มีภาพเด็กที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้ใหญ่รวมอยู่ด้วย ทนายความของ Atkins ต่อกู้คดีว่า Atkins ไม่สามารถล่วงรู้ได้ตลอดว่าภาพที่ส่งมาให้เขาจากกลุ่มที่เขากำลังศึกษานั้นเป็นภาพประเภทใด แต่ศาลก็ลงโทษปรับเขาเป็นเงิน 3,000 ปอนด์ รวมทั้งสั่งให้รายงานตัวกับตำรวจเพื่อที่จะลงชื่อเขาในบัญชีรายชื่อผู้กระทำความผิดทางเพศ โดยผู้พิพากษากล่าวว่า ไม่มี ความจำเป็นอะไรที่เขาจะต้องเก็บภาพเหล่านั้นไว้

- คดีของ Gary Glitter ,พฤศจิกายน 1999 Gary Glitter ซึ่งเป็นดาราได้รวบรวมภาพลามกของเด็กแล้วจัดเป็นห้องสมุดส่วนตัว เขายอมรับว่าได้ดาวน์โหลดภาพลามกเด็กไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ของเขา ภาพเหล่านั้นเป็นภาพที่ไม่น่าดูของเด็กๆ เขาใช้เวลาเพื่อ Log-on เข้าอินเทอร์เน็ต และค้นหาเว็บไซต์ของพวกอนาจารเด็ก รวมทั้งได้เลือกภาพเหล่านั้นมาเก็บไว้เพื่อดูเป็นการส่วนตัว ซึ่งห้องสมุดภาพลามกของเขาถูกค้นพบในเดือนพฤศจิกายน ปี 1997 เมื่อเขานำคอมพิวเตอร์ของเขาไปซ่อมที่ร้านในเมือง Bristol Glitter ยอมรับใน 54 ข้อหาเกี่ยวกับการถ่ายภาพลามกของเด็ก ศาลได้พิพากษาจำคุก 4 เดือน พร้อมทั้งสั่งให้บันทึกชื่อของเขาไว้ในบัญชีรายชื่อผู้กระทำความผิดทางเพศเป็นเวลา 7 ปี และภาพลามกที่เขาสะสมไว้จะถูกทำลายทั้งหมด

5.2.6.8 มาตรการการนำหลักการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาบังคับใช้

การกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์นั้น ส่วนใหญ่แล้วไม่อาจหาพยานบุคคลมายืนยันการกระทำผิดนั้นได้ จึงมีแต่ร่องรอยของข้อมูลในคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏอยู่ ดังนั้นหากพยานหลักฐานทางคอมพิวเตอร์ไม่อาจพิสูจน์การกระทำผิดได้ ก็ไม่อาจลงโทษได้ เพราะไม่มีพยานบุคคลมาเบิกความยืนยันได้ สำหรับประเทศไทยในคดีอาญาพยานหลักฐานต่างๆไม่ว่าจะนำเสนอในรูปพยานวัตถุ หรือพยานเอกสารก็ไม่มีปัญหาในการนำสืบ และไม่มีปัญหาในเรื่องต้นฉบับกับสำเนามากนัก แต่หากพิจารณาให้ดีแล้วในทางคดีอาญากรณีพยานเอกสารแม้ว่าจะรับฟังสำเนาเป็น

พยานได้ แต่โดยธรรมชาติของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็เป็นสิ่งที่ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ง่าย การรับฟังสำเนาจึงมีข้อสังเกตว่าสำเนานั้นตรงกับต้นฉบับหรือไม่ ซึ่งต้นฉบับของเอกสารหรือข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์หรือดิจิทัลคือสัญลักษณ์ในระบบเลขฐานสองที่เก็บในฮาร์ดดิสก์ ดังนั้นเพื่อเป็นการตัดปัญหาในการนำสืบหรือการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว ประเทศไทยจึงควรมีกฎหมายลักษณะพยานที่แยกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานพิเศษที่มีลักษณะในการนำสืบที่แตกต่างจากพยานวัตถุและพยานเอกสารโดยทั่วไปเพื่อให้เกิดความชัดเจนในกระบวนการพิจารณาคดีและรับฟังพยานหลักฐานในชั้นศาล โดยในปัจจุบันประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการรับฟังข้อมูลที่บันทึกหรือประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ ดังนั้นจึงควรที่จะนำบทบัญญัติว่าด้วยการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศมาปรับใช้กับการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์หรือทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งข้อกำหนดของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.2540 ข้อ 33 ถึง ข้อ 36 เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการรับฟังข้อมูลคอมพิวเตอร์ในศาลทรัพย์สินทางปัญญา ข้อกำหนดดังกล่าวฉบับได้ว่าเป็นบทบัญญัติลายลักษณ์อักษรที่มีผลโดยตรงต่อหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และพอที่จะเป็นเครื่องยืนยันถึงหลักการว่า ข้อมูลคอมพิวเตอร์และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ และข้อกำหนดดังกล่าวไม่ได้มุ่งเฉพาะข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นหลักเท่านั้น แต่โดยผลของกฎหมายแล้ว ข้อกำหนดนี้ให้นำไปใช้กับข้อมูลที่บันทึกไว้ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นด้วย⁵⁹ ซึ่งข้อ 36 ของข้อกำหนดศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.2540 ได้บัญญัติไว้ว่า “ให้นำข้อ 33 ถึงข้อ 35 มาใช้บังคับแก่การรับฟังข้อมูลที่บันทึกไว้ในหรือได้มาจากไมโครฟิล์ม สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นโดยอนุโลม”

5.2.6.9 มาตรการการใช้พยานผู้ชำนาญการพิเศษ

ในคดีอาญาจะต้องใช้ความระมัดระวังอย่างมากในเรื่องความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ให้แน่นอนว่าพยานหลักฐานนั้นมีความน่า

⁵⁹ พรเพชร วิชิตชลชัย, บทวิเคราะห์เรื่อง : การรับฟังข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ “วารสารกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ, รวบรวมโดยศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ, หน้า 221.

เชื่อถือมากพอที่ศาลจะรับฟัง เพื่อมิให้เกิดปัญหาความไม่แน่นอนของดุลพินิจของศาล ปัญหาจึงอยู่ที่ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน เพราะข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีธรรมชาติที่ถูกจำกัด ทำลาย แก้ไขง่าย จึงมีเหตุที่ศาลจะเคลือบแคลงสงสัย ทำอย่างไรให้มีการบันทึก เก็บข้อมูล ทันทต่อเหตุการณ์ และครบถ้วน นำไปพิสูจน์ต่อศาลได้ว่า ไม่มีการแก้ไข ตัดต่อ ให้ศาลเชื่อถือพอที่จะฟังลงโทษจำเลยได้ จึงจำเป็นต้องใช้พยานผู้ชำนาญการพิเศษ หรือพยานผู้เชี่ยวชาญในคดีอาญา⁶⁰ช่วยในด้านแปลข้อความหรือความหมายของข้อมูลที่อยู่ในรูปของตัวเลขด้วย สำหรับกฎหมายของไทย พยานผู้ชำนาญการพิเศษมีความสำคัญอย่างไรนั้น ตามแนวทางการความเชื่อถือของศาลที่มีความมั่นใจในการให้ความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญ ถ้าให้ความเห็นถูกต้องแน่นอน พยานย่อมมีน้ำหนักมาก เหตุผลประกอบการลงความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญนี้นับเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้ศาลเชื่อถือพยาน พยานผู้เชี่ยวชาญต้องอธิบายเหตุผลประกอบการตรวจพิสูจน์หรือให้ความเห็น ซึ่งคนธรรมดาไม่มีความรู้ในวิทยาการแขนงนั้นได้เห็นคล้อยตามไปด้วย เช่น ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์มาให้ความเห็นเกี่ยวกับระบบข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือพฤติกรรมการกระทำความผิดของอาชญากรคอมพิวเตอร์จะทำอย่างนั้นอย่างนี้กับข้อมูลคอมพิวเตอร์ด้วยวิธีใด อย่างไร เป็นต้น

ดังนั้นพยานผู้ชำนาญการพิเศษมีความสำคัญมากสำหรับกรณีของคดีที่เกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์หรืออาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต เพราะในการพิสูจน์ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในลักษณะเลขฐานสองในฮาร์ดดิสก์นั้น พนักงานสอบสวน อัยการ ศาล เมื่อตรวจดูฮาร์ดดิสก์แล้วมีข้อจำกัดที่ว่า แปลข้อความหรือความหมายของข้อมูลที่เป็นสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์นั้นไม่ได้ พยานผู้เชี่ยวชาญจึงมีบทบาทอย่างมากในการช่วยแปลข้อความหรือความหมายของข้อมูลที่อยู่ในรูปของตัวเลขนั้น นอกเหนือจากการช่วยวิเคราะห์ให้เห็นพฤติกรรมของอาชญากรคอมพิวเตอร์แล้ว แต่ประเทศไทยยังขาดบุคลากรที่มีคุณสมบัติเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความชำนาญ และมีประสบการณ์ด้านการวิเคราะห์พิสูจน์ข้อมูลคอมพิวเตอร์อย่างแท้จริงเพียงพอ จึงอาจทำให้ความเชื่อถือของศาลที่มีต่อพยานผู้เชี่ยวชาญน้อยตามไปด้วย เพราะแม้พยานผู้เชี่ยวชาญที่มาเบิกความในศาลนั้น จะเบิกความในประเด็นซึ่งคนธรรมดาไม่มีความรู้ก็มิใช่ศาลจะเชื่อถือพยานผู้เชี่ยวชาญทุกกรณีไป ศาลต้องพิจารณาถึงเหตุผลและน้ำหนักพยานหลักฐานอื่นประกอบด้วย และความรู้หรือความชำนาญของพยานผู้เชี่ยวชาญก็เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการยอมรับของศาล หากพยานผู้เชี่ยวชาญไม่มีความรู้มากพอที่จะเชื่อถือ ขาดประสบการณ์ น้ำหนักพยานก็น้อยได้เช่นเดียวกัน

⁶⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 243.

5.3 มาตรการทางเทคนิคในการควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ต

เนื่องจากการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นไม่ได้มีการควบคุมกันได้ง่ายๆ เหมือนสื่อลามกที่ผลิตออกมาในรูปแบบภาพถ่าย หนังสือ หรือวีดีโอ ซึ่งมีต้นตอการผลิตและเส้นทางการจัดจำหน่ายที่ชัดเจนและมีไม่กี่ทาง และเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานใดในโลกที่สามารถจะควบคุมดูแลอินเทอร์เน็ตได้ทั่วถึงและตลอดเวลา ฉะนั้นมาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ จึงต้องอาศัยมาตรการทางเทคนิคหรือเทคโนโลยีเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาคู่กันไปด้วย

5.3.1 เทคนิคการกั้นกรองหรือเซ็นเซอร์เนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต การควบคุมการเข้าถึงเว็บไซต์บางประเภทโดยเฉพาะเว็บไซต์การเผยแพร่ภาพและสื่อลามกต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตมีสาเหตุหลักมาจากความต้องการในการป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมอันได้แก่เนื้อหาขัดต่อศีลธรรม จริยธรรม หรือเนื้อหาลามก ซึ่งการกั้นกรองเนื้อหาหรือภาพลามกบนอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนักเนื่องจากผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตทุกคนเป็นผู้ผลิตเนื้อหาเองได้ เมื่อผลิตแล้วสามารถส่งไปยังผู้รับก็รายก็ได้ นอกจากนี้การติดต่อหรือทำซ้ำเนื้อหา ภาพและภาพเคลื่อนไหวในโลกของดิจิตอลหรือทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก็ทำได้โดยง่ายและไม่ได้ทำให้คุณภาพของสำเนาลดลง ต่างจากการทำสำเนาเทปหรือวีดีทัศน์ ด้วยลักษณะดังกล่าวคือต้นทุนการผลิตต่ำ รับส่งรวดเร็ว และกว้างไกลครอบคลุมทั่วโลก อินเทอร์เน็ตจึงถูกใช้เป็นสื่อในการกระทำความผิดที่ยากแก่การตรวจจับ ไม่ว่าจะเป็นการตรวจจับเนื้อหา การตรวจจับผู้ผลิต ผู้รับ ผู้ส่ง ล้วนทำได้ยากทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามก็มีความพยายามหลายๆ ด้านในการกั้นกรองปิดกั้นเนื้อหาที่ลามกที่อาจแพร่มาสู่เด็กและเยาวชนรวมทั้งบุคคลทั่วไปในสังคมจึงเกิดการค้นคิดเทคนิคที่จะปิดกั้นการเข้าสู่เว็บไซต์ลามกทั้งหลาย ซึ่งหลักการก็คือการสร้างรายการเว็บไซต์ต้องห้ามขึ้น โดยรายการนั้นอาจประกอบด้วย ชื่อเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาลามก ต่อจากนั้นก็คือการสร้างกลไกที่จะทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ไม่สามารถติดต่อเข้าสู่เว็บไซต์ต่างๆ ที่ถูกระบุอยู่ในรายการต้องห้ามได้ นอกจากนี้ยังมีหลายเทคนิคที่อาศัยหลักการเดียวกัน แต่มีวิธีเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งข้อแตกต่างระหว่างแต่ละเทคนิคนั้นอยู่ที่ความแตกต่างของจุดกั้นกรองและการสร้างรายการเว็บไซต์ต้องห้าม ซึ่งหากเปรียบเทียบการสกัดเว็บไซต์ต้องห้ามเหล่านี้เหมือนการตรวจจับคนร้าย จุดกั้นกรองก็จะเปรียบได้กับจุดตั้งด่านสกัดจับของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั่นเอง ในการ

เข้าสู่อินเทอร์เน็ตของผู้ใช้บริการก็ต้องผ่านผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้บริการเชิงพาณิชย์ที่เรียกกันว่า ไอเอสพี หรือผู้ให้บริการเพื่อการศึกษา คำนคว้า วิจัย เช่น ไทยสาร สคูลเน็ต ยูนิเน็ต ด้วยลักษณะการเชื่อมต่อดังกล่าว ทำให้เกิดจุดกัณฑ์กรองเกิดขึ้นได้ในสองแห่งคือ

(1). การกรองที่เครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้เอง วิธีนี้อาศัยการบรรจหรือ

(Download) ซอฟต์แวร์ลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้บริการ โดยซอฟต์แวร์ดังกล่าวจะทำหน้าที่สกัดกั้นการเข้าสู่เว็บไซต์ต้องห้ามตามที่ระบุไว้ ในปัจจุบันมีผู้ทำธุรกิจขายซอฟต์แวร์เพื่อการกัณฑ์กรองเว็บไซต์นี้อยู่เป็นจำนวนมาก ตัวอย่างของซอฟต์แวร์เหล่านี้ ได้แก่ Net Nanny , Surwatch , Cybersitter , Cyberpatrol , เป็นต้น โดยผู้ให้บริการสามารถเข้าไปที่เว็บไซต์เพื่อศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์นั้นๆ และยังสามารถดาวน์โหลดซอฟต์แวร์จากเว็บไซต์เหล่านั้นลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ได้อีกด้วย โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ขายซอฟต์แวร์จะมีบริการดาวน์โหลดฟรี เพื่อทดลองใช้สักระยะหนึ่ง จากนั้นหากผู้บริการพอใจก็สามารถเสียค่าบริการเพื่อต่อเวลาการใช้่ออกไปอีก โดยบางซอฟต์แวร์มีการกำหนดอายุการใช้งาน ในขณะที่บางซอฟต์แวร์ก็ไม่มีกำหนดการทำงานของซอฟต์แวร์กรองเว็บไซต์เหล่านี้ จะต้องอาศัยรายการเว็บไซต์ต้องห้ามควบคู่กันไป โดยรายการเว็บไซต์ต้องห้ามที่ใช้ในซอฟต์แวร์แต่ละตัวอาจมีที่มาและรายชื่อเว็บไซต์ที่ต่างกัน นอกจากนั้นในซอฟต์แวร์บางตัวผู้ใช้ก็สามารถเลือกประเภทของเว็บไซต์ต้องห้ามได้ด้วย เช่น ผู้ใช้บางคนอาจไม่ต้องการทั้งเว็บไซต์ลามกและเว็บไซต์เกม ในขณะที่ผู้ใช้บางคนต้องการกรองเฉพาะเว็บไซต์ลามกเท่านั้น และโดยทั่วไปซอฟต์แวร์ประเภทนี้มักให้สิทธิแก่ผู้บริการอินเทอร์เน็ตในอันที่จะตั้งรหัสส่วนตัวขึ้น สำหรับยกเลิกการเซ็นเซอร์ชั่วคราวได้ด้วย ทั้งนี้ การตั้งจุดกรองที่เครื่องของผู้ใช้นั้น มีข้อดีก็คือ ให้สิทธิแก่ผู้บริการอินเทอร์เน็ต หรือพ่อแม่ผู้ปกครองที่จะตัดสินใจเองว่าจะปิดกั้นหรือไม่อย่างไร ข้อเสียก็คือ หากเด็กและเยาวชนมีความรู้ทางเทคนิคอยู่บ้างก็สามารถยกเลิกการทำงานซอฟต์แวร์เหล่านี้ได้โดยง่าย เช่นกัน

(2). การกรองที่ระบบบริการของผู้ให้บริการ ระบบกัณฑ์กรองที่ติดตั้งไว้ ณ

ระบบของผู้ให้บริการนั้น เรียกกันโดยทั่วไปว่า Proxy จะทำหน้าที่ตรวจจับข้อมูลเนื้อหาที่ไม่พึงประสงค์ตามรายการต้องห้ามที่ใส่เอาไว้ไม่ให้ผ่านเข้ามาถึงผู้ใช้ ซึ่งการกรองโดยติดตั้งซอฟต์แวร์ไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้เองเป็นการกรองที่ปลายทาง ส่วนการกรองโดยใช้ Proxy เป็นการกรองที่ต้นทาง ดังนั้นหากมีการติดตั้ง Proxy ที่ระบบบริการของผู้ให้บริการ แล้วจะทำให้ลูกค้าทุกคนของผู้ให้บริการรายนั้นๆ ไม่สามารถเข้าสู่เว็บไซต์ที่ถูกระบุไว้ในรายการต้องห้ามได้ และหากผู้ให้บริการทุกรายในประเทศหนึ่งๆ พร้อมใจกันติดตั้ง Proxy ที่ระบบบริการของตน ก็จะเป็นการกันผู้ใช้ทุกคนในประเทศนั้นออกจากเว็บไซต์ต้องห้ามได้

5.3.2 การระบุนายการเว็บไซต์ต้องห้าม ซึ่งหลักการและวิธีการที่ใช้ในการระบุนายการเว็บไซต์ต้องห้ามนั้นมีอยู่มากมาย แต่สามารถแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

(1) ใช้การกำหนดคำสำคัญ (Key word) การระบุนายการเว็บไซต์ต้องห้ามโดยการกำหนดคำสำคัญนั้นเป็นวิธีอัตโนมัติโดยอาศัยการติดตั้งซอฟต์แวร์ให้สกัดกันเว็บไซต์ทุกแห่งที่ปรากฏคำสำคัญ ซึ่งเป็นคำต้องห้าม เช่น Sex หรือ Nude ในชื่อของเว็บไซต์ บางครั้งนอกจากการพิจารณาจากชื่อเว็บไซต์แล้ว บางซอฟต์แวร์ก็อาจมีการพิจารณาเนื้อหาในเว็บไซต์อีกด้วย

(2) ใช้การพิจารณาด้วยบุคคล การตรวจตราเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตโดยการพิจารณาด้วยบุคคล ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้ในการสร้างรายการเว็บไซต์ต้องห้าม เช่น หน่วยงานอิสระในสหรัฐอเมริกา ที่มีชื่อว่า Recreational Software Advisory Council (RSAC) ได้จัดแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ เนื้อหารุนแรง, ภาษาหยาบคาย, รักร่วมเพศ และโป๊เปลือย (Violence, Language, Sex, Modity) โดยแต่ละกลุ่มจะมีระดับความเข้มข้นของเนื้อหาอยู่ 4 ระดับ เจ้าของเว็บไซต์ที่สมัครใจสามารถนำหลักการแบ่งประเภทเนื้อหาที่กำหนดโดย RSAC นี้ไปใช้ในการพิจารณาประเภท (Rating) ของเว็บไซต์ของตนเองได้ ซึ่งเมื่อใดที่เว็บไซต์เหล่านี้ถูกเรียกดู เพลิดเพลินก็จะปรากฏให้เห็น ทำให้ผู้ใช้สามารถเลือกที่จะดูหรือไม่ดูเว็บไซต์นั้นๆ ได้

ในประเทศสิงคโปร์มีระบบที่เรียกว่า Class License Scheme โดยในการจดทะเบียนเว็บไซต์ต่างๆ จะมีเจ้าหน้าที่จาก Singapore Broadcasting Authority (SBA) ตรวจตราเนื้อหาบนเว็บไซต์ จากนั้นจะทำเป็นฐานข้อมูลเว็บไซต์ที่ไม่พึงปรารถนาแล้วจัดส่งให้กับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศทุกราย ทั้งนี้ในส่วนของผู้ขายหรือจำหน่ายซอฟต์แวร์กรองเว็บไซต์ยังอาจใช้หลักการจัดลำดับของเนื้อหาของเว็บไซต์ในลักษณะเดียวกับการเซ็นเซอร์ภาพยนตร์ เช่น อาจแบ่งเป็นระดับ All Children, Older Children, General Audience, Parental Guidance Suggested ไปจนถึง Mature Audiences Only เป็นต้น ตามลำดับความเข้มข้นของเนื้อหาและความโป๊เปลือย นอกเหนือจากการระบุนายการเว็บไซต์ต้องห้ามแล้ว นอกจากนี้ซอฟต์แวร์กรองเว็บไซต์บางประเภทยังให้สิทธิแก่ผู้ใช้เองที่จะเติมรายชื่อเว็บไซต์ที่ไม่ต้องการลงในรายการต้องห้ามได้อีกด้วย

5.3.3 การใช้โปรแกรมหรือซอฟต์แวร์เซ็นเซอร์หรือกั้นกรอง (Filtering and Blocking Software) ส่วนอื่นๆ ของสังคมอันประกอบไปด้วยภาคธุรกิจ และตัวผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเองจะต้องมีบทบาทในการรับผิดชอบต่อสิ่งที่ปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์ในบ้านหรือห้องทำงานของตนเองด้วย วิธีหนึ่งที่จะทำได้ก็คือการใช้ซอฟต์แวร์ที่เซ็นเซอร์สื่อลามกออกจากคอมพิวเตอร์ ซึ่งบริษัทผู้ผลิตซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์หลายแห่งได้ผลิตซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ดังกล่าวออกมาเพื่อให้ผู้ซื้อหรือผู้ใช้

บริการนำไปติดตั้งกับคอมพิวเตอร์ของตนเอง เพื่อป้องกันไม่ให้สื่อลามกผ่านเข้ามาปรากฏในจอคอมพิวเตอร์ในขณะที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตอยู่ ซึ่งก็ได้แก่⁶¹

(1). A+ Filtering for Families เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการกั้นกรอง คัดสรร และเปลี่ยนรูปแบบ การเก็บข้อมูลหรือภาพ ให้เป็นรูปแบบที่ต้องการ

(2). AT Kids Browser เป็นโปรแกรมที่ครอบคลุมสื่อต่างๆ ออกแบบเป็นพิเศษเพื่อเด็กๆ เป็นวิธีที่ง่ายและปลอดภัยที่สุดในการเรียนรู้ และเด็กๆ ยังได้สนุกกับอินเทอร์เน็ตด้วย เด็กๆ จะต้องเข้าสู่เว็บไซต์ Mice's Home ซึ่งมีความปลอดภัยในการเรียกโปรแกรมขึ้นมาดู ไม่ยุ่งยากและง่ายกับการใช้งานที่บ้าน ทั้งยังสามารถป้องกันการเล่นอินเทอร์เน็ตนานเกินไปได้ด้วย

(3). AIR (Artificial Intelligence Routine) Filtering System สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นข้อมูลทำงานได้ทางแม่ทริกซ์ สามารถสแกนและประเมินผลต่อข้อมูลที่เข้าไปสู่อินเทอร์เน็ตได้ ด้วยระบบที่เรียกว่า "Teacher" ซึ่งข้อมูลที่ไม่มีพึงประสงค์ถูกกำจัดออกไปตั้งแต่เริ่มรายละเอียดหน้าแรกเลย ก่อนที่จะเข้าไปสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้

(4). Character Link คือการคัดสรรข้อมูลซึ่งใช้ป้องกันเว็บไซต์ลามกอนาจารให้ออกไปจากอินเทอร์เน็ต ด้วยระบบการทำงานง่ายๆ โดยผู้เข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตจะสามารถเข้าชมเว็บไซต์ได้ก็ต่อเมื่อ หัวข้อเหล่านั้นได้ผ่านการตรวจสอบ ถ้าเว็บไซต์ไหนยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบ ก็สามารถส่งผ่านไปให้งานตรวจสอบก่อนได้ ในขณะที่มีการตรวจสอบ ทีมงานจะชี้แจงเหตุผลของแต่ละเว็บไซต์ว่าเป็นอย่างไร ผู้ใช้บริการก็พิจารณาและเลือกได้ว่าไม่ต้องการเว็บไซต์ไหนเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ของตน

(5). Child Lock คือ โปรแกรมที่ควบคุมได้ว่า รายการไหนที่เด็กๆ เข้าไปดูได้ มีการคัดรายการที่ไม่เหมาะสมกับเด็กออกไป มีการตั้งระบบให้ผู้ปกครองเข้าไปคัดเลือกได้เองว่ารายการไหนเหมาะสมกับเด็กบ้าง

(6). Children's Internet Browser เป็นโปรแกรมที่ออกแบบมาเพื่อให้ผู้ปกครองควบคุมการเล่นอินเทอร์เน็ตของเด็กได้ ดังนั้นเด็กจึงมีความปลอดภัยในการเข้าไปค้นหาข้อมูลต่างๆ และได้ประโยชน์อย่างเต็มที่กับเว็บไซต์ที่ให้ความรู้ รหัสผ่านของผู้ปกครองเท่านั้นที่นำไปสู่การจัดการและบันทึก ในฐานะเก็บข้อมูลลับ ใช้งานและจัดเก็บข้อมูลได้ง่าย มีการปรับปรุงระบบตลอดเวลาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแก่ผู้ที่ลงทะเบียน

⁶¹ ข้อมูลดังกล่าวแปลความมาจาก Worldvillage.Com

(7). Clean Surf คือ นำเสนอการป้องกันโดยให้ผู้ใช้เป็นผู้คัดเลือกดูเว็บไซต์แต่ละอันเอง แล้วส่งตรงมายังทีมงานว่าผ่านได้โดยออกแบบเป็นพิเศษสำหรับโปรแกรมวินโดวส์ หลักเกณฑ์คือ กำจัดเว็บไซต์ที่ลามกอนาจาร หยาดคาย และกิจกรรมต่างๆ ที่ผิดกฎหมาย

(8). Click Choice คือการเรียกบันทึกโปรแกรมการใช้ฟรี ช่วยป้องกันเด็กจากเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม โดยผู้ใช้คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลจะเข้าสู่อินเทอร์เน็ตที่มีเนื้อหาสำหรับผู้ใหญ่ได้ ไม่มีการวางมาตรฐานว่าเว็บไซต์ไหนเหมาะสมสมาชิกต้องเป็นผู้ตัดสินใจเองว่าจะอะไรที่ต้องการหรือกำจัดออกไป

(9). Crayon Crawler คือโปรแกรมค้นหา ที่ป้องกันเด็กๆ เข้าไปเปิดดูเว็บไซต์ รวมถึงการเข้าสู่ห้องสนทนาของพวกเด็กๆ ซึ่งจะมีการกำจัดโดยอัตโนมัติ ถ้ามีเว็บไซต์ที่หยาดคาย ล่อแหลม ไม่สุภาพ เข้ามา การตรวจสอบได้เอง "Closed" ในระบบอีเมลี่ใช้กำจัดรายการลามก รวมถึงเชื่อมต่อไปว่าอีเมลี่ไหนที่ต้องการ และข้อมูลที่ถูกส่งผ่าน ซึ่งอนุญาตให้เด็กๆ รู้ว่ามีอีเมลี่เข้ามา

(10). Cyber Patrol เป็นเครื่องมือในโปรแกรมใช้ป้องกันเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ออกจากเด็กๆ ลักษณะสำคัญคือเวลาที่ใช้ในการทำงานที่เหมาะสม และการจัดการการทำงานให้ใช้ได้หลายวิธี และยังมีหน่วยดูแลการสนทนาผ่านอินเทอร์เน็ตว่าข้อความไหนสมควรบ้าง คือเป็นโปรแกรมที่คัดสรรและเปลี่ยนเว็บไซต์ตามรูปแบบที่ต้องการที่นิยมกันอย่างกว้างขวาง

(11). Cyber Sentinel เป็นโปรแกรมที่ใช้ง่าย มีความปลอดภัยในการใช้งานทั้งในภาคธุรกิจและการใช้งานที่บ้าน ผู้ใช้จะสามารถกำจัดข้อความที่ไม่ต้องการได้ อาทิเช่น เว็บไซต์ อีเมลี่ รูปภาพ หรือข้อมูลต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น ไม่ว่าข้อมูลเหล่านั้นจะเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต ด้วยวิธีการที่หลบซ่อนและแทรกเข้ามาตามแฟ้มข้อมูลอื่นก็ตาม ผู้ใช้โปรแกรมนี้ก็ตรวจสอบข้อความหรือรูปภาพเหล่านั้นได้

(12). Cyber Sitter เป็นโปรแกรมที่ง่ายต่อการใช้ ป้องกันเด็กๆ ในขณะที่เล่นอินเทอร์เน็ตด้วยระบบการคัดสรรและกำจัดเว็บไซต์สำหรับผู้ใหญ่ หรือข้อความที่ไม่เหมาะสมออกไปจากเครื่องคอมพิวเตอร์ ทั้งยังเป็นโปรแกรมที่วิเคราะห์ข้อความต่างๆ ในอินเทอร์เน็ตและเมื่อใดก็ตามที่ตรวจพบข้อความที่ไม่เหมาะสม ก็จะทำการกำจัดออกไปโดยอัตโนมัติ มีการดูแลและปรับปรุงโปรแกรมให้ทันสมัยตลอดเวลาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีหน่วยการทำงานครอบคลุมตามที่ระบบอินเทอร์เน็ตมี

(13). Dick Tracy คือแฟ้มข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่จดทะเบียนและมีการตั้งระบบใช้ที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ ผู้ตรวจวิเคราะห์แฟ้มข้อมูลจะเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลได้ และค้นหาเว็บไซต์ หรือข้อมูลที่ไม่เหมาะสม หรือต้องสงสัย รวมถึงแฟ้มข้อมูล หรือรูปภาพที่หลบซ่อนอยู่ตาม

แฟ้มอื่นๆ กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโปรแกรมตรวจสอบ กำจัดเว็บไซต์ที่เฉพาะเจาะจง ห้องสนทนาที่ไม่เหมาะสมและกิจกรรมที่ไม่ต้องการออกไปได้

(14). ENUFF เป็นโปรแกรมที่จำกัดเวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ต ป้องกันเด็กๆ จากเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยวิธีการที่เด็กๆ จะเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตได้ก็ต่อเมื่อมีผู้ใหญ่คอยควบคุมด้วย ผู้ใช้สามารถเรียกเก็บข้อมูล และคุณสมบัติของโปรแกรมนี้ได้ เช่น เลือกได้ว่าโปรแกรมไหนบ้างที่เด็กเข้าไปชมได้ วิธีการกำหนดเวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ต โดยจะมีการเตือน ก่อน 5 นาทีและ 1 นาที ก่อนอินเทอร์เน็ตจะหมดเวลาลงในแต่ละครั้ง อย่างไรก็ตามผู้ใช้สามารถตั้งเวลาได้ตามความเหมาะสมสามารถทำงานได้ในเครือข่ายด้วยการนำคอมพิวเตอร์ 2 เครื่องขึ้นไปมาต่อระบบเข้ากัน

(15). Family CAM ผู้ปกครองจะมีรหัสผ่านเข้าไปตรวจเช็คคู่มือการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กๆ เหมือนกล้องถ่ายรูปได้ตลอดเวลา แม้ไม่ได้อยู่ควบคุมเด็กๆ เวลาเล่นอินเทอร์เน็ต สามารถบันทึกเว็บไซต์ที่เด็กๆ เข้าไปชม ได้ราว 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง สามารถตั้งเวลากำหนดเองได้ โดยเลือก "Hand CAM" ในระบบที่เตรียมไว้ โดยจะมีสัญญาณเตือนเสมอว่าโปรแกรมยังทำงานอยู่ ซึ่งง่ายต่อการเข้าไปตรวจสอบ และจัดการกับโปรแกรมต่างๆ

(16). Family Safe Media คือ อุปกรณ์ที่ใช้คัดสรรข้อมูลผ่านทีวี และอินเทอร์เน็ต

(17). FonTrol เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ควบคุมการเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์รุ่นใหม่ี่ออกแบบมาเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องการใช้สายโทรศัพท์ของเด็กๆ ง่ายต่อการติดตั้งและการใช้งาน สามารถเปิดการทำงานได้ตลอดทั้ง วันทั้งคืนเพื่อควบคุมการใช้สายโทรศัพท์ในการเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต

(18). Gulliver's Guardian ทำหน้าที่คัดสรรเว็บไซต์ต่างๆ ในระบบอินเทอร์เน็ต ทั้งยังตรวจเช็คอีเมลล์และข้อมูลที่ส่งผ่านระบบเข้ามา ใช้ได้กับเครื่องขนาดเล็กแบบส่วนตัว ควบคุมการเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตและระบบคอมพิวเตอร์ การเข้าสู่หัวข้อเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมจะถูกกันเอาไว้ ด้วยระบบนี้มีการจัดการทางด้านเวลา การควบคุมจำนวนชั่วโมงต่อเดือน ต่อวัน หรือเวลาในแต่ละวันที่มีการเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต

(19). I am big brother โปรแกรมนี้แสดงภาพบนจอภาพได้ 2 จอ เข้าห้องสนทนาได้สองห้องพร้อมกันหรือสามารถเรียกอีกจอภาพขึ้นมาได้เมื่อมีข้อความด่วนเข้ามา ทุกจอภาพต่างสามารถบันทึกข้อมูลได้เอง จะทำงานได้ดีกับโปรแกรม ICQ,AIM,America Online,Compuserve,การส่งข้อความผ่าน Yahoo,MSM,CS และโปรแกรม Microsoft Internet Explorer.

(20). The Internet Fiter เป็นระบบการคัดสรรข้อมูลในอินเทอร์เน็ตที่แสดงภาพกลั่นกรอง วิเคราะห์และการเข้าสู่ฟังก์ชันในระบบอินเทอร์เน็ต

(21). Internet Safari เป็นโปรแกรมที่เชื่อมต่อรวมเข้ากับระบบดูแลจัดการในระดับต่างๆ ได้โดยตรงกับโปรแกรมค้นหา ทำให้เด็กๆ มีประสบการณ์ในการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างปลอดภัย ไม่ต้องทำการติดตั้งและดูแลรักษาโปรแกรมที่หลากหลายเหล่านี้ในแต่ละเพิ่มข้อมูลบนจอภาพที่แสดงออกมา เด็กๆ จะไม่มีข้อจำกัดในการเลือกรายการในเว็บไซต์ต่างๆ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตจะเป็นผู้ดำเนินการในการคัดสรรข้อมูลในระดับต่างๆ รวมทั้งการวิเคราะห์รูปภาพต่างๆด้วย

(22). Light House เป็นโปรแกรมที่ออกแบบเป็นพิเศษเพื่อผู้ปกครองโดยประยุกต์ให้ใช้งานได้ดี และยังช่วยผู้ปกครองในการฝึกให้เด็กๆ ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย รวมถึงการจัดการด้านเวลา และมีการบันทึกการใช้งานหรือการทำกิจกรรมผ่านอินเทอร์เน็ตของเด็กๆ ให้ผู้ปกครองทราบ ทำให้ผู้ปกครองรู้พฤติกรรมของเด็กๆ จะได้หาวิธีแก้ไขและแนะแนวทางการใช้อินเทอร์เน็ตที่ถูกต้องต่อไป

(23). MoM เป็นเว็บไซต์ที่คอยจำกัดข้อมูลหรือภาพต่างๆ ที่มักจะมีตัวอย่างมาให้ผู้ใช้ทดลองดู จะอนุญาตให้เพียงเจ้าของเครื่องเข้าไปดู แต่ก็เพียงในเวลาที่ยกจำกัดเท่านั้น

(24). Net Nanny โปรแกรมนี้จะให้ผู้ปกครองเข้าไปควบคุมการเข้าสู่คอมพิวเตอร์ไม่เพียงแต่การเข้าสู่แหล่งข้อมูลในอินเทอร์เน็ต แต่ยังเข้าควบคุมคอมพิวเตอร์ที่ไม่มีการติดตั้งอินเทอร์เน็ตด้วย

(25). Net Protector คือส่วนประกอบของเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนหนึ่งที่ทำหน้าที่ป้องกันการเข้าสู่อินเทอร์เน็ตโดยผู้ใช้กำหนดได้ และตรวจสอบได้ว่าเด็กๆ เข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตหรือไม่ เพียงแค่ติดตั้งอุปกรณ์นี้เท่านั้น เด็กๆ ก็จะเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตไปได้

(26). Pure Sight เป็นเทคโนโลยีใหม่ที่มีผลต่อระบบการคัดสรรเว็บไซต์ เพื่อจำกัดการเข้าสู่เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเซ็กส์ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ซึ่งจะจำกัดเว็บไซต์ที่ไม่ต้องการเหล่านี้ออกไปโดยอัตโนมัติ แต่ทั้งนี้เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศศึกษาหรือสุขภาพทางสรีระที่เกี่ยวข้อง เรื่องโรคต่างๆ ที่เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ ถ้าเว็บไซต์เหล่านี้ยังเสนอข้อมูลอยู่ในขอบเขตเท่าที่เด็กสมควรดูได้ ก็จะไม่ถูกจำกัดออกไป

(27). Quiet Eye Surveillance เป็นโปรแกรมที่ให้อำนาจผู้ปกครองรับผิดชอบการเข้าชมเว็บไซต์ ปกป้องการเข้าชมเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมของเด็กๆ ผู้ปกครองสามารถเข้าไปดูได้ว่าเด็กๆ เข้าไปชมเว็บไซต์อะไรบ้าง เข้าไปสนทนากับใครบ้างผ่านทางอินเทอร์เน็ต และรวมถึงการตอบรับของเด็กๆ ต่อเว็บไซต์เหล่านั้น ลักษณะเด่นคือมีที่พักข้อมูลที่บ้านที่กไว้สามารถบันทึกการพูดคุยในห้องสนทนาผ่านอินเทอร์เน็ตและเก็บภาพต่างๆ ที่เปิดไว้ก่อนหน้านี้

(28). R.A.T.Control เป็นชิ้นส่วนที่ประดิษฐ์ขึ้นมาให้มีโปรแกรมนี้บันทึกอยู่บนบัตรให้มีคุณสมบัติตามที่ผู้ปกครองต้องการ ดูแลสอดส่องเว็บไซต์ต่างๆ ที่ได้กฯ เข้าไปดูด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง มีลักษณะเหมือนเครดิตการ์ด ทั้งยังสามารถควบคุมการซ่อนข้อมูลของเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ที่มา กับแฟ้มข้อมูลอื่น ซึ่งเด็กฯ อาจจะเก็บเอาไว้เปิดดูเมื่อไม่มีผู้ปกครองอยู่ด้วยขณะที่เล่นอินเทอร์เน็ต

(29). Sentry Cam โปรแกรมนี้จะไม่ก่กจัดหรือคัดสรรเว็บไซต์ต่างๆ แต่จะคอยติดตามดูเว็บไซต์ที่ได้กฯ เข้าไปเปิดชมและบันทึกเอาไว้ จากนั้นผู้ปกครองก็จะมาเปิดดูได้ในภายหลังว่า ได้กฯ เข้าดูเว็บไซต์อะไรบ้างเท่าที่ผ่านมา และเข้าไปทำกิจกรรมอะไรบ้าง

(30). Surf Monkey คือโปรแกรมที่เข้าค้นหาเว็บไซต์ โดยเป็นโปรแกรมที่สร้างขึ้น เพื่อให้บริการและช่วยป้องกันเด็กฯ จากเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม

(31). Surf Pass เป็นโปรแกรมที่จำกัดเวลาการเล่นอินเทอร์เน็ต โดยที่ผู้เล่นแต่ละคนจะต้องมีรหัสของตัวเอง ทั้งยังใช้เก็บรายละเอียดฟังก์ชันกิจกรรมต่างๆ โปรแกรมนี้ยังให้ผู้ใช้เข้าไปดู ตำแหน่งที่อยู่ของข้อมูลพร้อมกับรายชื่อเว็บไซต์ที่เหมาะสมได้รับอนุญาตและที่ไม่ได้รับอนุญาต ผู้ที่จะใช้อินเทอร์เน็ตจะต้องรายงานผลการใช้และแจ้งชื่อ แจ้งรหัสผ่าน หรือใช้สมาร์ทการ์ดในกรณีที่ใช้โปรแกรม Surf Pass ร้องขอ

(32). Surf Watch คือการคัดลอกแฟ้มข้อมูลโปรแกรมนี้เป็นโปรแกรมที่ออกแบบมา เพื่อป้องกันเด็กฯ ให้มีความอิสระในการใช้อินเทอร์เน็ตด้วยความปลอดภัยจากหัวข้อไม่พึงประสงค์

(33). UC2 Lite ใช้งานง่าย ลักษณะเด่นคือทำงานตลอด 24 ชั่วโมง แม้ไม่ได้มีการเปิดอินเทอร์เน็ต เพียงแค่กดคำสั่งข้อมูลเพื่อที่จะดูข้อมูลหรือภาพในเว็บไซต์

(34). Virtual Gate คือกล่องข้อมูลที่เป็นด่านในการห้ามเว็บไซต์ หรืออีเมลที่ไม่พึงประสงค์เข้ามาถึงเด็กฯ ของผู้ใช้ด้วยระบบการเตือนแก่ผู้ปกครองก่อนที่จะมีการติดต่อใดๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต

(35). Watch Dog มีการจำกัดด้านเวลาภายในที่ให้ผู้ผู้ใช้เข้าไปตั้งระยะเวลาการใช้ อินเทอร์เน็ตได้เอง

(36). We-Blocker เป็นโปรแกรมที่จัดโอกาสให้ผู้ปกครองดูได้ว่าเด็กฯ ของพวกตน เข้าสู่อินเทอร์เน็ตในเว็บไซต์ไหนบ้าง จัดเตรียมเนื้อหาในอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมกับวัยให้เด็กฯ มีการคัดเลือกเว็บไซต์เฉพาะของผู้ใหญ่ออกไป นอกจากนี้ยังมีการช่วยให้ผู้ปกครองแต่ละกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันว่าเว็บไซต์ไหนควรที่จะตัดทิ้งไป “We” ในโปรแกรมนี้หมายถึงกลุ่มผู้ปกครองที่ใช้ โปรแกรมนี้ร่วมกัน ถือเป็นโปรแกรมที่เหมาะสมกับผู้ปกครอง

(37). Where Have You Been ได้ออกแบบเป็นพิเศษสำหรับตรวจสอบและรายงานผลของเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ต จุดมุ่งหมายคือการจับภาพการเข้าชมเว็บไซต์ของผู้เล่นอินเทอร์เน็ตแล้วมีการบันทึกเอาไว้ เพื่อจุดประสงค์ในการตรวจสอบ

(38). X-Detect เป็นโปรแกรมที่ง่ายต่อการใช้งานในคอมพิวเตอร์ โดยจะเข้าไปทดสอบคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่ใช้ที่บ้านเกี่ยวกับเว็บไซต์ลามก โปรแกรมนี้ก็จะเข้าไปค้นหาในเว็บไซด์ย้อนหลังได้อีก 30 วัน รวมถึงเว็บไซด์เฉพาะของผู้ใหญ่ และอื่นๆ อีกมากมาย

(39). X-Stop คือชุดโปรแกรมของตัวกรองข้อมูลและชุดอุปกรณ์ซึ่งแสดงภาพผู้ใช้และคอมพิวเตอร์ เป็นโปรแกรมการคัดสรร และเปลี่ยนข้อมูล อาทิเช่น การคัดสรรเว็บไซด์ที่โป๊เปลือย การปกป้องแผ่นข้อมูล และรหัสผ่าน ด้วยข้อมูลที่ทันสมัยตลอดเวลา

5.3.4 การใช้ระบบจัดเกรด (Rating Systems) อย่างไรก็ตามซอฟต์แวร์ที่เซ็นเซอร์หรือตัวกรองเว็บไซต์ลามกต่างๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก็อาจจะยังมีจุดอ่อนอยู่บางประการคือ ไม่สามารถที่เซ็นเซอร์หรือตัวกรองสื่อลามกออกไปได้ทั้งหมด อาจจะต้องใช้ระบบจัดเกรดเข้ามาเสริมเพื่อทำให้การเซ็นเซอร์หรือตัวกรองมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยปัจจุบัน Recreational Software Advisory Council ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ไม่แสวงหากำไรของสหรัฐอเมริกาได้ให้เงินทุนทำการจัดเกรดเว็บไซต์ต่างๆ ในอินเทอร์เน็ต

(1). PICS (Platform for Internet Content Selection) การใช้มาตรฐานของข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งข้อมูลบางประเภทอาจจะไม่เหมาะสมกับบุคคลบางกลุ่ม เช่น ภาพลามกอนาจาร เป็นต้น ซึ่งเทคนิคสำหรับจำกัดผลกระทบจากสิ่งเหล่านี้ นอกจากการห้ามเผยแพร่หรือเซ็นเซอร์ (Censor) ที่จำกัดสิทธิใดๆ คนไม่ว่าจะมีสถานะ อายุ หรือระดับการศึกษาอย่างไรแล้วก็ยังมีวิธีที่ใช้กับสื่ออื่นๆ เช่น ภาพยนตร์ หรือโทรทัศน์ ก็คือการจัดชั้น หรือเรตติ้ง (Rating) ภาพยนตร์หรือข่าวสารนั้น การกำหนดเรตติ้งจะเป็นการบ่งบอกและจำกัดผู้ที่เหมาะสมหรือยอมให้เข้าไปดูภาพยนตร์หรือข่าวสารนั้น ซึ่งเทคนิคในการให้เรตติ้งนี้จะถูกนำมาใช้กับข้อมูลบนเว็บเพจหรือเว็บไซต์เช่นกัน เรียกว่า PICS ซึ่งจะประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ ลาเบล (Label) หรือตัวกำหนดลักษณะของข้อมูลว่าเกี่ยวกับอะไรหรือมีเนื้อหาอยู่ในระดับใด และ Label Reading Software คือโปรแกรมหรือกลไกที่จะเลือกสรรหรือกำหนดว่าจะอะไรดูได้หรือไม่ได้ รวมทั้งอาจจะระบุด้วยว่าช่วงเวลาที่ได้ โดยพิจารณาจาก Label นั้นๆ อีกทีหนึ่ง ซึ่งการกำหนด Label นี้้อาจทำโดยเจ้าของเนื้อหานั้นๆ เองก็ได้ แต่ปัญหาของการให้เรตติ้งก็คือ ผู้ใช้หรือผู้ปกครองแต่ละคนมีมาตรฐานไม่เท่ากัน บางคนเห็นว่าบางเรื่องเป็นเรื่องเล็กน้อยที่อาจยอมให้เด็กพบเห็นได้บ้าง ในขณะที่บางคนอาจเห็นว่าเป็นเรื่องลามกอนาจารหรือ

เสื่อมเสียศีลธรรมไปหมด ในกรณีนี้ผู้ใช้อาจไม่เชื่อ Label ที่ผู้ผลิตกำหนดเอง ซึ่งก็ทำได้โดยการแยกเนื้อหา (Content) กับผู้ให้เรตติ้ง (Rating Service) ออกจากกัน คือ ใช้บริการของผู้ให้บริการเรตติ้งอิสระ ใครชอบใจหรือมีแนวคิดในการให้เรตติ้งใกล้เคียงกับผู้ให้บริการเรตติ้งรายใดก็เลือกใช้ของรายนั้นๆ โดยผู้ให้บริการเหล่านั้นก็จะผลิต Label ของตนออกมา

ส่วนตัวซอฟต์แวร์ที่จะมาอ่าน Label นั้นก็จะทำงานตามมาตรฐานของ PICS จึงสามารถอ่าน Label ที่ใครผลิตก็ได้ จะเป็นซอฟต์แวร์จากผู้ผลิต Label เอง หรือจากบริษัทอื่นใดก็ได้ และนำผลที่ได้ไปใช้อินเทอร์เน็ตหรือไม่อนุญาตให้เข้าใช้เว็บเพจอีกทีหนึ่ง ข้อมูลของ Label นั้นจะช่วยให้สามารถแยกแยะได้ เว็บเพจใดเป็นเนื้อหาประเภทไหน พอแยกได้แล้วจะถือว่าเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับคนกลุ่มใด และอย่างไรจะเป็นเรื่องของโปรแกรมควบคุมดังที่กล่าวแล้ว เช่น พอรู้ว่าเป็นภาพที่ล่อแหลมต่อศีลธรรมแต่ก็ไว้ใจพอที่จะให้ลูกซึ่งอยู่ในวัยรุ่นดูได้ หรือ ถือว่ามีผู้ปกครองคอยชี้แนะและกำกับอยู่ตลอดก็เลยอนุญาต เป็นต้น ซึ่งตัวซอฟต์แวร์จะเป็นผู้กำหนดสิทธิการเข้าใช้เว็บเพจโดยใช้ข้อมูลจาก Label อีกทอดหนึ่ง ซึ่งเมื่อได้ Label แล้วก็อาจเผยแพร่ได้หลายทาง เช่น ฝังลงในเอกสารเว็บที่เป็นไฟล์ HTML สำหรับส่งผ่านเว็บ แต่ไม่ใช่ไฟล์เดียวกับที่จะให้เรตติ้ง หรือส่งมาพร้อมกับตัวเอกสารที่ให้เรตติ้งนั้น โดยเป็นไฟล์ต่างหากแต่มาด้วยกัน หรือ อาจตั้งหน่วยงานหรือ Label Bureau ขึ้นมาสำหรับแจกจ่าย Label โดยเฉพาะในลักษณะเดียวกับการตั้ง Web Server

ในส่วนของการควบคุมโดยอาศัยข้อมูลจาก Label นั้น โปรแกรมบราวเซอร์จะทำหน้าที่กั้นกรองเรตติ้งนี้ และจะห้ามผู้ที่ไม่สมควรเข้ามาดูเว็บเพจนั้น ทั้งนี้ผู้ใช้อาจปรับแต่งความเข้มงวดของเงื่อนไขเองได้ ขึ้นอยู่กับว่าจะนำไปใช้อะไร เช่น ถ้าแทนที่จะควบคุมเด็กก็เอาไว้ใช้ในบริษัทสำหรับห้ามพนักงานไปดูเว็บเพจอื่นที่ไม่เกี่ยวกับงานในหน้าที่และระหว่างเวลาทำงาน เป็นต้น นอกจากนี้คุณสมบัติที่ใช้ในการตรวจสอบ PICS -Label นี้จะถูกสร้างไว้ถาวรในอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารต่างๆ ด้วย เช่นโมเด็ม

มาตรฐาน Platform for Internet Control Selection (PICS) นี้จะมีกลไกที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถเลือกสรรหรือสกรีน (Screen) ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลประเภทต่างๆ ได้อย่างเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยแทนที่จะใช้เซ็นเซอร์หรือห้ามการเผยแพร่เนื้อหาต่างๆ ก็ใช้วิธีการแบ่งระดับของข้อมูล (Site Rating) คล้ายกับการจำกัดอายุผู้เข้าชมภาพยนตร์ที่ใช้กันในหลายประเทศ รวมทั้งในสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีองค์กรกลางทำหน้าที่จัดระดับในเรื่องนี้หลายแห่ง เช่น Recreational Software Advisory Council (RSAC) และ Safesurf ส่วนในการบังคับใช้มาตรฐานนี้ ก็จะทำอาศัยการควบคุมที่เครื่องของผู้ใช้เอง โดยผู้ปกครองจะติดตั้งโปรแกรมสำหรับตรวจสอบ Rating นี้ ซึ่งโปรแกรมจะมีการติดต่อขอข้อมูลจากเครื่องของหน่วยงานที่ให้ Rating โดยอัตโนมัติว่า แหล่งข้อมูลใดอยู่ในระดับใด และนำข้อมูลนี้

ไปใช้ในการห้ามหรืออนุญาตให้ผู้ใช้ที่เป็นเด็กเข้าใช้งาน หรือติดต่อกับแหล่งข้อมูลนั้นๆ ตามเงื่อนไขที่ผู้ปกครองตั้งไว้เองอีกทีหนึ่งได้ ซึ่งจะไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่เป็นผู้ให้บริการ (Internet Service Provider ISP) หรือผู้เผยแพร่ข้อมูลนั่นเองแต่อย่างใด

(2). **การกำหนดเนื้อหาที่เปิดดู (Content)** การกำหนดระดับการ Censor เนื้อหาในอินเทอร์เน็ต ซึ่งอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลที่จะพบข้อมูลได้แทบทุกประเภท เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งที่ผู้ใดก็ได้สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรี จึงมีสิ่งต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมปะปนอยู่ด้วย เช่น คำพูดหยาบคาย หรือ ภาพลามก สามารถกำหนดให้ Explorer ตรวจสอบเนื้อหาที่แสดงเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเปิดดูเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม เช่น เว็บไซต์ที่มีภาพลามก เว็บไซต์ที่ใช้คำหยาบคายลามก โดยใช้มาตรฐานเรตติ้งเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตที่กำหนดโดยองค์กรที่ชื่อว่า RSAC (Recreational Software Advisory Council) ซึ่งสามารถกำหนดระดับของการลามก หรือหยาบคายที่ไม่ต้องการรับชม ซึ่งเมื่อใดที่ Explorer พบเนื้อหาเข้าข่ายที่กำหนด จะมีข้อความเตือนและไม่แสดงเว็บเพจนั้นให้เห็น สำหรับเนื้อหาที่ส่งให้ Explorer ตรวจสอบและควบคุม ได้แก่ Language ภาษาที่ใช้, Nudity ภาพเปลือย หรือ Sex ภาพแสดงพฤติกรรมทางเพศ

(3). **การใช้ Certificate** เพื่อตรวจสอบที่มาของข้อมูล ทำให้สามารถทราบได้ว่าบริษัทหรือบุคคลที่กำลังติดต่อยู่ด้วยในอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นบริษัทหรือบุคคลที่มีตัวตนจริงโดยการตรวจสอบ Certificate ซึ่งเป็นเหมือนกับประกาศนียบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งออกโดยบริษัทที่ทำหน้าที่รับรองความถูกต้องของเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ต วิธีนี้ทำให้มั่นใจได้ว่าข้อความที่จะส่งไปยังบริษัทหรือบุคคลในอินเทอร์เน็ตนั้นถูกส่งไปถูกที่ ซึ่งการใช้ Certificate ทำให้มีผู้ที่พยายามแอบอ้างไม่สามารถติดต่อกับเว็บไซต์เหล่านั้นได้ เพราะไม่มี Certificate ที่ต้องใช้ในการแสดงตน

5.3.5 **การใช้มาตรฐานการเข้ารหัสข้อมูล (Data Encryption)** การเข้ารหัสข้อมูลคือ การนำข้อมูลปกติที่อยู่ในรูปของตัวอักษรธรรมดาผ่านการเข้ารหัส ทำให้ได้ข้อมูลออกมาในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะไม่มี ความหมายอ่านไม่ออก และแปลกลับไปหาข้อมูลเดิมไม่ได้หากไม่มีรหัสลับที่ถูกต้อง

5.3.6 **การใช้ Privacy Enhanced Mail (PEM)** ในการรับส่งข้อความผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมลนั้น หากข้อความทั้งหมดถูกส่งออกไปในรูปของตัวอักษรปกติ ข้อความนั้นๆ อาจถูกผู้อื่นอ่านได้โดยง่าย จึงได้มีแนวทางในการรับส่งข้อความผ่านอีเมลให้มีความปลอดภัยมากขึ้น เรียกว่า PEM โดยมีคุณสมบัติดังนี้คือ ข้อความที่ถูกส่งออกไปจะเป็นความลับ, สามารถยืนยันตัวผู้ส่งได้, สามารถยืนยันเนื้อหาของข้อความได้ และมีระบบตรวจสอบการส่งข้อความ

5.3.7 การใช้ Proxy Server ซึ่งเป็นอุปกรณ์ภายในเครือข่ายที่ทำหน้าที่เสมือนเป็นประตูที่ติดต่อกับอินเทอร์เน็ตได้ โดยไม่ต้องการดูแลเว็บไซต์เวอร์เอง ก็ใช้วิธีการติดตั้ง Proxy Server ให้เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตแทนได้ โดยที่ Proxy Server จะทำหน้าที่คล้ายกับเป็น Gateway สำหรับรองรับการสื่อสารระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ลูกข่ายกับเน็ตเวิร์กอื่นๆ ทั้งนี้ Proxy Server บางระบบอาจทำหน้าที่เป็น Firewall ที่ช่วยรักษาความปลอดภัยและกั้นกรองผู้ใช้ต่างๆ ที่จะเข้ามาใช้งานระบบเน็ตเวิร์กด้วย

5.4 มาตรการทางสังคมในการควบคุมการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ต

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า สื่อลามกบนอินเทอร์เน็ตนั้นยากต่อการสืบสวนสอบสวนและการพิสูจน์ความผิดไม่เหมือนกับสื่อลามกทั่วไปที่ผลิตออกมาในรูปแบบของภาพถ่าย หนังสือ ภาพยนตร์ หรือวิดีโอ ซึ่งมีต้นตอการผลิตและเส้นทางการจัดจำหน่ายที่ชัดเจน และไม่ค่อยสลับซับซ้อนมากนัก และจากการที่ไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานใดที่สามารถจะควบคุมดูแลอินเทอร์เน็ตได้ทั่วถึงและตลอดเวลา จะอาศัยเพียงแต่มาตรการทางกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย มาตรการทางเทคนิคหรือเทคโนโลยีย่อมไม่เพียงพอ ภาคอื่นๆ หรือหน่วยอื่นๆ ของสังคมไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน ภาคธุรกิจ หรือแม้แต่ตัวผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเอง จะต้องมียุทธศาสตร์ในการรับมือกับข้อมูลข่าวสารหรือสื่อที่จะปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์ของตนด้วย

5.4.1 สถาบันครอบครัว มาตรการในการแก้ไขปัญหาการแพร่กระจายของภาพและสื่อลามกต่างๆบนอินเทอร์เน็ต ทั้งโดยวิธีมาตรการทางเทคนิคและมาตรการทางกฎหมาย ก็ไม่สามารถจะขจัดปัญหาดังกล่าวนั้นได้โดยสมบูรณ์ เพราะมีเว็บไซต์ลามกเกิดขึ้นใหม่มากมายในแต่ละวัน อีกทั้งมาตรการทางกฎหมายก็ไม่สามารถที่จะขจัดปัญหาเรื่องการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกต่างๆบนอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากภาพและสื่อลามกที่ปรากฏอยู่ในอินเทอร์เน็ตโดยส่วนใหญ่จะอยู่ในเว็บไซต์ของต่างประเทศ ทำให้ยากต่อการดำเนินการเอาผิดตามกฎหมาย นอกจากนี้อุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ความยากลำบากในการสืบค้นและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ที่กระทำความผิด และเนื่องจากปัญหาการกระทำความผิดในลักษณะของการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ตดังกล่าวเป็นการกระทำของผู้ที่ขาดจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม

การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและครอบคลุมการกระทำผิดที่เกิดขึ้นถือเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยปรามผู้ที่คิดจะกระทำความผิด ซึ่งก็จะแก้ปัญหาได้เพียงบางส่วนเท่านั้น สำหรับการแก้ปัญหาส่วนอื่น ๆ นั้น ก็ควรจะต้องช่วยกันปลูกจิตสำนึกให้ผู้ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็นเด็กและเยาวชนได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ที่แท้จริงของอินเทอร์เน็ตในด้านการให้ความรู้และสาระทางวิชาการ ตลอดจนความบันเทิงในรูปแบบที่ควรจะเป็น นอกจากนี้ผู้ที่ดูแลรับผิดชอบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน ควรจะช่วยกันสนับสนุนให้มีการสร้างเว็บไซต์ที่เป็นประโยชน์รวมทั้งช่วยกันกำจัดหรือรณรงค์ต่อต้านเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาเป็นโทษหรือสื่อเจตนาจะกระทำผิดกฎหมายในลักษณะดังกล่าวด้วย

เด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันมักใช้อินเทอร์เน็ตไปเพื่อความบันเทิงที่ไม่มีสาระประโยชน์มากนัก ที่นิยมกันมากก็จะเป็นการเข้าห้องสนทนา และหัวข้อสนทนาที่พบโดยทั่วไปมักเป็นเพียงการพูดคุย หยอกล้อกัน และในบางครั้งก็พูดคุยกันเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องทางเพศเป็นส่วนใหญ่ ส่วนกรณีของการล่อลวงโดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อ นั้น การดูแลป้องกันก็ต้องอาศัยการอบรม ดูแลจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงภัยที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และไม่ตกเป็นเหยื่อของผู้มีเจตนาร้ายโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองควรมีความรู้เรื่องอินเทอร์เน็ตบ้าง มิฉะนั้นจะไม่มีทางทราบได้เลยว่าที่บุตรหลานไปท่องเว็บไซต์ (Web Site) ดาวน์โหลดรูปภาพ การดูภาพโป๊เปลือยบนอินเทอร์เน็ต มีการคัดลอกรูปภาพเหล่านั้นมาเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวที่บ้าน นั้นมีความหมายว่าอย่างไรและหมายถึงอะไร ซึ่งเมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองมีความรู้เรื่องอินเทอร์เน็ตแล้วก็สามารถพูดคุยกับบุตรหลานได้ พยายามให้เวลาในการใช้บริการออนไลน์อินเทอร์เน็ตกับบุตรหลานมากๆ เพราะจะทำให้ทราบว่าบุตรหลานไปทำอะไรที่ไหนบ้างบนอินเทอร์เน็ต พยายามปลูกฝังว่าการท่องอินเทอร์เน็ตเป็นกิจกรรมธรรมดาๆ ที่สมาชิกในครอบครัวรับรู้ร่วมกันได้ ทำร่วมกันได้

พ่อแม่ผู้ปกครองควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่บุตรหลานในการใช้อินเทอร์เน็ต เช่น ไม่เปิดเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมให้บุตรหลานเห็น ไม่เขียนอีเมลที่มีข้อความหยาบคายไม่สุภาพ ใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่สร้างสรรค์ ได้แก่ เพื่อการศึกษา ค้นคว้า ติดตามข่าวสารข้อมูล และเทคโนโลยีใหม่ๆ อันเป็นการปลูกฝังทัศนคติและพฤติกรรมการใช้งานที่ดีให้แก่เด็กด้วย ซึ่งการควบคุมดูแลการใช้งานอินเทอร์เน็ตของบุตรหลานซึ่ง是孩子และเยาวชนเป็นเรื่องที่สำคัญ ควรพูดคุยกับบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอถึงกิจกรรมในการใช้บริการออนไลน์อินเทอร์เน็ต อาจขอดูซอฟต์แวร์ที่บุตรหลานใช้งาน ขอคู่มือที่เก็บไว้คอยตรวจสอบหน้าจอคอมพิวเตอร์และประวัติการใช้งานว่า บุตรหลานดูเว็บไซต์ที่ไหนมาบ้าง โดยการควบคุมดูแลบุตรหลานควรกระทำแบบตรงไปตรงมา โดยบอกให้ชัดเจนว่าสิ่งใดทำได้หรือไม่ ทำไม่ได้เพราะเหตุใด การห้ามอย่างเดียวโดยไม่บอกเหตุผลจะทำให้เด็กยิ่งสงสัยและพยายามฝ่าฝืน ซึ่งหาก

พ่อแม่ผู้ปกครองไม่สามารถดูแลการใช้งานอินเทอร์เน็ตของบุตรหลานได้ตลอดเวลา ก็ควรมีกำหนดกติกากาการใช้งานเพื่อเป็นแนวทางให้เด็กได้ใช้อ้างอิงและที่สำคัญพ่อแม่ผู้ปกครองและเด็กควรทำความเข้าใจกันก่อนว่า ทำไม่ต้องมีกฎระเบียบ มีภัยอันตรายใดบ้างบนอินเทอร์เน็ตที่เด็กพึงระวัง คำแนะนำตลอดจนกฎระเบียบเหล่านั้นจะช่วยให้ได้อย่างไร

ก. แนวทางสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลานที่ใช้อินเทอร์เน็ต⁶²

- (1). สอดส่องดูแลพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตของเด็ก
- (2). ใช้เวลาในการใช้บริการออนไลน์อินเทอร์เน็ตกับบุตรหลานให้มากที่สุดและช่วยค้นหาเว็บไซต์ที่ดีมีประโยชน์สำหรับเด็ก
- (3). สอบถามกิจกรรมการเข้าใช้บริการออนไลน์อินเทอร์เน็ตของเด็ก เว็บไซต์ที่ไปดูมาโปรแกรมที่เด็กใช้ ตลอดจนข้อมูลหรือรูปภาพที่เด็กเก็บไว้ในฮาร์ดดิสก์ ว่าเด็กขอใช้บริการประเภทใด ขอรับข่าวสารแบบใด เพื่อที่จะหาวิธีควบคุมดูแลการใช้งานให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุด
- (4). ตรวจสอบบิลค่าโทรศัพท์ รายการใช้จ่ายบัตรเครดิต และรายงานการใช้จ่ายอินเทอร์เน็ตจากผู้ให้บริการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะได้ทราบพฤติกรรมการใช้บริการออนไลน์อินเทอร์เน็ตของเด็ก
- (5). แนะนำให้บุตรหลานเข้าถึงข้อมูลหรือเว็บไซต์ที่มีสาระประโยชน์ ตลอดจนหลีกเลี่ยงเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม
- (6). ติดตั้งซอฟต์แวร์กั้นกรองข้อมูล เพื่อกำจัดสิ่งที่ไม่ต้องการที่อาจผ่านเข้าสู่สายตาของบุตรหลานก่อนวัยและเวลาอันควร
- (7). สอนให้เด็กรู้จักแยกแยะ วิเคราะห์ และประเมินเนื้อหาข้อมูลที่พบ ให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของการนำเสนอเนื้อหา และความน่าเชื่อถือของเนื้อหา เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาชวนเชื่อ หรือ ข่าวสารที่เป็นเท็จ
- (8). สอนให้เด็กระลึกไว้เสมอว่าทุกอย่างที่พบเจอในระหว่างการเข้าใช้บริการออนไลน์อินเทอร์เน็ตนั้น อาจไม่ใช่เรื่องจริง คำโฆษณา ข้อเสนอบางอย่างอาจจะดีจนไม่น่าเชื่อ จงระมัดระวัง หากได้รับเชิญให้ไปพบปะ หรือรับข้อเสนอที่จะมีคนมาเยี่ยมที่บ้าน
- (9). ตั้งกฎ กติกา และให้คำแนะนำในการใช้บริการออนไลน์อินเทอร์เน็ตแก่เด็ก พุดคุยกันให้เข้าใจถึงกฎระเบียบ เพื่อเป็นสิ่งเตือนใจในการใช้บริการออนไลน์อินเทอร์เน็ต

⁶² ศรีดา ตันทะอธิพานิช, ท่องอินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยและได้รับประโยชน์ ข้อคิดสำหรับผู้ปกครองและเยาวชน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์, 2544), หน้า 101-102.

- (10). ใช้เวลาเล่นอินเทอร์เน็ตด้วยกันกับบุตรหลาน เพื่อเรียนรู้ว่าเขาใช้อินเทอร์เน็ตไปในทางใด และมีความสนใจในเรื่องใด
- (11). สอนให้บุตรหลานรู้ถึงศิลปะป้องกันตัว สำหรับเยาวชนที่ใช้อินเทอร์เน็ต
- (12). พุดคุยทำความเข้าใจกับบุตรหลานเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของเขา เช่น ประเภทของเว็บไซต์หรือกิจกรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เข้าร่วมได้ เป็นต้น
- (13). ไม่ควรติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ในห้องนอนส่วนตัวของเด็ก ควรติดตั้งไว้ในห้องนั่งเล่นของครอบครัวจะดูแลได้ง่ายกว่า
- (14). ไม่ให้บุตรหลานใช้บริการอินเทอร์เน็ตโดยลำพัง พยายามร่วมใช้บริการออนไลน์อินเทอร์เน็ตกับเด็กให้มากที่สุด
- (15). ไม่ให้ข้อมูลส่วนตัวประเภท ชื่อ ที่อยู่ อายุ เบอร์โทรศัพท์ หรือชื่อโรงเรียนของบุตรหลานในห้องสนทนาหรือกลุ่มข่าว ระวังระวังในการให้ข้อมูล อายุ สถานภาพการสมรส ข้อมูลทางการเงินต่างๆ หากผู้ให้บริการยินยอมอาจพิจารณาใช้นามแฝงแทนชื่อจริงของเด็กในการสมัครสมาชิกต่างๆ บนอินเทอร์เน็ต
- (16). ไม่ให้บุตรหลานนัดพบกับคนที่รู้จักกันบนอินเทอร์เน็ตโดยไม่ได้รับอนุญาต หากจำเป็นก็ให้นัดพบในที่สาธารณะและพ่อแม่ควรจะไปกับเด็กด้วย
- (17). ไม่ให้บุตรหลานได้ตอบกับข้อความ ที่ทำให้รู้สึกอึดอัด วิตกกังวล ไม่สบายใจ หากเด็กได้รับข้อความลักษณะดังกล่าวให้แจ้งให้ผู้ปกครองทราบทันที เพื่อจะได้ขอความช่วยเหลือจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต่อไป

ข. แนวทางสำหรับเด็กและเยาวชนที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการป้องกันตนเอง⁶³

- (1). ใช้นามแฝงในการใช้บริการออนไลน์อินเทอร์เน็ต ไม่ควรบอกชื่อจริงกับคนแปลกหน้า ไม่ให้ข้อมูลที่เป็นส่วนตัวของตนเองหรือครอบครัวออกไปในอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะในห้องสนทนา กลุ่มข่าว ซึ่งถือเป็นเวทียสาธารณะ
- (2). ขออนุญาตผู้ปกครองก่อนที่จะรับปากอะไรกับคนแปลกหน้า รวมถึงการใช้บัตรเครดิตของผู้ปกครองในการสั่งซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ต
- (3). หากได้รับข้อความหรือพูดคุยกับบุคคลที่ทำให้รู้สึกอึดอัด หรือไม่สบายใจ รวมทั้งพบเห็นข้อมูล รูปภาพหยาบคาย ลามกอนาจาร ไม่เหมาะสมต่างๆ ต้องแจ้งให้ผู้ปกครองและผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทราบทันที

⁶³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 100.

(4). เล่าให้ผู้ปกครองฟังถึงกิจกรรมการในการเข้าใช้บริการออนไลน์อินเทอร์เน็ตในแต่ละครั้ง เช่น เว็บไซต์ที่เข้าไปดู, เพื่อนใหม่ที่เพิ่งรู้จัก เป็นต้น

(5). ตกลงกับผู้ปกครองเรื่องกฎ กติกาในการใช้บริการออนไลน์อินเทอร์เน็ต เวลาในการใช้และระยะเวลาของการใช้บริการออนไลน์อินเทอร์เน็ต ตลอดจนขอบเขตของกิจกรรมที่จะทำได้ และสัญญาว่าจะไม่เข้าไปยังเว็บไซต์ต้องห้าม หรือฝ่าฝืนกฎระเบียบนี้

(6). ไม่ส่งภาพถ่าย หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว อันได้แก่ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ สถานที่ทำงานและเบอร์โทรศัพท์ของผู้ปกครอง ชื่อตัวเองและสถานที่ตั้งของโรงเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง

(7). ไม่นัดพบกับคนที่รู้จักบนอินเทอร์เน็ตโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง หากผู้ปกครองอนุญาตก็จะนัดพบในสถานที่สาธารณะที่มีผู้คนมากมายและจะไปพร้อมกับผู้ปกครอง

(8). ไม่ได้ตอบกับข้อความที่ทำให้รู้สึกอึดอัด ลำบากใจ จะไม่รู้สึกลึบ หรืออายุที่ได้รับข้อความเหล่านั้น แต่จะแจ้งให้ผู้ปกครองให้ทราบโดยทันที เพื่อจะได้แจ้งให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทราบต่อไป

(9). ไม่สั่งซื้อสินค้าหรือสมัครสมาชิกเพื่อร่วมกิจกรรมต่างๆ บนอินเทอร์เน็ต โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง

(10). ไม่คัดลอกซอฟต์แวร์ ข้อมูล รูปภาพ จากแหล่งที่ไม่รู้จักหรือไม่คุ้นเคย

(11). จะต้องเคารพต่อข้อตกลงอื่นๆ ที่ให้ไว้กับผู้ปกครอง เช่น กำหนดระยะเวลาที่จะใช้อินเทอร์เน็ตได้ เว็บไซต์ที่เข้าได้และข้อตกลงอื่นใดอย่างเคร่งครัด

ในประเทศอังกฤษ มีการสอนให้เด็กู้กฎเกณฑ์ต่างๆ ก่อนที่จะเล่นอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีชื่อว่า "NetSmart" ประกอบด้วยการเตือนเด็กว่า อย่าบอกที่อยู่ที่บ้าน เบอร์โทรศัพท์ หรือโรงเรียนให้แก่คนรู้จักทางอินเทอร์เน็ตเด็ดขาด นอกจากจะได้รับการอนุญาตจากพ่อแม่ก่อน อย่าส่งรูปหรือบัตรเครดิตให้ใคร อย่าให้รหัสลับเข้าอินเทอร์เน็ตของตัวเองแก่ใครแม้แต่เพื่อนสนิทที่สุด อย่านัดพบใครโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพ่อแม่ รีบบอกพ่อแม่ทันทีหากพบเห็นข้อความหยาบคายหรือรูปลามก เป็นต้น

5.4.2 สถาบันการศึกษา ในหลายประเทศรัฐบาลพยายามส่งเสริมให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตกันอย่างแพร่หลาย เช่น ในปี พ.ศ.2537 ประธานาธิบดี บิล คลินตัน ของสหรัฐอเมริกาและนายกรัฐมนตรีนีโบลี ของอังกฤษต่างประกาศนโยบายอย่างชัดเจนว่าจะให้โรงเรียนทุกโรงเรียนในประเทศมีอินเทอร์เน็ต โดยประธานาธิบดีบิล คลินตัน ของสหรัฐอเมริกาประกาศว่า ทุกโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกาจะต้องเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต ส่วนในประเทศอังกฤษมีนโยบายอย่างชัดเจนว่าจะให้

เด็กๆ ทุกคนมีที่อยู่อีเมลเป็นของตนเอง จะเห็นได้ว่าสื่อทางอินเทอร์เน็ตนี้มีแนวโน้มจะขยายตัวอย่างรวดเร็วมากในหมู่เด็กๆ โรงเรียนและสถานศึกษาต่างๆ ไม่เว้นแม้แต่องค์กรต่างๆ ในภาครัฐและเอกชน

สำหรับในประเทศไทยนั้น ภาครัฐก็มุ่งส่งเสริมอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากการลงทุนในเครือข่ายเพื่อการศึกษาทั้งระดับอุดมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับประถม เช่น โครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย หรือ สคูลเน็ต (SchoolNet) ซึ่งมีเป้าหมายจะเชื่อมต่อสคูลเน็ตของไทย หรือโรงเรียนทั่วประเทศเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตภายในกลางปี พ.ศ.2545 โดยจะเป็นการเชื่อมต่อแบบหมุนผ่านสายโทรศัพท์ (Dial-Up), โครงการไอทีพีซี เน็ตเดย์ในปี พ.ศ.2541 เพื่อนำเอาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้าสู่โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ, การติดตั้งระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาและส่วนราชการต่างๆ ทั่วประเทศ, โครงการอินเทอร์เน็ตตำบล โดยรัฐบาลมีเป้าหมายที่จะวางโครงข่ายและให้ทุกส่วนราชการมีเว็บไซต์เป็นของตนเอง เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ นำนโยบายสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐบาลบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) เป็นต้น จะเห็นได้ว่ารัฐบาลสนับสนุนให้เกิดการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวางมากขึ้น

การใช้งานอินเทอร์เน็ตของเด็กๆ หรือนักเรียน นักศึกษาในโรงเรียนหรือสถานศึกษานั้น เด็กๆ มักจะเข้ามาใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อค้นหาข้อมูล หาหนังสือ รูปภาพต่างๆ บางครั้งก็รับส่งอีเมล หรือพูดคุยกับเพื่อนต่างห้องเรียน ต่างสถาบัน บ้างก็อาศัยเล่นเกมเพื่อความสนุกสนาน ทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาต่างๆ ควรให้คำแนะนำแก่เด็กๆ ในการใช้งานคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตอย่างมีประโยชน์ และควรติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กให้สามารถมองเห็นหน้าจอที่เด็กใช้งานได้จากโต๊ะทำงานของเจ้าหน้าที่ และควรมีการตรวจสอบเว็บไซต์ต่างๆ เป็นระยะๆ นอกจากนี้โรงเรียนหรือสถานศึกษา ควรที่จะได้มีการติดตั้งซอฟต์แวร์กั้นกรองข้อมูลที่ไม่เหมาะสม มีการกำหนดนโยบายการใช้งานอินเทอร์เน็ตภายในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ว่าสิ่งใดทำได้หรือทำไม่ได้ และจะมีการลงโทษอย่างไรหากนักเรียนนักศึกษาฝ่าฝืนกติกาหรือกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวกับการให้บริการอินเทอร์เน็ต

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาจะต้องมีการติดตั้งหรือใช้ซอฟต์แวร์ช่วยในการปิดกั้นและกั้นกรองเนื้อหาที่จะผ่านเข้าสู่การรับรู้ของเด็ก ซึ่งซอฟต์แวร์เหล่านี้ นอกจากจะทำหน้าที่ตรวจสอบและตัดเนื้อหาที่ไม่ดีออกไปแล้วยังสามารถทำรายงานแสดงรายชื่อเว็บไซต์ที่เด็กนิยมเข้าไปเรียกดู รายงานแสดงรายชื่อเว็บไซต์ที่อยู่ในรายการต้องห้ามที่เด็กพยายามเรียกดูแต่ไม่สำเร็จ เพราะโดนซอฟต์แวร์กั้นกรองสกัดกั้นเอาไว้ โรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงมีหน้าที่ในการคุ้มครองเด็กๆ ให้ปลอดภัยจากสิ่งลามกทั้งหลายที่มีอยู่บนอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ซึ่งการส่งเสริม

เว็บไซต์และโปรแกรมต่างๆ ก็มีส่วนอย่างมากในการส่งเสริมให้เด็กได้ใช้เวลาในทางสร้างสรรค์ และควรสอนให้เด็กรู้จักคิด วิเคราะห์ ในการอ่านหรือรับชมข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ควรสอนวิธีตรวจสอบข้อมูล เช่น การอ่านเว็บไซต์ที่ถูกอ้างถึงด้วย การวิเคราะห์หาวัตถุประสงค์ของเว็บไซต์ ความน่าเชื่อถือของเนื้อหาที่จะตามมา

นอกจากนี้ทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาควรแจ้งถึงวิธีการป้องกันภัย หรือลดความเสี่ยงให้แก่เด็กและผู้ปกครองทราบ เช่น โรงเรียนจะใช้ซอฟต์แวร์กั้นกรองข้อมูลหรือไม่ เป็นผลิตภัณฑ์ตัวใด มีการคุ้มครองข้อมูลส่วนตัวของเด็กหรือไม่ อย่างไร มีนโยบายเผยแพร่ชื่อ ที่อยู่ อีเมลล์ ของเด็กบนเว็บเพจของโรงเรียนหรือสถานศึกษาหรือไม่ การคัดลอกโปรแกรมจากอินเทอร์เน็ตทำได้หรือไม่ และมีเงื่อนไขอย่างไร ควรมีการตักเตือนให้ระวังเรื่องการสนทนา หรือการสมัครสมาชิกต่างๆ บนอินเทอร์เน็ต, การกระทำความผิดบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะได้รับการลงโทษอย่างไร, การพบเห็นเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมหรือลามกสามารถแจ้งเหตุได้ที่ไหนเหล่านี้ เป็นต้น ทั้งนี้การกำหนดนโยบายการใช้งาน และการระบุโทษของการฝ่าฝืนเป็นสิ่งจำเป็น การจัดผู้ดูแลระบบบริการคอมพิวเตอร์และคอยสอดส่องนักเรียนนักศึกษาว่ามีการฝ่าฝืนระเบียบหรือไม่นั้นก็เป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญ นอกจากนี้ผู้ดูแลระบบจะต้องรู้ว่าแหล่งใดบ้างที่เป็นเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมหรือลามกแล้วดำเนินการป้องกัน อาจจะเป็นการทำ Proxy หรือเพิ่มรายชื่อเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมเข้าไปในรายการต้องห้าม หรือจะหาซอฟต์แวร์อื่นๆ มาใช้งานร่วมด้วยก็ได้ อีกวิธีหนึ่งที่ค่อนข้างจะปลอดภัยได้แก่การทำเป็นเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไว้ โดยการดาวน์โหลดเฉพาะเว็บไซต์ที่มีประโยชน์มาใช้ภายในโรงเรียนโดยไม่ต้องเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยตรง ส่วนการดูแลนักเรียนนั้นนักศึกษาคควรมีการกำหนดโทษอย่างชัดเจน

สำหรับการจัดห้องคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนหรือสถานศึกษานั้น ควรจัดห้องคอมพิวเตอร์เป็นห้องกระจกทั้งสี่ด้าน มีการใช้ซอฟต์แวร์ตั้งหน้าจอของเด็กมาดูบนเครื่องของเจ้าหน้าที่ได้ตลอดเวลา เพราะจะทำให้เด็กไม่กล้ากระทำความผิดหรือฝ่าฝืนกติกาการใช้งาน ส่วนในเรื่องของการสนทนา หรือการ Chat นั้น ทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาควรแนะนำให้เด็กได้ใช้ในเชิงการสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ หรือประสบการณ์ แทนที่จะสนทนาเพื่อความสนุกสนาน หรือสนทนากันในเรื่องทางเพศที่สื่อไปในทางลามก ซึ่งการสนทนาในเรื่องต่างๆ ก็ควรแนะนำให้เด็กได้ฝึกทักษะในการบรรยาย การอภิปราย การโต้ตอบ หรือโต้แย้งไปด้วย อาจกล่าวได้ว่าอินเทอร์เน็ตเป็นที่ฝึกฝนให้สามารถคิดและเป็นสถานที่เตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการค้นคว้าหาความรู้ หรือติดต่อสื่อสารเพื่อธุรกิจการค้าจากทุกส่วนในโลก อินเทอร์เน็ตจึงมีประโยชน์สำหรับเด็กจะได้เรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ได้สนุกสนานกับการแบ่งปันเรื่องราว ได้ฝึกทักษะต่างๆ ไปพร้อมๆ กัน ที่สำคัญสถาบันการศึกษาต่างๆ จะต้องคอยให้คำแนะนำกับเด็กเรื่องการใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างมีสาระประโยชน์ ซึ่งความปลอดภัยของเด็ก

ในสถานศึกษาคงไม่ได้อาศัยแต่เพียงครูหรืออาจารย์ภายในโรงเรียนเท่านั้น ทางโรงเรียนหรือสถานศึกษายังคงต้องการความช่วยเหลือสนับสนุนอย่างมากจากผู้ปกครอง เด็กนักเรียน ตลอดจนองค์กรต่างๆ ที่มีความปรารถนาดีต่อเด็กๆ ช่วยกันประสานความร่วมมืออย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อทำให้เกิดความปลอดภัย เมื่อเด็กใช้อินเทอร์เน็ตจากการสำรวจสอบถามผู้ปกครองของเด็กนักเรียนในโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนอินเทอร์เน็ต หรือมีบริการอินเทอร์เน็ตภายในโรงเรียน พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่า อินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์และควรส่งเสริมให้มีการใช้งานอย่างแพร่หลาย อย่างไรก็ตามผู้ปกครองตระหนักถึงภัยอันตรายที่อาจแอบแฝงอยู่บนอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของคน หรือเนื้อหาที่ลบลบซึ่งได้แก่ การเผยแพร่ภาพและสื่อลามกต่างๆ บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งในส่วนของข้อมูลที่ไม่น่าเหมาะสมดังกล่าวบนอินเทอร์เน็ต ผู้ปกครองอยากให้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบกำกับดูแลเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ประเด็นที่ผู้ปกครองเป็นห่วงมากที่สุดได้แก่ เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ต, การใช้งานที่ไม่สร้างสรรค์, การใช้อินเทอร์เน็ตโดยปราศจากความรู้ความเข้าใจเรื่องภัยและอาชญากรรมที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้เว็บไซต์ที่ผู้ปกครองต้องการปิดกั้นเพื่อไม่ให้เด็กเข้าไปดูมากที่สุดคือ เว็บไซต์ที่มีเนื้อหาลามกเรื่องทางเพศ⁶⁴

นอกจากนี้ จากการสำรวจสอบถามเด็กนักเรียนในโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนอินเทอร์เน็ต หรือมีบริการอินเทอร์เน็ตภายในโรงเรียน พบว่า มีความเสี่ยงสูงมากที่เด็กจะเจอเหตุการณ์ที่ถือได้ว่าเป็นภัย หรือความเสี่ยง ไม่ว่าจะเป็นการถูกขอให้กรอกข้อมูลส่วนตัวในแบบฟอร์มต่างๆ บนอินเทอร์เน็ต, บังเอิญเข้าไปยังเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม, การได้รับเมลล์จากคนแปลกหน้า, ถูกเสนอขายสินค้าและบริการ หรือมีเรื่องรบกวนอื่นๆ เช่น การโต้เถียง หรือขัดแย้งกับคนบนอินเทอร์เน็ต และมีความเสี่ยงสูงมากที่เด็กจะกระทำการที่ถือได้ว่าไม่เหมาะสม กระทำผิดหรือเป็นภัยกับผู้อื่น กระทำสิ่งที่อาจนำภัยมาสู่ตัวเอง เช่น การพูดคุยหรือนัดพบกับคนแปลกหน้า กล้าแสดงออกมากกว่าที่เคยเป็นเมื่ออยู่บนอินเทอร์เน็ตเนื่องจากไม่ต้องเผชิญหน้า, การให้ข้อมูลส่วนตัวหรือรูปภาพกับคนอื่น, การเข้าไปยังเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะเว็บไซต์ลามก อีกทั้งสิ่งที่เด็กเห็นว่าเป็นประเด็นน่าเป็นห่วงในการใช้งานอินเทอร์เน็ต ได้แก่ การใช้ในทางไม่สร้างสรรค์ โดยปราศจากความรู้ความเข้าใจเรื่องภัยอันตรายที่มี ตลอดจนการปฏิบัติตัวอย่างถูกต้องเมื่ออยู่บนอินเทอร์เน็ต เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตก็เป็นประเด็นใหญ่ที่เด็กเป็นห่วงเช่นกัน อย่างไรก็ตามเด็กๆ ส่วนมากยังเห็นว่าอินเทอร์เน็ต

⁶⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 55-68.

มีประโยชน์และควรส่งเสริมให้มีการใช้งานอย่างแพร่หลาย พร้อมได้เสนอแนะให้ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ต⁶⁵

5.4.3 **องค์กรพัฒนาเอกชนและภาคธุรกิจ** นอกจากสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาแล้ว องค์กรพัฒนาเอกชนหรือองค์กรเอกชนอื่นๆ ก็มีบทบาทสำคัญเช่นกัน ในการรณรงค์ป้องกันปัญหาการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกต่างๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีการดำเนินการอยู่ก็ได้แก่

(1). ECPAT International เป็นองค์กรหนึ่งที่มีโครงการรณรงค์เรื่องสื่อลามกบนอินเทอร์เน็ต วัตถุประสงค์ก็เพื่อพยายามผลักดันรัฐบาลประเทศต่างๆ รวมทั้งภาคธุรกิจอินเทอร์เน็ตให้ความร่วมมือกันทั้งในระดับภูมิภาคและนานาชาติ ตลอดจนศึกษาถึงสภาพปัญหาช่องว่างของกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายและด้านเทคโนโลยีเพื่อแก้ปัญหาเรื่องสื่อลามกบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

(2). องค์กร Redd Barna ในประเทศนอร์เวย์, Internet Watch Foundation ในประเทศอังกฤษ, ECPAT สาขาประเทศออสเตรเลีย มีการจัดตั้งศูนย์รายงานข่าวด่วนหรือ Hotline สำหรับแจ้งข่าวเกี่ยวกับการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยเปิดโอกาสให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตโดยทั่วไปที่ได้พบเห็นภาพลามกหรือเว็บไซต์หรือบทสนทนาที่ลามก สามารถแจ้งข่าวไปที่ศูนย์ จากนั้นทางศูนย์จะประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการสืบสวนจับตัวผู้กระทำความผิดต่อไป

(3). World Village คือกลุ่มคนที่ทำงานร่วมกันเพื่อเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเผยแพร่สื่อลามก ข้อความที่ไม่เหมาะสมต่อเด็กๆ ทางระบบอินเทอร์เน็ต รวมทั้งเข้าไปเกี่ยวข้องกับทางรัฐบาลในการควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะการเข้าไปมีส่วนแก้ไขบทบัญญัติและข้อบังคับต่างๆ โดยพวกเขาเชื่อว่าการให้อำนาจและให้ความรู้ต่อผู้ปกครองคือสิ่งสำคัญในการป้องกันเด็กๆ จากการใช้อินเทอร์เน็ตที่ไม่ถูกต้อง หลายๆ หน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมต่อเรื่องนี้และพยายามทุกวิถีทางที่จะให้เด็กๆ ใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ถูกต้อง และเลี่ยงการไม่ให้เด็กๆ เข้าไปคัดลอกข้อมูลที่ไม่เหมาะสม

(4). Zeeks คือบริษัทอินเทอร์เน็ตที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อทำการศึกษาพัฒนาโปรแกรมสำหรับเด็กให้ใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างปลอดภัย รวมถึงการใช้โปรแกรมคัดสรรเปลี่ยนรูปเว็บไซต์ฟรีจาก "Zeek Safe" เป็นบริษัทที่เสนอวิธีการที่ปลอดภัยต่อเด็กในระบบอินเทอร์เน็ต

⁶⁵ เรื่องเดียวกัน , หน้า 41-52.

(5). Cyber Angles เป็นอาสาสมัครที่ทำงานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและโครงการการแสดงผลภาพทางคอมพิวเตอร์ โดยสมาชิกอาวุโสขององค์กรนี้เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงจาก

“International Alliance Guardian Angles” ในนิวยอร์ก เป็นตัวแทนในระบบไซเบอร์สเปซ “Neighborhood Watch”

(6). KiDs.ap เป็นบริษัทเอกชนของออสเตรเลียที่ไม่แสวงหากำไร จุดมุ่งหมายของบริษัทนี้คือ เพื่อป้องกันการโฆษณาและแสวงหาประโยชน์จากเรื่องเซ็กซ์ผ่านเว็บไซต์ให้หมดไปจากภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกด้วยการจำกัดเว็บไซต์ที่จะก่อให้เกิดปัญหาเหล่านี้ และการกำหนดเวลาและเทคนิคการนำเสนอให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม

(7). Safe Surf เป็นองค์กรที่ทำงานและนำเสนอด้านมาตรฐานการแบ่งแยกอินเทอร์เน็ตด้วยเว็บไซต์และโปรแกรมค้นหาต่างๆ คอยตรวจเนื้อหารายละเอียดของเว็บไซต์ก่อนที่จะนำเสนอ องค์กรนี้มีข้อมูลมากมายและมีการประสานงานกันเป็นอย่างดี

(8). United Federation of ChildSafe Web Sites (UFCWS) ได้มีการนำเสนอวิธีแก่ผู้ปกครองให้มีความเชื่อถือในทางบวกและส่งเสริมให้เด็กๆ เข้าไปเรียนรู้หาประสบการณ์ในเว็บไซต์ต่างๆ ในระบบอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสม โดยเห็นว่าทุกคนควรมีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมที่อยู่ร่วมกัน และการติดต่อสื่อสารกันผ่านสื่อต่างๆ

(9). Voter's Telecommunications Watch เป็นองค์กรที่รวมตัวกันจากอาสาสมัคร เพื่อศึกษาเน้นไปที่การบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการสื่อสารต่างๆ และสิทธิในการนำเสนอต่อประชาชน

(10). กลุ่ม IRC ก่อตั้งเมื่อเดือนมิถุนายน 2542 ภายใต้การสนับสนุนของ Internet Crime forum, นักกฎหมาย, นักสังคมสงเคราะห์ และรัฐบาล ซึ่งหน้าที่ของ IRC คือ การค้นหาและประเมินปัญหาที่เกี่ยวกับการ Chat บนอินเทอร์เน็ต รวมถึงการพิจารณาหาความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา โดยมุ่งประเด็นปัญหาไปที่การคุ้มครองป้องกันเด็กจากอันตรายในการใช้บริการ Chat ของเด็กๆ เป็นต้น

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการป้องกันแก้ไขปัญหาในเรื่องของการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่กำลังเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันนี้ นอกจากจะใช้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางเทคนิค ด้วยวิธีการ เช่น เซอร์ หรือกลั่นกรองข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตแล้วก็ยังคงจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งก็ได้แก่

ก. ฝ่ายเจ้าของข้อมูลหรือเนื้อหาที่เป็นการลามก ซึ่งจะมีความพยายามหลายรูปแบบเพื่อลดแรงกดดัน และต่อต้านจากผู้ใช้ทั่วไป กลุ่มที่ไม่ต้องการให้มีเรื่องแบบนี้อยู่บนอินเทอร์เน็ต ได้แก่ พ่อแม่ผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเล่นหรือใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย วิธีการที่

นำมาใช้เช่น มีหน้าจอล็อกก่อนที่จะเข้าไปถึงเนื้อหาเหล่านั้น ซึ่งจะต้องเตือนว่า เนื้อหาที่คุณจะได้อ่านต่อไปนี้อาจจะขัดกับกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีงามในประเทศที่คุณอยู่ และถามคำถามในทำนองว่าคุณอายุถึง 18 ปี แล้วหรือยัง และ , คุณต้องการจะดูจริงๆ หรือ ถ้าผู้ใช้ตอบยืนยันจึงค่อยปล่อยให้ดู หรือ มีการแจ้งรายชื่อบริษัท หรือมีการใช้โปรแกรมอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นโปรแกรมสำหรับควบคุมการเข้าถึงแหล่งข้อมูลโดยผู้ปกครองหรือ Parental Control Software ได้ทราบ ซึ่งโปรแกรมประเภทนี้จะคอยดักหรือป้องกันไม่ให้ผู้ใช้เข้าถึงแหล่งข้อมูลเหล่านี้ได้ ซึ่งการที่จะทำงานให้ได้ผลนั้นโปรแกรมเหล่านี้จะต้องถูกติดตั้งไว้บนเครื่องนั้นก่อนจะเข้าไปใช้อินเทอร์เน็ต และจะต้องมีรายชื่อบริษัท หรือสามารถบอกได้ว่าแหล่งข้อมูลใดเป็นแหล่งต้องห้ามบ้าง ซึ่งก็เป็นเรื่องยากเพราะคอมพิวเตอร์ไม่มีวิธีการใดๆ ที่จะเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงเนื้อหาของแหล่งที่ติดต่อกันว่าเกี่ยวกับอะไร ผิดศีลธรรมกฎหมายหรือไม่ อย่างมากก็แค่เดาศัพท์เป็นบางคำที่ตรวจพบเท่านั้น นอกจากนี้ขอบเขตศีลธรรมและกฎหมายของประเทศต่างๆ ในโลกก็ไม่เหมือนกัน ดังนั้นวิธีที่พอจะเป็นไปได้ก็คือ แหล่งข้อมูลเหล่านั้นจะต้องประกาศตัวเองลงในรายชื่อบริษัทเพื่อให้โปรแกรมเหล่านี้รู้จัก และให้ผู้ควบคุมระบบตัดสินใจเลือกที่จะปล่อยให้ดูหรือไม่ปล่อยให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลใดบ้าง ซึ่งรายชื่อบริษัทนี้จะต้องการแจกจ่ายไปยังผู้ใช้โปรแกรมเพื่อคอยแก้ไขปรับปรุงให้ทันสมัยตลอดเวลา เช่นกระจายผ่านอินเทอร์เน็ตเอง ทั้งนี้เพราะรายชื่อบริษัทแหล่งข้อมูลอาจมีการเพิ่มลด ย้ายได้เรื่อยๆ หรือถ้าไม่ได้แจ้งรายชื่อบริษัทลงไว้ก่อนในขณะที่เริ่มมีการติดต่อเข้าไปนั้นก็จะต้องหาทางบอกให้โปรแกรมควบคุมที่ติดตั้งไว้บนเครื่องของผู้ใช้ได้ทราบว่า แหล่งข้อมูลนี้ขอแจ้งให้ทราบว่าอาจเป็นแหล่งต้องห้ามซึ่งจะต้องพิจารณาให้ดีก่อนที่จะผ่านเข้าไป โปรแกรมประเภทนี้มีหลายตัว เช่น Surfwatch ,Cybersitter, Cyberpatrol,Netnanny

ข. ฝ่ายผู้ให้บริการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต อาจมีส่วนร่วมโดยการเตือนให้ผู้ใช้งานระมัดระวังในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ และให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นผู้ปกครองเด็ก ถึงวิธีการในการป้องกันการเข้าถึงแหล่งข้อมูลต้องห้ามเหล่านั้น ไม่ว่าจะด้วยการแจกจ่ายหรือติดตั้งโปรแกรมหรือกลไกป้องกันอื่นๆ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางด้านนี้ ทั้งบนเครื่องของผู้ให้บริการเองและเครื่องของผู้ใช้บริการ

ค. ฝ่ายผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต จะต้องใช้วิจรรย์ญาณในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ ว่าเนื้อหานั้นขัดต่อศีลธรรมอันดีหรือกฎหมายหรือไม่อย่างไร รวมทั้งคอยดูแลเอาใจใส่บุตรหลานในปกครองที่ใช้อินเทอร์เน็ต เนื่องจากบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นไม่มีพรมแดนของกฎหมายแต่ละประเทศเข้ามาเกี่ยวข้องโดยตรง จึงต้องให้ความระมัดระวังให้มากขึ้น เช่น อาจติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ในห้องนั่งเล่นเพื่อให้ทุกคนในบ้านได้มีส่วนร่วมในการใช้งานอย่างเปิดเผย เป็นต้น

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่ามาตรการป้องกันและปราบปรามปัญหาการเผยแพร่ภาพและสื่อลามกและการล่อลวงบนอินเทอร์เน็ตไม่ว่าจะเป็นมาตรการทางเทคนิคหรือทางกฎหมาย ก็เป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนก็คือ การปลูกฝัง จริยธรรม การสร้างความสนใจในทางสร้างสรรค์ และการอบรมเอาใจใส่ดูแลของผู้ปกครองตลอดจนครูอาจารย์ รวมทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างๆ ซึ่งสามารถที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาล่าช้าได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น